

Tilstandsrapport for grunnopplæringen 2017-2018

Sola kommune

14.11.2018

I. Sammendrag

Elever, lærere og ressursbruk

Godt kvalifiserte ansatte er en viktig forutsetning for å kunne gi alle elever en god opplæring. Nittiseks prosent av kommunens lærere har godkjent utdanning. Åttisju prosent av skolelederne har videreutdanning i skoleledelse. Sola har ansatte med lang erfaring og god kompetanse og tolv prosent av lærerne er over seksti år. Dette gir behov for rekruttering og oppfølging av nyutdanna lærere de nærmeste årene. Ca tretti lærere og skoleledere tar videreutdanning årlig. Med samme tempo har kommunen gode muligheter til å oppfylle Storingets krav om faglig fordypning i norsk, engelsk og matematikk innen 2015.

Kommunen fikk også dette året flere elever og andelen som velger kommunal grunnskole økte. Sytten prosent av elevene hadde et annet morsmål enn norsk. Litt over seks prosent av elevene i Sola hadde rett på særskilt språkopplæring. Andelen elever som hadde rett på spesialundervisning økte. Det samme gjorde antall årsverk som ble benyttet til dette. I 2017 fikk knapt fem prosent av elevene i Sola spesialundervisning, mot knapt åtte prosent nasjonalt. Spesialundervisningen ble hovedsaklig gitt i klassen, men flere elever ble undervist alene. Antallet som hovedsaklig fikk spesialundervisningen i gruppe, sank.

Høsten 2017 var det flere elever per lærer i ordinær undervisning i Sola enn nasjonalt. Inkluderes timer gitt til spesialundervisning og særskilt norsk, var snittet i Sola identisk med nasjonalt snitt på barnetrinnet. På ungdomstrinnet var det flere elever per lærer enn nasjonalt. Sola kommunes utgiftsbehov og netto driftsutgifter til grunnskolesektor lå begge som nummer 2 av kommunene Stavanger, Sandnes og Klepp. Sola hadde i 2017 en nedgang i driftsutgifter til grunnskolesektor på 30,- kroner per innbygger i skolepliktig alder fra 2016.

Læringsmiljøet

Alle elever skal mestre og oppleve seg inkludert både sosialt, faglig og kulturelt. Elevene på 7.trinnet i Sola oppga også i 2017 at de opplevde seg mer inkludert enn elevene på 10. trinnet. Elevene på begge trinn oppga at de opplevde støtte fra lærerne og at de trivdes. På 10.trinn ser vi en positiv utvikling de siste årene for trivsel, opplevd støtte fra lærerne, trygt skolemiljø og at lærerne har felles regler. På 7.trinnet har elevene opplevd miljøet trygt over flere år. Over åtte prosent av elevene på 7.trinnet i Sola oppga likevel at de ble mobbet, noe som er høyere enn nasjonalt snitt. På 10. trinn oppga 6,9 % av elevene at de ble mobbet, noe som er lavere enn nasjonalt snitt. Andelen som oppga at de ble mobbet, sank på begge trinn, mest på barnetrinnet.

På 7.trinnet opplevde elevene at de mestret skolearbeidet, men en av fire fikk ikke nok faglige utfordringer. Elevene var fornøyd med vurderingen som ble gitt, graden av elevdemokrati og medvirkning. På 10.trinn oppga knapt en av fem elever at de ikke fikk nok faglige utfordringer. Elevene oppga lavere grad av mestring enn på 7.trinnet. Selv om det er en bedring de siste årene, er ikke elevene fornøyd med vurderingen som ble gitt. De var heller ikke fornøyd med graden av medvirkning og de opplevde ikke at opplæringen var relevant, variert og praktisk. Elevene var ikke motivert for skolearbeidet. Hvor fornøyd elevene er med arbeidsroen varierer fra år til år selv om det er en svak bedring både på 7. og 10. trinn. Arbeidsro inngår også i indeksen læringskultur som har fått en gradvis høyere skår på begge trinn de siste fem årene.

Solaelevene er stort sett mer fornøyd enn elevene nasjonalt. Unntaket her er motivasjon på 10. trinn der elevene noen år oppgir lavere motivasjon i Sola enn nasjonalt. De fleste forskjellene er små og kan skyldes tilfeldigheter. Ut fra elevenes svar må det jobbes videre med inkludering, motivasjon, arbeidsro og faglige utfordringer i alle fag. På 10.trinn må det også jobbes mer med å gjøre opplæringen praktisk, variert og relevant og la elevene få medvirke i vurderingsarbeidet og generelt.

Kommunen bruker mellom 1 - 1,25 årsverk til bemanning på skolebibliotek. Knapt halvparten av skolene har ikke satt av ressurser til dette. 95 % av 10.klassingene og 30 % av 7.klassingene benytter sjelden eller aldri skolebiblioteket.

Læringsresultater

Elever skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse. På de nasjonale prøvene skårer elevene som forventet, mens gjennomsnittlig grunnskolepoeng har vært svært gode de siste tre årene. Solas resultater på de nasjonale prøvene ligger stort sett på eller over nasjonalt nivå.

Elever som mestrer på de / det laveste mestringsnivået på nasjonale prøver vil kunne få problemer med å mestre videre utdanning. I Sola mestret fra 71 % til 84 % på de to øverste mestringsnivåene på 5.trinn og fra 66 - 88 % på de tre øverste nivåene på ungdomstrinnet. Flest elever skårte på de øverste nivåene i lesing på 9.trinn og i regning og engelsk på 5. trinn. Samtidig økte andelen elever på laveste mestringsnivå i engelsk på 5.trinn.

Kullenes skår varierer fra år til år. Det samme gjør et kulls prestasjon på de ulike prøvene. Kullenes andel på de øverste mestringsnivåene varierer mest i lesing på barnetrinnet og i regning på ungdomstrinnet. Andel elever fra samme kull som mestrer på de tre øverste nivåene, øker fra 8. til 9. trinn. I Sola er det størst fremgang i lesing, mens nasjonalt er fremgangen størst i regning.

Resultatene på 5.trinn tyder på at en må arbeide mer med å tilpasse engelskundervisningen på 1.- 4. trinn til de elevene som strever med å lære faget. Økt fokus på de grunnleggende ferdighetene, særlig i lesing på barnetrinnet og i regning på ungdomstrinnet, kan gi flere elever mulighet til å mestre og lære mer.

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng i Sola var 42,7 i 2018, noe som er lavere enn fjorårets resultat. De siste fem årene har gjennomsnittlig grunnskolepoeng ligget mellom 41,8 og 43,3.

Gjennomføring i videregående opplæring

Flere elever og læringer skal gjennomføre videregående opplæring. Andelen elever i Sola som fullfører og består videregående opplæring innen fem år etter at de startet opp i videregående skole, har vært over 80 % for kullene i 2010, 2011 og 2012. De to siste årene sank andelen med 0,1 prosentpoeng hvert år. Ser en på andel elever fra hele avgangskullet som har fullført innen 6,5 år, er den mellom 72 og 81 % for kullene som gikk ut mellom 2006 og 2011. Andelen økte hvert år bortsett fra for 2011-kullet der andelen minket med 4 prosentpoeng i forhold til året før.

Andel elever i Sola som mangler grunnskolepoeng når de går ut av grunnskolen, ligger mellom 2-5 prosent. Andelen elever med lavere grunnskolepoeng enn 35 har sunket de siste to årene. Avgangskullets tilfredshet med veiledning og rådgivning er økende.

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	2
2. Innledning	7
3. Elever, lærere og ressursbruk	10
3.1. Bemanning	10
3.2. Lærernes kvalifikasjoner	15
3.3. Ressursbruk	16
3.4. Undervisning som følge av individuelle rettigheter	23
3.5. Rekruttering og kompetansebehov	26
3.6. Oppsummering	27
4. Læringsmiljø	28
4.1. Sosial Inkludering	29
4.2. Faglig inkludering	33
4.3. Kulturell inkludering	38
4.4. Skolebibliotek	41
4.5. Oppsummering	42
5. Læringsresultater	43
5.1. Nasjonale prøver	44
5.2. Grunnskolepoeng	62
5.3. Oppsummering	63
6. Gjennomføring i videregående opplæring	65
6.1. Gjennomføring i Sola	66
6.2. Det nasjonale bildet	67
6.3. Samarbeid mellom stat, fylke og kommune	68
6.4. Grunnlag for å ta utdanningsvalg	69
8.5. Oppsummering	70
7. System for oppfølging av skolene	71
8. Oppsummering, vurdering og veien videre	72
Litteraturliste	75

2. Innledning

Formålsparagrafen i Opplæringsloven er omfattende og gir skolen et bredt mandat for å gi elevene både danning og utdanning.

«§ 1-1. Formålet med opplæringa

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring. Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon. Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtving. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne mestre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrung. Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.»
(Opplæringsloven §1-1.)

Skolen skal ikke bare gi elevene kunnskap men «ruste elevene til å møte framtidens utfordringer i en ukjent framtid. Elevene skal også forlate den obligatoriske skolen med gode minner, med gode venner og med tro på seg selv og på framtida.» (Sjøberg i Røvik m.fl. 2014:199)

Kommunen har ansvar for at opplæringsloven med forskrifter blir fulgt. Som en del av kommunens oppfølgingsansvar skal det utarbeides en årlig rapport om tilstanden i grunnopplæringen knyttet til tre områder: læringsresultater, frafall og læringsmiljø. Den årlige meldingen skal drøftes av kommunestyret. Regjeringen har fastsatt følgende sektormål for skoleområdet som det er bred politisk enighet om.

- Elever skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse
- Elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø
- Flere elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring

(Utdanningsdirektoratets årsrapport 2016, del 3)

Sola kommune har valgt inkluderende læringsmiljø som fokusområde for perioden 2016-2019. Visjonen er at skolene skal organiseres og drives slik at alle elever opplever å bli inkludert faglig, sosialt og kulturelt i skolenes læringsmiljø. Det er utarbeidet tegn på hvordan en kan se om skolene nærmer seg dette målet.

Målene for skolen er ambisiøse og gjelder alle elever. Etter 13 - 15 års grunnskole og videregående opplæring, skal eleven ha oppnådd fagbrev, studiekompetanse eller annen anerkjent dokumentasjon. Det går følgelig mange år fra eleven begynner på skolen, til en ser om en har lykket med å gi eleven kompetanse til å fullføre videregående skole og mestre voksenlivet i hjem, yrke og lokalsamfunn.

Når forskning i tillegg viser at det tar fra 3 - 7 år å forandre store organisasjoner slik at ny praksis er innarbeidet, vil det medføre at en kommune må tenke langsiktig.

(Skandsen, Wærness og Lindvik 2011:134)

For å kunne følge med underveis om skolene beveger seg i riktig retning av sektormålene, har staten etablert ulike indikatorer. Indikatorene baserer seg på tolkninger og konkretiseringer av hva en legger i de overordnede målene. På veien kan viktige aspekter av formålet med skolen gå tapt. Alt en ønsker at elevene skal lære, kan vanskelig måles. Eksempel på dette er historisk og kulturell innsikt og forankring, etisk bevissthet, respekt for andres overbevisning og kritisk tenkning.

De nasjonale måleindikatorene er i stadig utvikling. De siste årene har en endret de nasjonale prøvene slik at en skal kunne sammenligne resultatene fra år til år. Spørsmålene om mobbing i elevundersøkelsen ble endret i 2013 og 2016. Endringene er gjort for å få stadig bedre undersøkelser men de medfører også at en ikke så lett kan sammenligne resultater fra ett år til et annet år.

Kommunebarometeret rangerer Sola kommune mellom de 6 til 23 beste kommunene i landet på grunnskolefeltet i perioden 2014-2018. I 2018 er kommunen på 6.plass i landet og som tidligere år, best i Rogaland. I 2018 baseres kartleggingen på 19 ulike indikatorer på grunnskolefeltet og ofte et gjennomsnitt for de fire siste årene. Dataene er hentet fra 2016 og tidligere år. De viser i sin omtale av Sola kommune til « Sola kommune er helt i toppsjiktet innen grunnskole. Avgangskarakterene på 10. trinn i Sola har vært veldig gode de siste fire årene. Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene. Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er lavt målt mot de fleste andre kommuner.»

(Kommunebarometeret Sola 2018:6)

I 2016 ga SSB ut en rapport om skole- og kommunebidragsindikatorer. Hensikten er å få informasjon om hvor mye den enkelte skole og kommune bidrar til elevenes læring av grunnleggende ferdigheter i engelsk, lesing og regning og skolens/kommunens bidrag til

elevenes læring i eksamensfaget de kommer opp i. Indikatoren er elevenes gjennomsnittsresultat på nasjonale prøver eller eksamen justert for tidligere resultater og/eller familiebakgrunn. Rapporten gir et mål for hvert hovedtrinn for tre perioder; 10/11, 12/13 og for 14/15. Indikatoren for mellom- og ungdomstrinnet er et sikrere mål siden en har kunnet justere for tidligere resultater og ikke bare for familiebakgrunn. (foreldrenes utdanningsnivå, husholdningsinntekt, elevenes innvandringsbakgrunn osv.)

«En skolebidragsindikator er et justert resultat og kan tolkes som det resultatet en skole ville ha fått, dersom elevgrunnlag var gjennomsnittlig (med tanke på de elevkjennetegnene som er inkludert i beregningen). Skolebidrag kan derfor brukes til å sammenligne skoler med ulik elevsammensetning.

En av hovedkonklusjonene er at spredningen i skoler og kommuners bidrag er vesentlig mindre enn spredningen i ujusterte skole- og kommunesnitt.

Tallene tyder på at det å gå på en av skolene som bidrar mest kontra på en av skolene som bidrar minst utgjør en klar forskjell, men betyr en god del mindre for elevenes resultater enn det å ha høyt utdannede foreldre.

(Rapport 2017/2 Er det forskjeller i skolars og kommuners bidrag til elevenes læring i grunnskolen? s 37 -38)

Skolebidragsindikatoren i Sola kommune var 3,4 og identisk med landsgjennomsnittet alle år på småskoletrinnet og på mellomtrinnet bortsett fra 10/11 da indikatoren var 3,5. På ungdomstrinnet lå indikatoren over snittet alle år, med høyest skår på 3,6 i 14/15. Tallene kan dermed tolkes slik at ungdomsskolene våre bidro mer til elevenes eksamenskarakterer enn gjennomsnittet av ungdomsskolene i Norge i perioden 2010 til 2015. Barneskolene våre bidro like mye til elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk som gjennomsnittet av alle skolene.

Årets tilstandsrapport legger som tidligere år opp til å ha fokus på de tre sektormålene og de lange linjene. Rådmannen presenterer data fra minimum de siste fem årene der dette er tilgjengelig. Analyseverktøyet Insight kategoriserer resultatene etter fargekoder slik at data skal være lettere å tolke. Kapittel 1 gir et kort sammendrag av rapporten. Kapittel 2 er en innledning. Kapittel 3 inneholder data om elever og ansatte i Solaskolen, samt ressursbruk og data om spesialundervisning, særskilt språkopplæring og grunnopplæring for voksne. Kapittel 4 beskriver hvordan elevene opplever læringsmiljøet. Kapittel 5 omhandler læringsresultater. Kapittel 6 dreier seg om gjennomføring i videregående opplæring. Til slutt presenteres system for oppfølging av skolene i kapittel 7 og en konklusjon i kapittel 8.

3. Elever, lærere og ressursbruk

Dette kapitlet presenterer data om bemanning, lærerens kvalifikasjoner og ressursbruk. I tillegg beskriver det utvikling i undervisningen som blir gitt som følge av individuelle rettigheter som spesialundervisning, særskilt språkopplæring og spesialundervisning for voksne på grunnskolefeltet. Til slutt i kapitlet beskrives rekruttering og kompetansebehov.

3.1. Bemanning

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Talet på elever	3 250	3 283	3 382	3 471	3 563
Talet på skolar	11	11	11	11	11
Talet på lærarar med kontaktlærarfunksjon	183	181	182	183	189
Talet på lærarar	348	350	350	357	356

Sola kommune skoleeier, Grunnskole, Elevar, lærarar, skolar, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Tabell 1 Antall elever, skoler og lærere fra [skoleporten](#)

Høsten 2017 hadde Sola kommune 313 flere elever enn for fem år siden. Snittet per skole er 324, noe som for første gang er høyere gjennomsnittlig elevtall per skole enn gjennomsnittet i Kostragruppe 13.

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Årsverk for undervisningspersonale >	300,4	305,9	323,6	322,3	312,6
Antall elever per årsverk til undervisning	12,2	11,7	11,6	12,0	12,6
Antall assistentårsverk i undervisningen	30	37	35	37	38
Antall elever per assistentårsverk i undervisningen	107,9	87,9	97,4	94,8	93,3
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	10,0	12,2	10,7	11,4	12,2
Lærertetthet 1.-7. trinn	12,3	11,8	11,6	12,2	12,9
Lærertetthet 8.-10. trinn	15,6	15,2	15,4	15,1	16,3
Lærertetthet i ordinær undervisning	16,4	15,7	15,1	15,6	17,2
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	97,7	97,3	97,2	96,4	97,3
Lærertimer som gis til undervisning	189 885	201 124	208 892	208 359	201 905
Undervisningstimer totalt per elev	58	61	62	60	57

Sola kommune skoleeier, Grunnskole, Undervisningspersonell, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Tabell 2 Undervisningspersonell Sola fra [Skoleporten](#)

Kommunen har 8 flere lærere og 12,2 flere årsverk til undervisningspersonale enn for fire år siden. Likevel ser vi at det var 10 færre årsverk til undervisning i 2017 enn året før. En beregner årsverkene ved å dividere årstimetallet på leseplikten for undervisning.

Ikke alle lærerårsverk blir brukt til undervisning. Noe tid settes av til annet arbeid som kontaktlæreropp-gaver, sosialpedagogisk arbeid, rådgivning m.m. Begrepet **årsverk til undervisningspersonale** inneholder både dette arbeidet og undervisningen som blir gitt.

I tillegg setter skolene av årsverk til ledelse, skolekonsulent, til assistenter/ miljøpersonale og til arbeid med skolebibliotek. Disse årsverkene medregnes ikke i tallene for hvor mange elever det er per lærer.

Det opereres med to sett av begreper for lærertetthet. Disse beregnes ut fra forholdet mellom elevtimer og lærertimer.

I begrepene **lærertetthet / gjennomsnittlig gruppestørrelse** medregnes timer som blir gitt til elever med rett på spesialundervisning og særskilt språkopplæring.

Lærertetthet i ordinær undervisning inkluderer ikke timer gitt til spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Begrepet ordinær undervisning innebærer blant annet undervisning i klasser, undervisning i mindre grupper i f.eks. i kunst- og håndverk, mat og helse, lesekurs, valgfag og svømming.

Ingen av begrepene gir et tall for klassestørrelse. En kan lese mer om usikkerheten som er knyttet til tallene på [Skoleporten](#) under knappen indikatorveiledning.

I tabell 2 ovenfor ser en at lærertettheten i ordinær undervisning i Sola er 17,2 elever per lærer skoleåret 2017-2018.

Sammenligner en med tabell 3 nedenfor, ser en at Sola for første gang har flere elever per lærer enn nasjonalt i ordinær undervisning. Nasjonalt snitt er nå 16,6 elever per lærer.

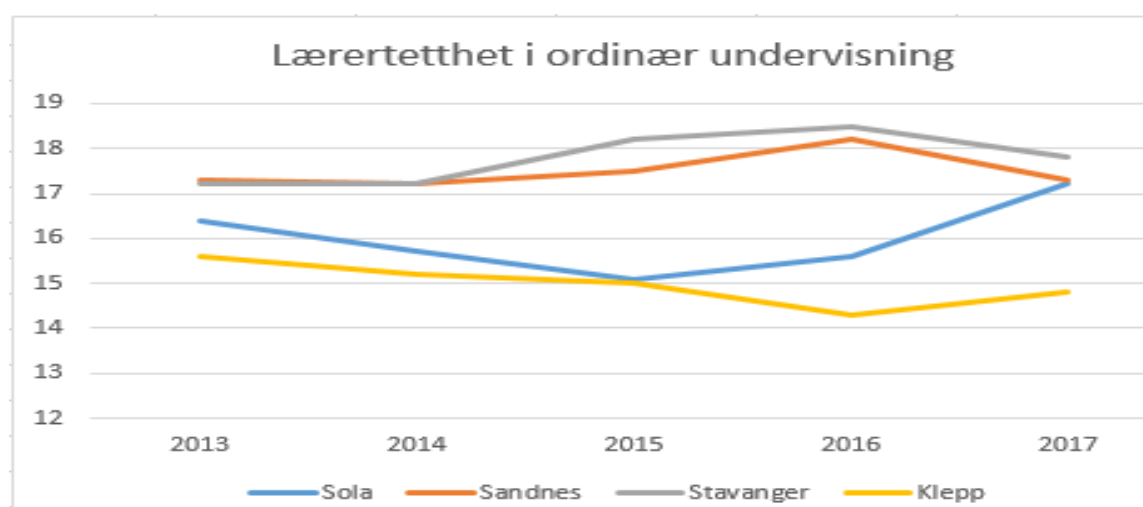
Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Årsverk for undervisningspersonale >	57 614,5	57 331,4	57 611,5	58 421,0	59 356,8
Antall elever per årsverk til undervisning	12,2	12,2	12,2	12,1	12,0
Antall assistentårsverk i undervisningen	8 234	8 167	8 417	8 868	9 389
Antall elever per assistentårsverk i undervisningen	74,7	75,8	74,1	71,0	67,4
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	14,3	14,2	14,6	15,2	15,8
Lærertetthet 1.-7. trinn	13,1	13,2	13,3	13,2	12,9
Lærertetthet 8.-10. trinn	14,1	14,1	14,0	14,0	14,2
Lærertetthet i ordinær undervisning	16,8	16,8	16,8	16,8	16,6
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	96,8	96,7	96,0	95,5	95,6
Lærertimer som gis til undervisning	36 015 844	36 146 734	36 443 736	36 990 466	37 715 561
Undervisningstimer totalt per elev	59	58	58	59	60
Nasjonalt, Grunnskole, Undervisningspersonell, Alle eierformer, Alle trinn, Begge kjønn					

Tabell 3 Undervisningspersonell nasjonalt fra [Skoleporten](#)

Sammenligner en lærertetthet i ordinær undervisning med Stavanger, Sandnes og Klepp slik en gjør i tabell 4 nedenfor, ser en at Stavanger som har de største skolene, også har flest elever per lærer i ordinær undervisning. Sola nærmer seg Sandnes som har 0,1 flere elever per lærer enn Sola. Klepp har færrest elever per lærer og per skole.

	2013	2014	2015	2016	2017
Sola	16,4	15,7	15,1	15,6	17,2
Sandnes	17,3	17,2	17,5	18,2	17,3
Stavanger	17,2	17,2	18,2	18,5	17,8
Klepp	15,6	15,2	15	14,3	14,8

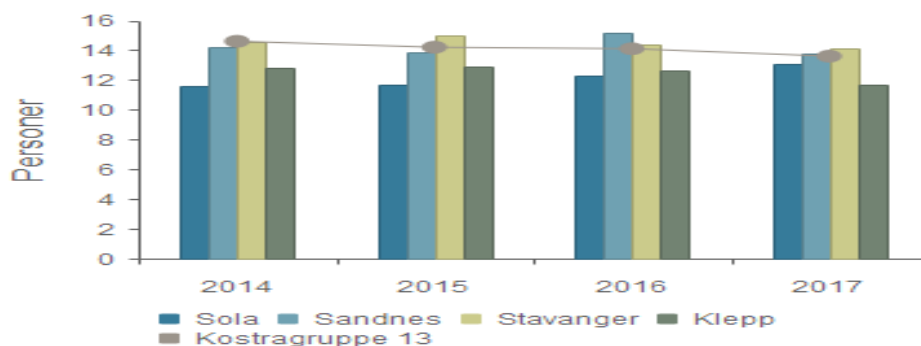
Tabell 4 Lærertetthet i ordinær undervisning

De tre neste tabellene viser gjennomsnittlig gruppestørrelse på hovedtrinnene. Her inkluderes timer gitt til spesialundervisning og særskilt språkopplæring.

Kvalitet - Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn

Gruppert per år

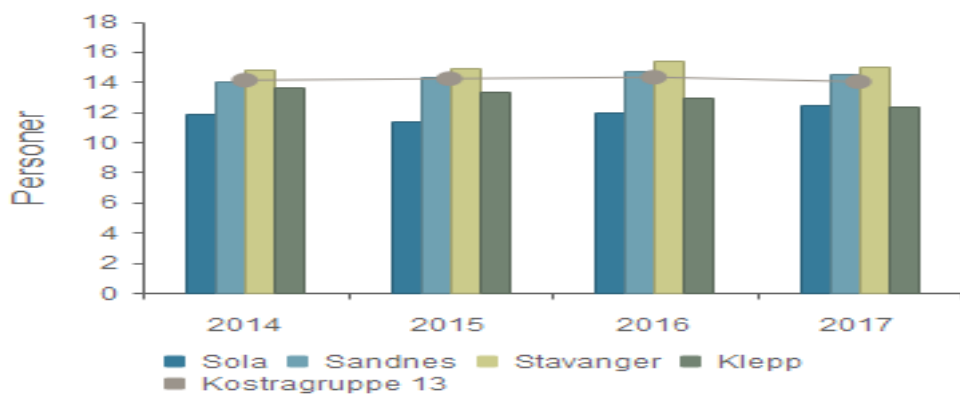

	2014	2015	2016	2017
Sola	11,6	11,7	12,3	13,1
Sandnes	14,2	13,9	15,2	13,8
Stavanger	14,6	15,0	14,4	14,1
Klepp	12,8	12,9	12,6	11,7
Kostragruppe 13	14,6	14,2	14,1	13,6

Tabell 5 Gjennomsnittlig gr.størrelse 1.- 4. trinn fra verktøyet Framsikt

Kvalitet - Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn

Gruppert per år

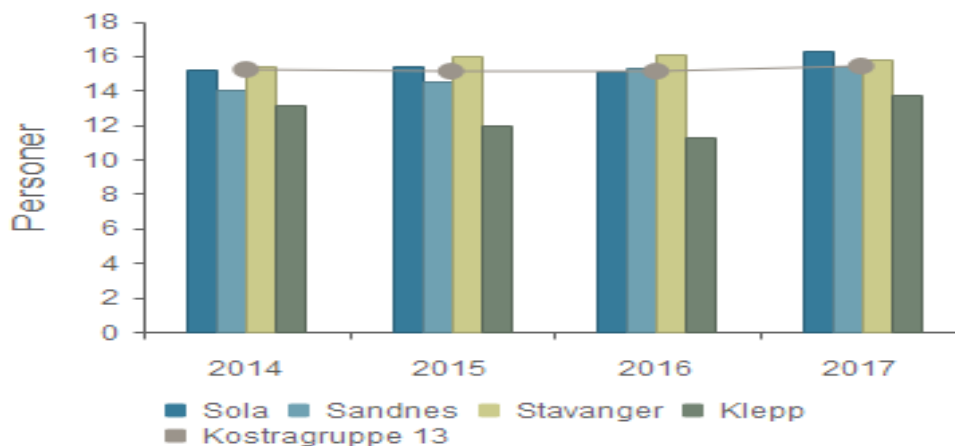
	2014	2015	2016	2017
Sola	11,9	11,4	12,0	12,5
Sandnes	14,0	14,3	14,7	14,5
Stavanger	14,8	14,9	15,4	15,0
Klepp	13,6	13,3	12,9	12,4
Kostragruppe 13	14,1	14,2	14,3	14,0

Tabell 6 Gjennomsnittlig gr.størrelse 5.- 7. trinn fra verktøyet Framsikt

Kvalitet - Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Sola	15,2	15,4	15,1	16,3
Sandnes	14,0	14,5	15,3	15,4
Stavanger	15,4	16,0	16,1	15,8
Klepp	13,1	12,0	11,3	13,7
Kostragruppe 13	15,2	15,1	15,1	15,4

Tabell 7 Gjennomsnittlig gr.størrelse 8.- 10. trinn fra verktøyet Framsikt

Tidligere år har Sola kommune hatt lavest antall elever per lærer på 1. - 4. trinn og 5.- 7. trinn, men høsten 2017 hadde Klepp kommune lavest andel elever på alle hovedtrinn. På barnetrinnet har Sola kommune færre elever per lærer enn gjennomsnittet for Kostragruppe 13. På ungdomstrinnet har Sola de siste årene enten hatt samme antall elever per lærer eller flere elever per lærer enn Kostragruppe 13

De siste fem årene har Sola hatt en økning på 0,8 elever per lærer i ordinær undervisning – til tross for at skolene er tilført nasjonale midler til økt lærertetthet på 1.- 4. trinn. Samtidig med økte midler fra staten ble skolene i 2016 og 2017 bare kompensert for 50 % av kostnadene knyttet til elevantallsøkningen. Tidligere år ble skolene kompensert 100 %.

Lærernormen som ble vedtatt av Stortinget i desember 2017, er et mål for lærertetthet i ordinær undervisning. Fra august 2018 skal det være en lærer per 16 elever på 1.- 4. trinn og en lærer per 21 elever på 5. - 10. trinn. Fra 2019 er målet henholdsvis 15 og 20 elever per lærer. Skolen skal selv fordele lærerressursene slik de mener er best. Lærernormen betyr ikke at det skal innføres nye klassedelingstall og den sier ikke noe om hvor mange lærere det skal være i en undervisningstime. Når lærernormen innføres blir det viktig å få et tall for lærertetthet i ordinær undervisning fordelt på de tre hovedtrinnene.

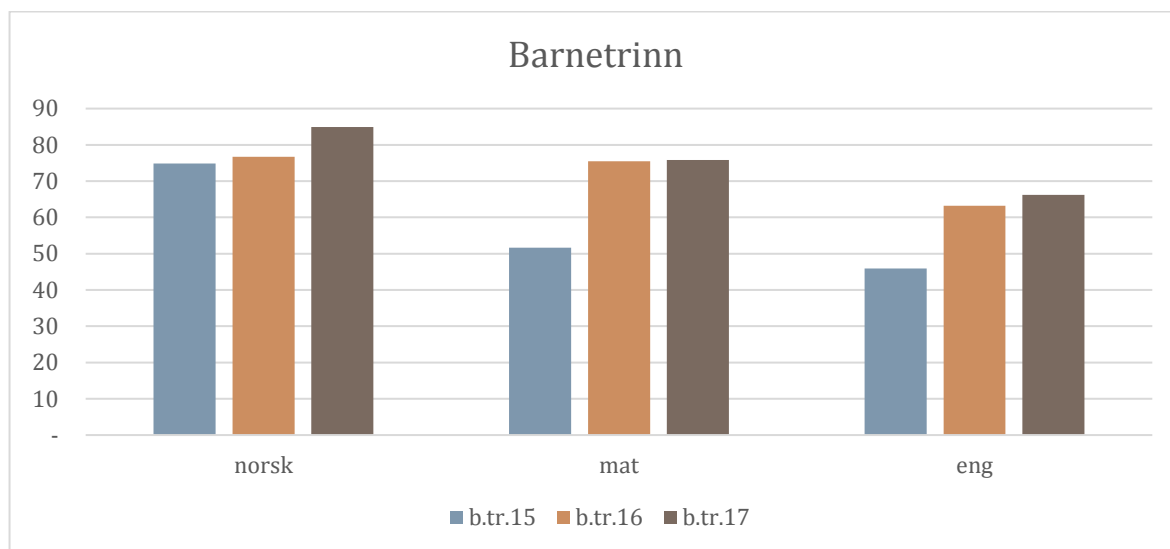
Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en kalkulator der en kan se om hvert hovedtrinn på hver enkelt skole oppfyller normen og beregne hvor mange lærere en må tilsette for å oppfylle normen. Staten har i revidert nasjonalbudsjett for 2018 varslet at Sola kommune får midler til økt lærertetthet for høsten 2018. Likevel må noen skoler med dagens ressursituasjon omprioritere i bruk av arbeidstiden til personalet slik at mer av tiden går til undervisning og mindre til assistent/miljøpersonale, sosialpedagogisk arbeid, bibliotek m.m.

3.2. Lærernes kvalifikasjoner

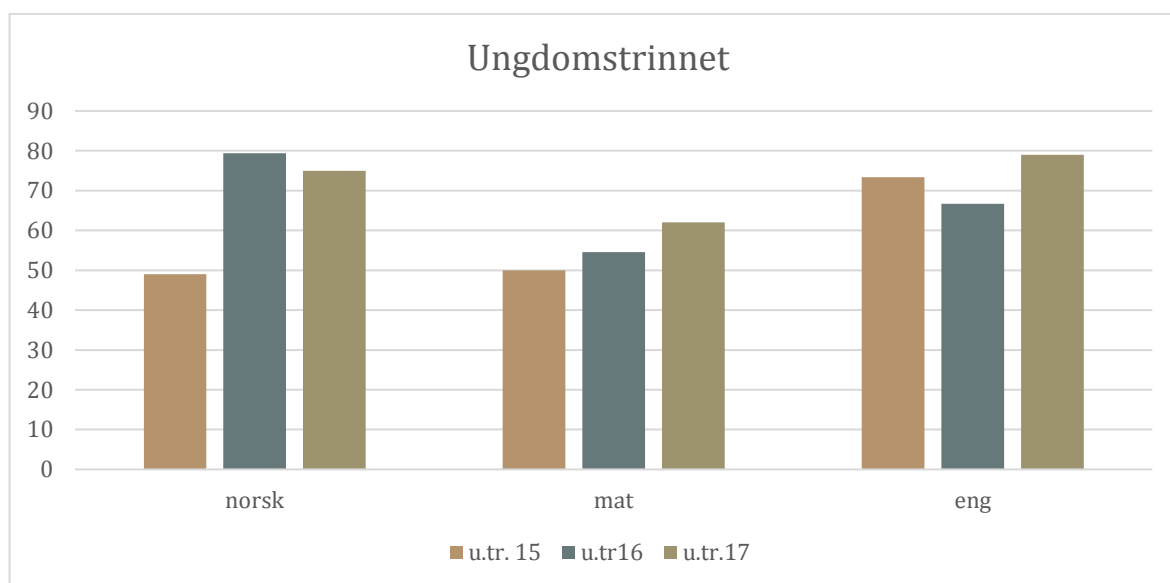
Sola kommunes lærere oppfyller i større grad forskriftenes krav for å kunne undervise i grunnskolen enn i nabokommunene og i landet for øvrig. Andel lærer med godkjent utdanning er 95,7 % i Sola. Tilsvarende tall for Klepp var 90 %. Sandnes og Stavanger har 93 % og 91 %. I Sola hadde en prosent av lærerne uten godkjent utdanning bare videregående skole. I de andre kommunene ligger tilsvarende tall mellom 4,5-9,5 %. Ser en på andelen undervisningstimer som blir gitt av lærere som ikke oppfyller kravene, er variasjonene mindre. 2,7 % av undervisningstimene i Sola utføres av lærere uten godkjent utdanning høsten 2017. Fire av de fem siste årene har andelen ligget mellom 2,3 og 2,7 %. I nabokommunen ligger andelen mellom 4,2 og 5,5 %.

Fra 2010 til 2014 hadde Sola kommune en høyere andel lærere over 60 år enn de andre kommunene en sammenligner seg med. I 2017 har Sola igjen den høyeste andelen lærere over 60 år med 11,6 %. Klepp har stabilt laveste andel med 7,2 % i 2017. Sola har den laveste andel lærere under 40 år med 43,3 %. Sandnes har nå den høyeste andelen.

Stortinget har vedtatt at lærere som underviser i norsk, matematikk og engelsk skal ha 30 studiepoeng utdanning i faget på barnetrinnet og 60 studiepoengs utdanning på ungdomstrinnet innen 2025. I norsk oppfyller 75 % av ungdomstrinns lærerne og 85 % av barnetrinns lærerne kravet i 2017. I matematikk er andelen 76 % på barnetrinnet og 62 % på ungdomstrinnet. I engelsk er andelen 66 % på barnetrinnet og 79 % på ungdomstrinnet. Sola kommune har over tid prioritert å videresende søknader om videreutdanning i disse tre fagene, først for ungdomstrinns lærerne og deretter for barnetrinns lærerne. Lavest andel lærere med tilstrekkelig faglig fordypning har kommunen i matematikkfaget på ungdomstrinnet og i engelskfaget på barnetrinnet.

Tabell 8 Andel lærere på barnetr. med 30 st.poengs utdanning i norsk, matematikk og engelsk

Tabell 9 Andel lærere på ungd.tr. med 60 st.poengs utd. i norsk, matematikk og engelsk

Skoleåret 2017-2018 fikk 30 lærere og skoleledere økonomisk støtte fra stat og / eller kommune til videreutdanning. 83 % av rektorene og inspektørene i Sola hadde formell utdanning i skoleledelse.

3.3. Ressursbruk

Statistisk Sentralbyrå (SSB) deler kommunene i Norge inn i grupper ut fra tre kriterier: hvilke kostnader kommunen står overfor for å innfri minstestandarder og lovpålagte oppgaver, folketall og mengden frie disponible inntekter, det vil si de inntektene som er til disposisjon når minstestandarder og lovpålagte oppgaver er dekket. Etter denne inndelingen

får en 27 grupper. I tillegg har en skilt ut de fire største kommunene og de 10 kommunene med høyest frie disponible inntekter. Gruppene oppdateres ca. hvert fjerde år. Sola kommune er plassert i kommunegruppe 13 sammen med blant annet Sandnes. Denne gruppen består av kommuner med **minst 20 000 innbyggere, lave bundne kostnader og middels frie inntekter.**

I tilstandsrapporten sammenligner en kommunens utgifter til grunnskole med Klepp, Sandnes, Stavanger og kommunegruppe 13 slik en gjør i Handlings- og økonomiplanene i kommunen. Disse kommunene har lave bundne kostnader og alle bortsett fra Klepp, har også middels frie inntekter. Klepp har lave frie inntekter. Klepp er plassert i kommunegruppe 7. (mellomstore kommuner med fra 5 – 19 000 innbyggere) Stavanger tilhører gruppen av de fire største kommunene i Norge. (SSB Rapport 19/2015)

Staten fordeler midler til kommunene gjennom rammetilskudd, regionale tilskudd og øremerkede midler. Kommunene har ulik geografi, alderssammensetning og levekår. For at kommunen skal kunne gi et likeverdig tilbud til innbyggerne, justerer staten for slike forskjeller. Utgiftsbehovet til grunnskole for de fire kommunene som sammenlignes, varierer i 2017 fra 98,5 % av gjennomsnittet for kommunene for Stavangers del til 117,9 % for Klepps del. Utgiftsbehovet til Kostragruppe 13 er satt til 101,4 %. Klepp kommune har det største utgiftsbehovet, og Sola kommune har det nest høyeste utgiftsbehovet med 113,5 % av en gjennomsnittskommune.

Utgiftsbehov Grunnskole

Tabell 10 Sammenligning av utgiftsbehov til grunnskole – fire kommuner

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger mellom 6-15 år

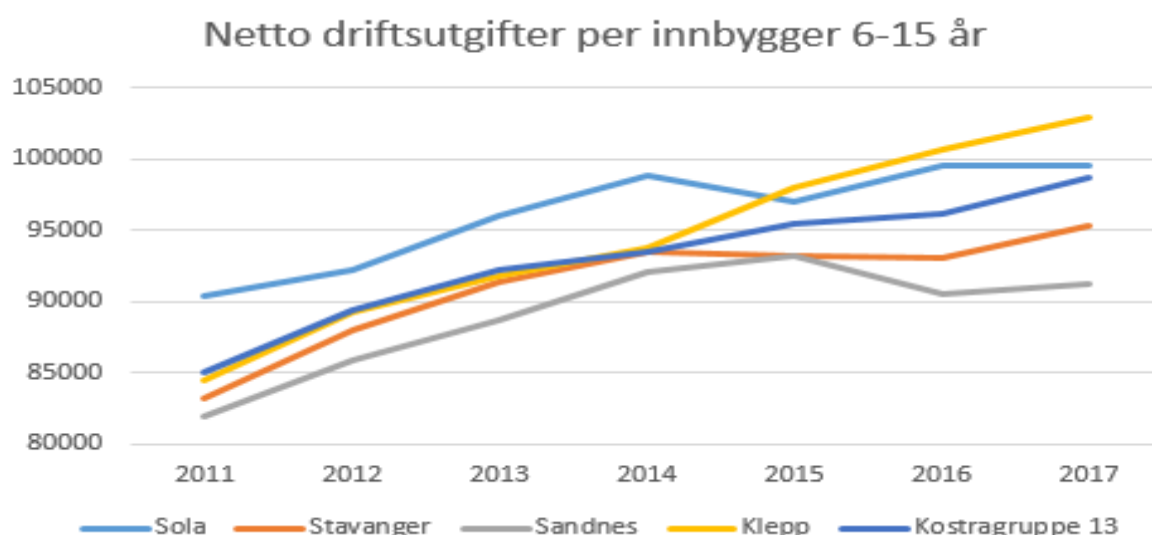
Netto driftsutgifter til **grunnskolesektor** består av kommunens driftsutgifter til **grunnskole, SFO, skolelokaler og skyss** etter at øremerkede statlige tilskudd og andre direkte inntekter er trukket fra.

Hvor stor **andel** av Sola kommunes samlede netto driftsutgifter som benyttes til grunnskolesektor er redusert fra 2007 til 26,4 % i 2017. Tallene viser at Klepp med størst utgiftsbehov til grunnskole også i 2017 benyttet den største andelen av kommunens samlede driftsutgifter til grunnskolesektor. (29,1%) Stavanger med lavest utgiftsbehov, benyttet den laveste andelen med 21,3 %. I kommunegruppe 13 var snittet 23,5 %.

Sola kommune benyttet i 2017 99 543,- kroner til netto driftsutgifter til **grunnskolesektor** per innbygger i skolepliktig alder, noe som er knapt 30,- kroner lavere per innbygger i

skolepliktig alder enn året før. Som en ser av tabellen nedenfor, ligger Sola kommunes netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger i skolepliktig alder nest høyest av de fire kommunene også i 2017, etter Klepp. Til og med 2014 var det Sola som hadde de høyeste utgiftene per innbygger mellom 6-15 år, til dette formålet.

Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger 6-15 år konsern							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sola	90384	92263	96043	98857	96994	99572	99543
Stavanger	83159	87965	91425	93428	93146	93049	95386
Sandnes	81954	85929	88737	92071	93170	90483	91198
Klepp	84402	89268	91750	93765	98052	100731	102946
Kostragruppe 13	85015	89326	92250	93490	95480	96161	98735

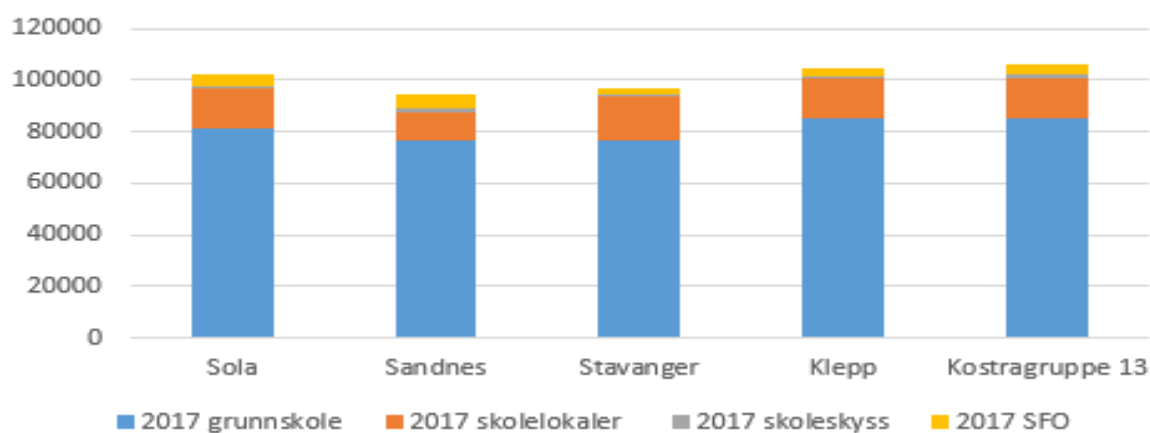
Tabell 11 Netto driftsutgifter fire kommuner 2011-2017

Når en ser på de fire undergruppene som utgjør netto driftsutgifter til grunnskolesektor, hver for seg, ser en at Klepps utgifter til **grunnskole** ligger høyest seks av de sju siste årene, fulgt av Sola. Solas netto driftsutgifter til **skolelokaler** per innbygger 6-15 år, er i 2017 nest lavest av de fire kommunene, etter å ha brukt nest mest i flere år. Sandnes har også i 2017 høyest utgifter til **skoleskyss**, noe de har hatt fem av de sju siste årene. Sandnes brukte også mest midler til **SFO** i 2017 slik de har gjort fem av de siste seks årene. Sola brukte nest mest midler til dette.

	2017			
	grunnskole	skolelokaler	skoleskyss	SFO
Sola	81614	15178	650	4892
Sandnes	76317	11381	1277	5213
Stavanger	76674	17435	486	1898
Klepp	85127	15420	1158	2958
Kostragruppe 13	85187	15941	1551	3156

Fordeling av utg. til grunnskolesektor per innbygger 6-15 år

Tabell 12 Fordeling av utgifter til grunnskole, lokaler, skyss og SFO i 2017 – fire kommuner

Når en sammenligner netto driftsutgifter til grunnskolesektor **per innbygger 6-15 år, og ikke per elev i grunnskolen**, må en samtidig se på om de aktuelle kommunene har samme andel av innbyggere i skolepliktig alder som velger å gå i kommunal grunnskole. Her skiller Klepp seg ut med en høy andel av barn i skolealder som velger å gå i kommunal grunnskole. (97,7 % i 2017) I de tre andre kommunene er andelen 3 - 4 % lavere. De to siste årene økte andelen som valgte kommunal grunnskole i Sola, etter å ha vært synkende de femten forrige årene. Forskjell i andel som velger kommunal grunnskole i de ulike kommunene, endrer ikke den relative fordeling i utgifter. Klepp bruker mest midler per elev som per innbygger i skolepliktig alder. Sola bruker nest mest og Sandnes minst.

Indikator og nøkkeltall	2013	2014	2015	2016	2017
Driftsutgifter per elev >	99 280	103 183	103 749	107 233	107 180
Lønnsutgifter per elev	76 045	78 538	80 161	84 149	84 563
Prosentandel lønnsutgifter av totale utgifter	77,0	76,6	78,8	81,7	82,4
Driftsutgifter til inventar og utstyr per elev	518	969	816	599	522
Driftsutgifter til undervisningsmateriell per elev	1 389	1 548	1 553	1 366	1 269

Sola kommune, Grunnskole, Økonomi, Alle eierformer, Alle trinn, Begge kjønn

Tabell 13 Økonomi- drifts.- og lønnsutgifter

Sola kommunes driftsutgifter per elev var 107 180,- kroner i 2017. Disse utgiftene består av korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning, skolelokaler og skyss.

Undervisningsmateriell som bøker, mat og skrivesaker utgjør en liten del av de samlede kostnadene til grunnskolen. Fire av de sju siste årene lå Solas utgifter til dette høyest av de fire kommunene en sammenligner seg med, og tre av årene lå Sola lavest. Utgiftene til inventar og utstyr varierer mye fra år til år. Tre av de siste sju årene har Sola ligget lavest når det gjelder utgifter per elev til dette og ett år høyest. I 2017 brukte Sola kommune 522,- kroner per elev, noe som er halvparten av de andre kommunenes utgifter til dette.

Utgiftsdrivere for grunnskoleopplæring er skolestruktur/skolestørrelse, ressursandel / nivå spesialundervisning, lønnsansiennitet /alderssammensetning i personale, årsverk/ lærertetthet og øvrige driftsutgifter som er knyttet til undervisning.

Framsikt - Elever per kommunal grunnskole(B) Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Sola	298	307	316	324
Sandnes	312	317	326	344
Stavanger	350	352	360	363
Klepp	266	272	272	271
Kostragruppe 13	279	284	287	288

Tabell 14 Elever per kommunal grunnskole i nabokommunene og Kostragruppe 13

Skolestørrelse har svært mye å si for driftsutgiftene. Mange spesialrom og få elever per klasse medfører økte utgifter. Sola med 324 elever per skole, har flere elever per skole enn snittet i kommunegruppe 13 og nasjonalt snitt. Nasjonalt var gjennomsnittlig elevtall per skole 222 i 2017. Når en sammenligner de fire valgte kommunene, har Stavanger også i 2017 høyest gjennomsnittlige elevtall per skole med 363. Deretter kommer Sandnes med et gjennomsnitt på 344 elever per skole. Klepp har færrest elever per skole. Opplæringslovens formulering om at det til vanlig ikke skal bygges skoler med mer enn 450 elever, ble endret i 2016. Dermed kan en nå bygge større skoler som kan gi lavere driftsutgifter per elev.

Dersom kommunen har spredt boligbygging, kan det medføre økte **skyssutgifter**.

Opplæringsloven regulerer skyssrettigheter ut fra avstand mellom hjemmet og skolen og om eleven har en funksjonshemming eller skade som gir rett til skyss. Disse utgiftene deles mellom fylkeskommunen og kommunene. I tillegg kan elever få innvilget skyss dersom en har særlig farlig skolevei. Utgifter til dette dekkes i sin helhet av kommunen. I 2017 er utgiftene per innbygger mellom 6-15 år 650,- kroner i Sola. I 2017 brukte Klepp 1551,- kroner, noe

som nå er mer enn Sandnes bruker (1277,-). Men fremdeles bruker Stavanger med 486,- kroner, minst per innbygger i skolepliktig alder. Å bygge gang og sykkelveier og å plassere skolene sentralt i forhold til utbyggingsområder, kan redusere behov for skyss.

Framsikt - Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning(B)

	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning(B)	Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt
Sola	4,7 %	14,9 %
Sandnes	6,1 %	14,2 %
Stavanger	9,7 %	17,9 %
Klepp	6,4 %	14,8 %
Kostragruppe 13	7,5 %	17,6 %

Tabell 15 Spesialundervisning - Andel elever og ressursbruk i de fire nabokommunene og Kostragruppe 13

Andel elever i kommunen som mottar **spesialundervisning** påvirker også utgiftsnivået. De elleve siste årene har Sola kommune hatt den laveste andelen elever som mottar spesialundervisning av de fire kommunene en sammenligner seg med. Andelen er 4,7 % i 2017. Stavanger kommune har den høyeste andelen elever med spesialundervisning disse årene, med 9,7 % av elevene i 2017. Ser en på hvor stor andel av undervisningstimene totalt som benyttes til spesialundervisning, ligger Sola nest høyest av nabokommunene, men lavere enn Kostragruppe 13.

Skal en redusere andel elever som har behov for spesialundervisning, kan en kommune heve kompetansen og øke personalet i den ordinære opplæringen i barnehage og skole. Å tilby tidlig støtte og hjelp til foresatte slik at flere barn får en god utvikling, kan også bidra. Nasjonalt kan en justere læreplanene slik at de har målformuleringer og innhold som mange kan mestre. Absolutte målformuleringer i læreplanene øker sannsynligheten for at noen ikke vil kunne nå målene. Nasjonalt arbeides det nå med å revidere Kunnskapsløftet.

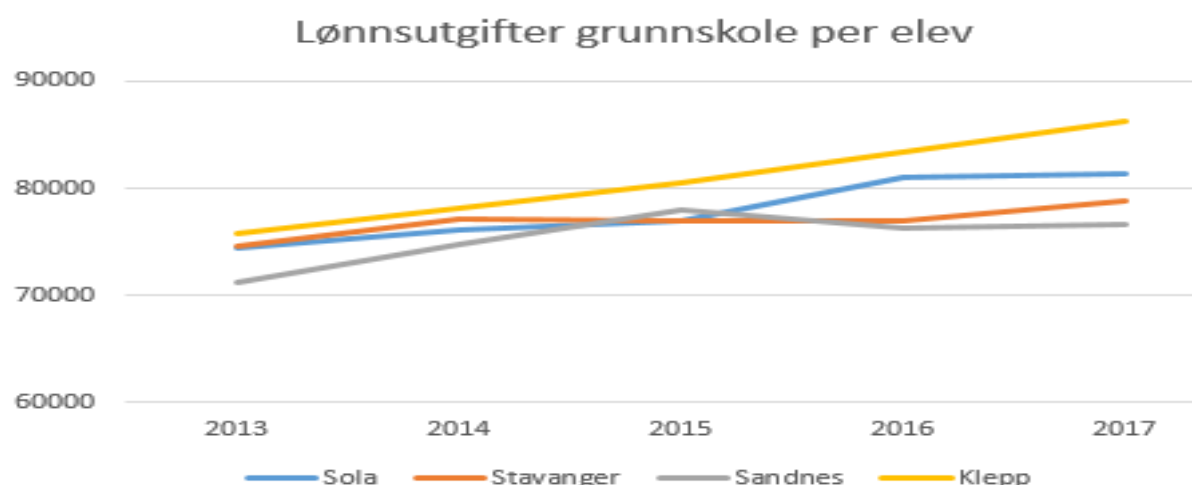
Lærernes alder og utdanningsnivå påvirker lønnsutgiftene. Jo høyere utdanning og jo eldre lærerstaben er, jo høyere lønnsutgifter er det sannsynlig at kommunen får. Dette kan endres noe som følge av at stadig flere nyutdannede lærere kommer ut med 5-årig masterutdanning som lønnes ca 100 000,- over lærere med 4-årig utdanning. Sentrale avtaler om seniortiltak medfører at en lavere andel av arbeidstiden til lærere over 57 år benyttes til undervisning. Også nyutdannede lærere får redusert undervisningsplikt det første arbeidsåret.

Lønnskostnader blir i stor grad bestemt av krav i forskrift, sentrale lønnsavtaler og i noe grad av arbeidsmarkedet og kommunens prioriteringer. Kommunene kan sørge for at en har god oversikt over de ansattes kompetanse, tilby relevant kompetanseheving og ha gode rekrutteringsrutiner. Lønnskostnadene vil trolig øke når alle lærere etter hvert skal ha

masterutdanning. Siden masterutdanningene gir undervisningskompetanse i 2 – 4 fag, blir det trolig behov for å benytte noe mer av arbeidstiden til koordinering mellom lærere som underviser samme klasser.

Høy andel lærere med godkjent utdanning samt lang ansiennitet tilsier at lønnsutgiftene i Sola vil kunne ligge høyere enn lønnsutgiftene i de andre kommunene slik de gjorde i perioden 2009-2012. Tabellen nedenfor viser ikke en slik entydig sammenheng mellom høy andel lærere med godkjent utdanning og med lang ansiennitet og høye lønnsutgifter i perioden 2013-2017. Solas lønnsutgifter til grunnskole (202) er nest høyest av de fire kommunene. Sola kommune justerte ned lønn til nyansatte lærere i mai 2016. Dette påvirker både det generelle lønnsnivået til nyutdanna og sannsynligheten for at erfarne lærere fra andre kommuner ønsker å skifte kommune og søke jobb i Sola. Skole- og klassestørrelse påvirker også lønnsutgiftene.

Tabell 15 Lønnsutgifter per elev i de fire nabokommunene

Tabellen er utarbeidet ved å dele KOSTRAS tall for kommunenes lønnsutgifter til grunnskole på antall elever i kommunal grunnskole i de ulike kommunene.

3.4. Undervisning som følge av individuelle rettigheter

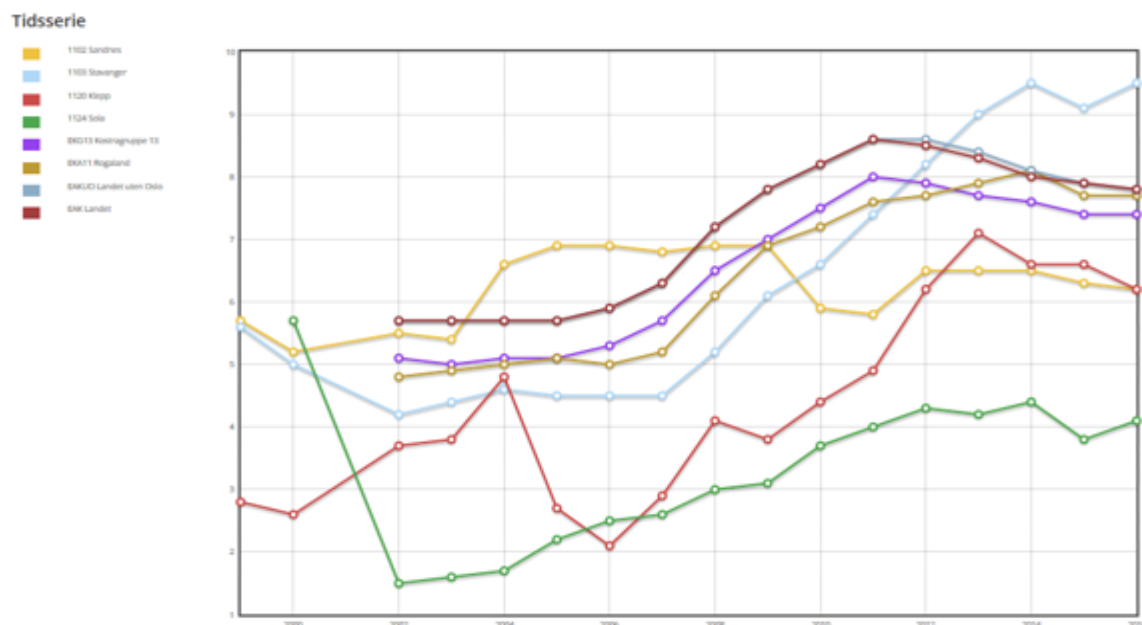
Spesialundervisning

Elever som ikke har, eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen, har rett på spesialundervisning. (Opplæringsloven § 5-1)

Sola kommune har i mange år hatt en lavere andel elever enn nasjonalt som mottar **spesialundervisning** og særskilt språkopplæring. 4,7 % av elevene i Sola fikk i 2017 spesialundervisning, noe som også i 2017 er litt over halvparten av nasjonal andel (7,9 %).

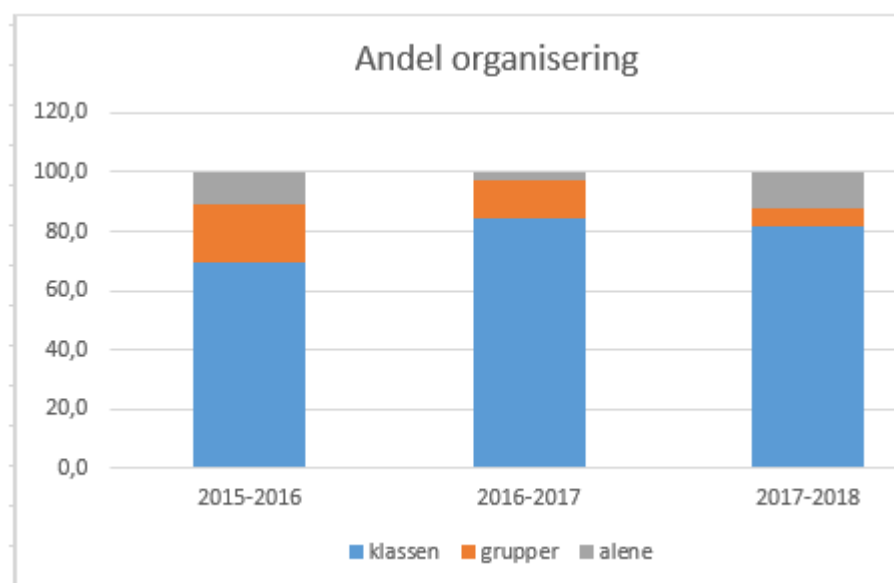
Andel elever i Sola som får spesialundervisning 1.-10.trinn

Tabell 16 Andelen elever som får spesialundervisning i nabokommunen og Kostragruppe 13 2000-2016

Andelen elever i Sola som mottar spesialundervisning har økt med 0,9 prosentpoeng på to år. Ut fra meldte saker fra skolene til PPT våren 2018, ser det ut til at økningen fortsetter.

Også økningen fra 2016 i andelen av det totale timetallet som blir benyttet til spesialundervisning fortsetter i 2017. På to år har andelen økt med 1,7 prosentpoeng.

Tabell 17 Andel elever som hovedsakelig får spesialundervisningen i klassen, i gruppe og alene.

Av de knapt fem prosentene av elevene som mottok spesialundervisning i 2017 fikk 81 % opplæringen hovedsakelig i klassen, 7 % i grupper og 12 % alene. Flere elever får opplæringen alene og færre får opplæringen i grupper eller i klassen enn forrige skoleår. 0,4 % av elevene i Sola fikk opplæringen på forsterket avdeling på Grannes og på læringscenteret på Sande.

Det har lenge vært et uttalt mål at flere elever skal få tidlig hjelp og spesialundervisning på de første årstrinnene og at en dermed fikk mindre behov for spesialundervisning seinere i skoleløpet. Slik er dessverre ikke situasjonen verken nasjonalt eller i Sola. Nasjonalt var det i 2017-2018 10,1 % av elevene på ungdomstrinnet og 6,9 % av elevene på barnetrinnet som fikk spesialundervisning. I Sola fikk 5,7 % av ungdomstrinnselevne, 3,4 % av elevene på småskoletrinnet og 5,6 % av elevene på mellomtrinnet spesialundervisning. På alle trinn er det en økende andel elever med behov for spesialundervisning. I 2016 var tallene 3,1 % på småskoletrinnet, 5 % på mellomtrinnet og 4,6 % på ungdomstrinnet.

Særskilt språkopplæring

I Sola mottok 6,2 % av elevene særskilt norskopplæring i 2017. Solas andel har ligget forholdsvis stabilt de siste åtte årene med en svak økning fra 5,4 % av elevene i 2009 til 6,2 % i 2017. Skoleåret 2017-2018 var det registrert 603 elever med annet morsmål enn norsk i kommunen. Dette utgjør ca 17 % av elevene i Solaskolen, noe som er en økning på 2 prosentpoeng fra 2016. Elevene hadde 56 ulike morsmål.

37 % av elevene i Sola som hadde et annet morsmål enn norsk, hadde i oktober 2017 rett til særskilt språkopplæring fordi de ennå ikke har tilstrekkelige kunnskaper til å følge den ordinære opplæringen. Året før var andelen 35 %.

14 % av elevene i Sola som fikk særskilt språkopplæring i 2017, fikk det i innføringsgruppen på Sande eller på Sola ungdomsskole. Dette er en økning på 2 prosentpoeng fra 2016. Samlet kapasitet i innføringsgruppene er på 32-34 elever.

Voksenopplæring

Skoleåret 2017-2018 var det totalt 17 voksne som fikk opplæring på grunnskolefeltet ved **Sola voksenopplæring**. Dette er en nedgang på 9 elever fra forrige skoleår. Alle disse elevene hadde rett på spesialundervisning. Årsverkene avsatt til dette er 5,14 fordelt på ni ansatte. I tillegg hadde Sola voksenopplæring en ledelsesressurs på 1,7 årsverk og 1/2 årsverk til kontorpersonalet. Sola voksenopplæring tilbyr også norsk og samfunnskunnskap for ulike grupper som flyktninger og arbeidsinnvandrere. Opplæringen gis både på dag - og kveldstid. Samfunnskunnskap gis i samarbeid med nabokommuner. Tospråklige lærere som underviser elever i grunnskolen hører også organisatorisk inn under Sola voksenopplæring.

3.5. Rekruttering og kompetansebehov

Rekrutteringsbehov

Skoleåret 2017-2018 var det 356 lærere i Sola. Disse underviser 3563 elever. Elevantallsprognoser i skolebruksplan 2017-2027 viste at kommunen kunne få tre til fire hundre flere elever, men nye prognoser viser at elevtallsveksten vil bli lang lavere. Rådmannen er i gang med rulling av denne planen og skolebruksplan 2019-2029 vil bli lagt fram for politisk behandling våren 2019.

Andelen lærere som er over 60 år er økende og kommunen vil måtte planlegge for at en del av personalet må erstattes de kommende årene. Permisjoner og videreutdanning vil medføre ytterligere behov for lærere.

Regjeringen har lagt om satsingen sin på etterutdanning som ikke gir studiepoeng. Tidligere år ble store satsinger satt i gang nasjonalt, som ny Giv for økt gjennomføring i videregående opplæring og vurdering for læring. Nå blir en større del av midlene fordelt til kommuner som samarbeider med hverandre og med universitets- og høyskolemiljøer. Sola kommune er nå i partnerskap med åtte andre kommuner i Midt-Rogaland og med Universitetet i Stavanger. Fokus her er Fagfornyelsen og skolebasert kompetanseutvikling slik at skolene og kommunene kan oppfylle sektormålene. (Se kap. I for oversikt over sektormålene)

De tre siste årene har andelen lærere med heltidsstillinger ligget rundt 85 %. Sykefraværet i 4.kvartal 2017 var økt med 1,6 prosentpoeng til 8,5 %. De fire siste årene har sykefraværet i dette kvartalet variert mellom 5,4 % og 8,5 %, som det høyeste i 2017.

Søkertallet ved hovedutlysningen har variert fra 102 til 216 de siste årene. Til skoleåret 2018-2019 var det 208 søkere, en nedgang på 8 søkere fra året før. Ikke alle søkere har godkjent lærerutdanning og mange søker i flere kommuner. Rekruttering av kvalifiserte lærere med den rette fagkompetansen vil derfor være en stor utfordring de kommende årene. Det er da gledelig at søkertallet til lærerutdanningen ved UIS er økende.

Samarbeid med Universitetet i Stavanger om grunnskolelærerutdanning

Sola kommune har i mange år hatt partnerskapsavtale om grunnskolelærerutdanning med Universitet i Stavanger. Seks av skolene i Sola er praksisskoler for de to grunnskolelærerutdanningene ved Institutt for grunnskolelærer, idrett og spesialpedagogikk ved UIS. UIS tilbyr videreutdanning i praksisveiledning og Sola kommune har 27 lærere med slik utdanning. God praksisopplæring for kommende studenter er viktig både for rekruttering og for å bidra til høy kvalitet på opplæring av nye lærere. Fra 2017 ble grunnskolelærerutdanningene masterutdanninger og fra 2019 vil det innføres krav om masterutdanning for å ta PPU-utdanning også.

Veiledning av nyutdannede lærere

Partene i arbeidslivet har inngått en avtale om at alle nyutdannede lærere skal få tilbud om veiledning når de begynner i yrket. Stortinget har nå vedtatt at det skal utarbeides sentrale retningslinjer for veiledning av nyutdannede lærere sammen med partene i arbeidslivet. Sola kommune har satset på veiledning av nyutdannede lærere over mange år. Alle grunnskolene i Sola hadde skoleåret 2017-2018 minimum en lærer med 15 studiepoengs videreutdanning i veiledning av nyutdannede lærere. Fire av skolene har to eller tre lærere med slik utdanning. Målet er at hver skole har minimum to lærere med videreutdanning i veiledning med et omfang på 30 studiepoeng. Rekrutteringsbehov gir økt behov for veilederkompetanse.

3.6. Oppsummering

En økende andel av barn og unge i kommunen velger kommunal grunnskole og elevtallsveksten fortsetter. Skolene har i snitt 324 elever, noe som legger til rette for effektiv drift. Solas utgiftsbehov og netto driftsutgifter til grunnskolesektor per barn i skolepliktig alder, ligger nest høyest av kommunene Stavanger, Sandnes og Klepp.

På barnetrinnet har Sola kommune nå like mange elever per lærerårsverk som nasjonalt snitt. På ungdomstrinnet har Sola flere elever per lærer enn nasjonalt snitt. Antallet elever som har behov for spesialundervisning er økende og det samme er ressursmengden som brukes til dette. Færre elever får spesialundervisningen i klassen og flere får den alene. Sykefraværet i skolene i 4.kvartal øker og har ikke vært høyere på fire år.

Andelen elever med annet morsmål enn norsk er også økende, men behovet for særskilt språkopplæring er stabilt. Sola voksenopplæring hadde en nedgang i antall elever som fikk spesialundervisning på grunnskolefeltet.

Sola kommune har en høy andel lærere med godkjent utdanning. En høy andel lærere har med lang erfaring og god kompetanse og er nå over 60 år. Det gir behov for rekruttering og oppfølging av nytilsatte og nyutdannede de nærmeste årene. Selv om omtrent 30 lærere tar videreutdanning hvert skoleår, mangler fortsatt 100 lærere tilstrekkelig faglig fordypning i norsk, matematikk og engelsk. Men med dagens ressursinnsats har kommunen gode muligheter til å nå målet innen 2025.

4. Læringsmiljø

Dette kapitlet presenterer data knyttet til hvordan elevene opplever læringsmiljøet sitt. Først presenteres data om elevene opplever seg inkludert, sosialt, faglig og kulturelt. Kapitlet inneholder også opplysninger om skolebibliotek

For å kunne vurdere hvordan elevene opplever opplæringen, benyttes elevundersøkelsen. Den gjennomføres på høsten på 7.- og 10. trinn. Elevene får spørsmål om de mest sentrale forholdene ved elevenes læringsmiljø slik det er avklart i nyere forskning. En god del av spørsmålene i undersøkelsen dreier seg om klasseledelse og relasjoner i skolen. Dette er de viktigste forholdene for å utvikle og opprettholde et godt læringsmiljø. Andre spørsmål kartlegger blant annet mer direkte de fire prinsippene fra vurdering for læring.

Sola kommunes fokusområde i perioden 2016-2019 er inkluderende læringsmiljø. Alle elever skal oppleve seg inkludert både faglig, sosialt og kulturelt. Skolene fortsetter arbeidet med **god klasseledelse og god undervisningsvurdering**. Skoleåret 2017-2018 startet de siste skoler og barnehager opp satsingen **Vi i Sola - varig innsats for verdighet og inkludering for alle**. Etter hvert skal en gjennomgå og vurdere om skolenes spesialundervisning og særskilt norskopplæring for språklige minoriteter bidrar til at elevene som får dette, opplever tilhørighet og mestring. Kommunen skal også gjennomgå skolens rutiner for systematisk oppfølging av alle elevers framgang.

Skoleporten og verktøyet Insight presenterer elevenes svar i ulike temaer. De fleste av disse baserer seg på to eller flere av de obligatoriske spørsmålene i elevundersøkelsen og kalles indekser. Ved å summere elevenes svar på ulike spørsmål, får en så et mål for temaet. Noen tema baserer seg bare på ett spørsmål og kalles indikator. Det gjelder faglig utfordring og god utdannings- og yrkesveiledning både på Skoleporten og i Insight. I tillegg gjelder det trivsel på skoleporten og arbeidsro, praktisk og variert opplæring i Insight. Når et mål bare har ett spørsmål, kan en få noe større variasjon på målet og noe større usikkerhet.

I 2013 og i 2016 ble spørsmålene endret i forhold til tidligere undersøkelser. Revisjonsarbeidet bygget på erfaringer fra tidligere gjennomføringer og det nyeste av kunnskap om elevenes læringsmiljø. Høsten 2016 endret en spørsmålene om mobbing. En tok bort spørsmålene om krenkelser og innlemmet dem som eksempel på mobbing. Definisjonen på mobbing er endret noe; «Med mobbing mener vi gjentatte negative handlinger fra en eller flere sammen mot en elev som kan ha vanskelig for å forsvare seg. Mobbing kan være å kalle en annen stygge ting og erte, holde en annen utenfor, baksnakke eller slå, dytte eller holde fast.

(Utdanningsdirektoratets blogg om [elevundersøkelsen](#))

Fra våren 2018 presenteres svarene samlet på skoleporten for de tre spørsmålene om elevene opplever seg mobbet av andre elever, av voksne eller digitalt 2-3 ganger i måneden eller oftere. Skoleporten beregner en andel for disse tre svarene for de to siste skoleårene.

Elevundersøkelsens pålitelighet

Elevundersøkelsen gir svar på hvordan elevene opplever sin hverdag. Elevene svarer ut fra sine forventninger til hvordan de ønsker at skoledagen skal være. To årskull svarer og en kan dermed ikke generalisere til at alle elever på barne- eller ungdomstrinnet opplever skolehverdagen slik som disse to kullene. Nasjonalt er det en tendens til at elevene blir gradvis mindre tilfredse og mindre motiverte oppover på skoletrinnene.

Det er obligatorisk å legge til rette for at elevene svarer på elevundersøkelsen på 7. og 10. trinn, men det er frivillig for elevene om de ønsker å svare. De aktuelle årskullene i Sola i 2017 består av henholdsvis 335 og 322 elever. Svarprosenten på 7.trinn er de siste årene 90 – 96 %. På 10. trinn er svarprosenten 86-94 %. Dette er en svært god svarprosent og en kan dermed regne med at svarene som er gitt, er representative for resten av kullet.

Verdiene på de ulike indikatorene og indeksene varierer fra år til år og fra utvalg til utvalg. Noen av forskjellene kan skyldes tilfeldige variasjoner. Verktøyet Insight fargekoder målene på indikatorene og indeksene slik at de skal bli lettere å tolke. Som hovedregel er det signifikant, det vil si at en med 95 % sikkerhet skal kunne si at det er en reell forskjell mellom det som er fargelagt grønt og det som har fått fargen rød. Forskjellene på gult og oransje kan være tilfeldige. For en kommune på Solas størrelse, kan en regne at forskjeller på mer enn 0,2 er reelle.

4.1. Sosial Inkludering

For å kunne si noe om elevene opplever seg **inkludert sosialt**, har en valgt å benytte indeksene trivsel, trygt miljø, mobbing blant elever, digital mobbing, mobbing av voksne og støtte fra lærerne.

	15-16		16-17		17-18	
	7.trinn	10.trinn	7.trinn	10.trinn	7.trinn	10.trinn
Sosial inkludering						
Elevundersøkelsen	308	309	348	279	335	322
Trivsel	4,43	4,08	4,45	4,29	4,33	4,16
Trygt miljø	4,41	3,73	4,42	3,97	4,25	4,01
mobbing blant elever			4,66	4,76	4,74	4,71
digital mobbing			4,84	4,88	4,87	4,87
mobbing av voksne			4,89	4,80	4,87	4,82
støtte fra lærerne	4,56	3,88	4,47	4,09	4,52	4,08

Tabell 18 Sosial inkludering 2015-2017

Elevene på **7.trinn** i Sola oppgir at de trives på skolen. Høsten 2017 oppga elevene lavere trivsel enn tidligere kull, men verdien for trivsel var likevel høyere i Sola enn nasjonalt. Indikatoren har fått fargen grønn som tidligere år. Indeksen støtte fra lærerne har vært stabilt grønn de fem årene denne er oppgitt. Verdiene var 0,1 høyere i Sola enn nasjonalt alle år.

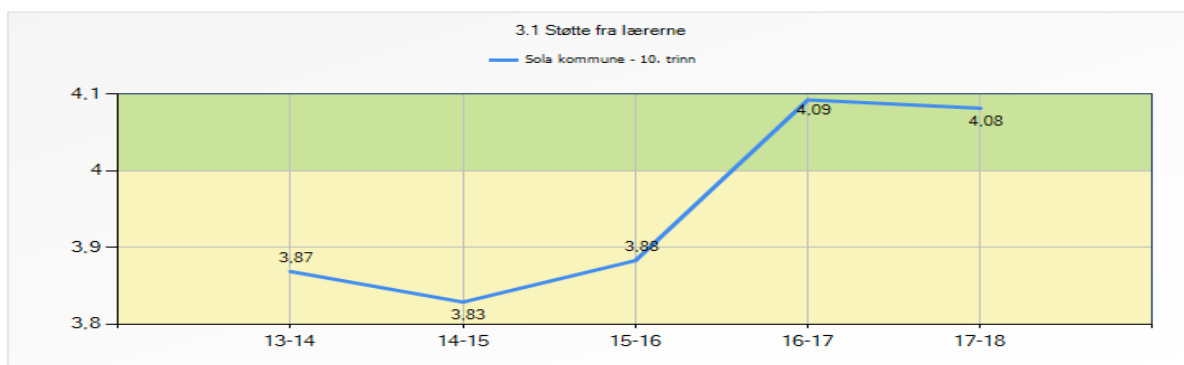
Indeksen for trygt skolemiljø har vært grønn på 7.trinnet de fire siste årene. Indeksen mobbing blant elever, digital mobbing og mobbing av voksne fikk alle fargen gul dette skoleåret. Indeksen får fargen grønn dersom skåren er høyere enn 4,9. Den samla andelen elever som oppga at de blir mobbet på en eller annen måte to til tre ganger i måneden eller oftere, var 8,1 % i Sola, noe som var 0,9 prosentpoeng høyere enn nasjonalt snitt på 7,2 %. Andelen dette skoleåret var likevel lavere enn i fjor, da andelen var 9,1 % En høyere andel elever i Sola enn nasjonalt oppga at de ble mobbet av andre elever (0,2 prosentpoeng), digitalt (0,1 prosentpoeng) og av voksne (0,9 prosentpoeng). Andelen som opplever seg mobbet av voksne har økt fra 1,6 % i 2016 til 2,1 % i 2017. Endringen fra år til år i Sola er så små at de er innenfor feilmarginen og kan skyldes tilfeldigheter.

Snitt	Sola kommune - 7. trinn (17-18)	Sola kommune - 7. trinn (16-17)	Sola kommune - 7. trinn (15-16)	Sola kommune - 7. trinn (14-15)	Sola kommune - 7. trinn (13-14)	Sola kommune - 7. trinn (12-13)	Sola kommune - 7. trinn (11-12)	Sola kommune - 7. trinn (10-11)
1. Motivasjon og mestring								
1.1 Motivasjon	3,93 →	3,94 →	3,94 →	3,97 →	4,03 →	3,90 →	3,87 →	4,01 →
1.2 Innsats	4,35 →	4,37 →	4,40 →	4,30 →	4,37 →	4,35 ↗	4,09 →	4,27 →
1.3 Mestring	4,19 →	4,13 →	4,12 →	4,15 →	4,10 →	3,92 →	3,94 →	4,04 →
1.4 Faglig utfordring	4,04 →	4,15 →	4,10 →	4,05 →	3,90 ↘	4,26 ↗	4,04 ↗	-
1.5 Relevant opplæring	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Arbeidsmiljø								
2.1 Trivsel	4,33 →	4,45 →	4,43 →	4,38 →	4,47 →	4,42 →	4,35 →	4,41 →
2.2 Trygt miljø	4,25 →	4,42 →	4,41 →	4,38 ↗	4,02 ↗	-	-	-
2.3 Mobbing på skolen (utgått)	-	-	4,86 →	4,66 →	4,73 →	4,60 →	4,64 →	4,71 →
2.4 Krenkelser (utgått)	-	-	4,72 →	4,58 →	4,58 ↗	-	-	-
2.5 Mobbing blant elever	4,74 →	4,66 ↗	-	-	-	-	-	-
2.6 Digital mobbing	4,87 →	4,84 ↗	-	-	-	-	-	-
2.7 Mobbing fra voksne	4,87 →	4,89 ↗	-	-	-	-	-	-
3. Klasseledelse								
3.1 Støtte fra lærerne	4,52 →	4,47 →	4,56 →	4,51 →	4,41 ↗	-	-	-

Tabell 19 Elevundersøkelsens svar for 7.trinn i Sola for perioden 2010- til 2017.

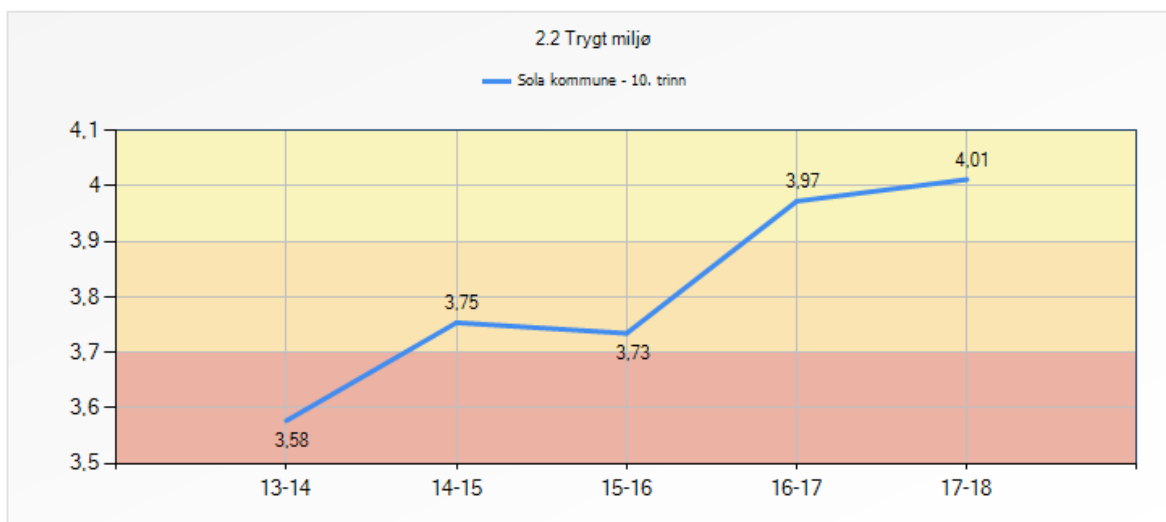

Elevene på **10.trinn** oppga også at de trivdes på skolen. Seks av de åtte siste årene har indeksen vært grønn. Indeksen støtte fra lærerne har vært økende og grønn de to siste årene.

Tabell 20 Sola kommune 10.trinn – opplevd støtte fra lærerne for perioden 2013 til 2017.

På 10. trinn rapporterte 6,9 % av elevene i 2017 at de ble mobbet på en eller annen måte 2 – 3 ganger i måneden eller oftere. Tilsvarende tall var 8,3 % nasjonalt. Også på 10.trinn så vi en nedgang i andel ungdommer som blir mobbet fra forrige skoleår. Nedgangen var på 0,5 prosentpoeng. De ulike målene på mobbing har også på dette trinnet fått fargen gul i verktøyet Insight. Indeksen for trygt skolemiljø har hatt økende verdier de siste årene.

Tabell 21 Sola kommune 10.trinn – opplevelse av trygt miljø for perioden 2013 til 2017.

10. trinnselevene i Sola hadde 0,1 høyere skår enn nasjonalt snitt når det gjaldt trivsel og støtte fra lærerne de to siste årene. Tilsynelatende bedre skår i Sola, men siden forskjellene er små, kan en ikke slå fast at det er reelle forskjeller.

10.trinn i Sola

Snitt	Sola kommune - 10. trinn (17-18)	Sola kommune - 10. trinn (16-17)	Sola kommune - 10. trinn (15-16)	Sola kommune - 10. trinn (14-15)	Sola kommune - 10. trinn (13-14)	Sola kommune - 10. trinn (12-13)	Sola kommune - 10. trinn (11-12)	Sola kommune - 10. trinn (10-11)
1. Motivasjon og mestring								
1.1 Motivasjon	3,40 →	3,66 ↗	3,40 →	3,41 →	3,50 →	3,31 →	3,30 →	3,49 →
1.2 Innsats	3,91 →	4,06 ↗	3,85 →	3,87 →	3,92 ↗	-	3,66 →	3,66 →
1.3 Mestring	3,97 →	4,03 →	3,89 →	3,96 →	4,02 ↗	3,76 →	3,70 ↘	3,90 →
1.4 Faglig utfordring	4,28 →	4,41 ↗	4,15 →	4,09 →	4,05 ↘	4,40 ↗	4,01 →	4,12 →
1.5 Relevant opplæring	3,33 ↘	3,68 →	3,54 →	3,49 →	3,53 ↗	-	-	-
2. Arbeidsmiljø								
2.1 Trivsel	4,16 →	4,29 ↗	4,08 →	4,12 →	4,21 →	4,18 →	4,00 ↘	4,22 →
2.2 Trygt miljø	4,01 →	3,97 ↗	3,73 →	3,75 →	3,58 ↗	-	-	-
2.3 Mobbing på skolen (utgått)	-	-	4,74 →	4,79 →	4,73 →	4,72 →	4,59 →	4,66 →
2.4 Krenkelser (utgått)	-	-	4,67 →	4,65 →	4,55 ↗	-	-	-
2.5 Mobbing blant elever	4,71 →	4,76 ↗	-	-	-	-	-	-
2.6 Digital mobbing	4,87 →	4,88 ↗	-	-	-	-	-	-
2.7 Mobbing fra voksne	4,82 →	4,80 ↗	-	-	-	-	-	-
3. Klasseledelse								
3.1 Støtte fra lærerne	4,08 →	4,09 ↗	3,88 →	3,83 →	3,87 ↗	-	-	-

Tabell 22 Elevundersøkelsens svar for 10.trinn i Sola for perioden 2010- til 2017

Opplæringslovens krav til skolenes arbeid med elevenes skolemiljø ble endret fra 01.08.2017. Dersom skolene ikke innen fem dager har startet opp arbeidet med å undersøke henvendelser om at skolemiljøet ikke oppleves trygt, kan foresatte kontakte Fylkesmannen. Det var mye oppmerksomhet i media om lovendringen høsten 2017. Lovendringen har vært tema på fagsamlinger for alle skoleledere, på rektormøter, på alle samlinger med SFOer og i kvalitetssamtalene med skolene. Fra høsten 2017 rapporterer skoler og SFOer i kommunen årlig til skolesjefen hvilke rutiner de har for å bygge gode miljøer, avdekke og stoppe mobbing og hjelpe involverte elever tilbake til en trygg hverdag. Ingen av kommunens skoler har over flere år hatt høy andel elever som melder fra om mobbing.

Skoleåret 2017-2018 utarbeidet skolene 104 aktivitetsplaner. 8 klager over § 9A ble sendt til fylkesmannen. I fire av sakene mener fylkesmannen at Sola kommune ikke fullt ut har oppfylt plikten til å gi elever et godt læringsmiljø.

4.2. Faglig inkludering

Barn og unge er forskjellige og har ulike behov som må møtes for at de skal kunne lære og mestre. Sytten prosent av elevene i Solaskolen har et annet morsmål enn norsk og disse elevene snakker 56 ulike språk. «15-25 % av barn og unge har så store utfordringer at de trenger en form for tilrettelegging i barnehage og skole.»(Thomas Nordal m.fl.2018:7) En økende andel av elevene i Sola har rett på spesialundervisning. Forskere anslår at 10-15 % av barn og unge i Norge har et stort læringspotensial. (Veileder – barn med stort læringspotensial Sola mars 2018) Det er dermed en stor utfordring å tilrettelegge opplæringen i klassene slik at alle elever opplever seg inkludert i læringsarbeidet og får faglig framgang.

Både i Sola og nasjonalt har det vært satset på god vurdering og god klasseledelse siden dette har vist seg å ha god effekt på elevens læringsresultat og opplevelse av et godt læringsmiljø. Gode læringsmiljøer kjennetegnes av at lærerne har en positiv og støttende relasjon til hver enkelt elev. Lærerne har fokus på å etablere en god læringskultur og et trygt læringsfellesskap. Lærerne etablerer strukturer, regler og rutiner som fremmer læring, formidler tydelige forventninger og motiverer elevene til arbeidsinnsats.

De fire prinsippene for god underveisvurdering er innlemmet i forskrift til opplæringsloven; Elevene lærer mest når de forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem. Elever som får tilbakemelding som forteller dem om kvaliteten på arbeidet og får råd om hvordan de kan forbedre seg, har god framgang. Det samme gjelder elever som involveres i eget læringsarbeid blant annet ved å vurdere eget arbeid og utvikling.

For å kunne si noe om en beveger seg i retning av å nå målet om **faglig inkludering**, har en benyttet indeksene mestring, motivasjon, felles regler og vurdering og indikatorene faglige utfordringer og arbeidsro.

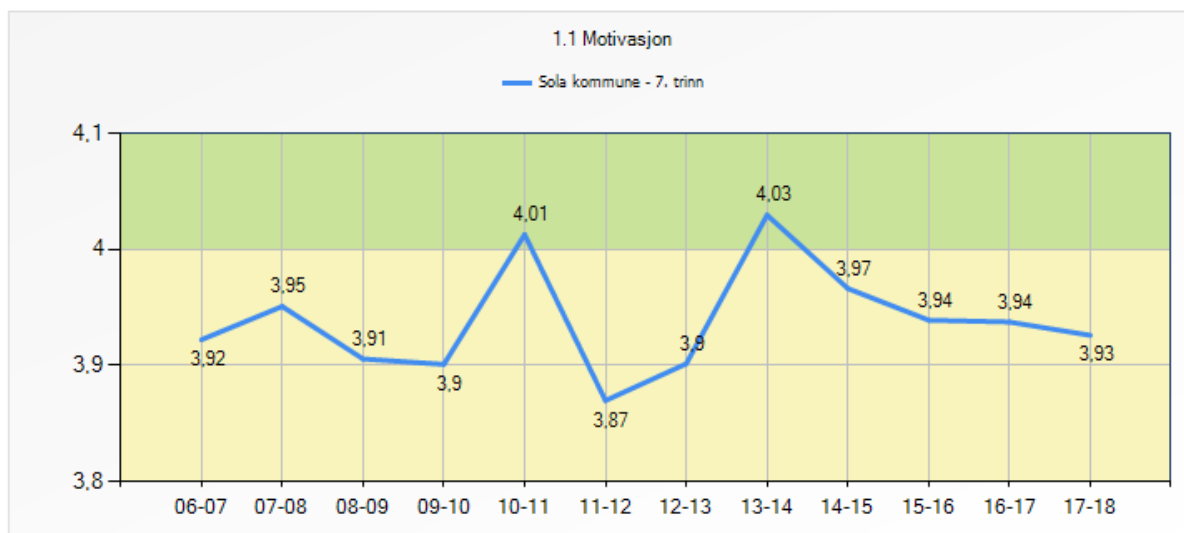
Faglig inkludering	15-16		16-17		17-18	
Elevundersøkelsen	7.trinn	10.trinn	7.trinn	10.trinn	7.trinn	10.trinn
Mestring	4,12	3,89	4,13	4,03	4,19	3,97
Faglige utfordringer	4,10	4,15	4,15	4,41	4,04	4,28
Motivasjon	3,94	3,40	3,94	3,66	3,93	3,4
Klasseledelse felles regler	4,42	3,84	4,37	4,06	4,37	4
Klasseledelse- arbeidsro	3,44	3,39	3,63	3,55	3,6	3,57
Vurdering for læring skoleporten	4,05	3,07	4,03	3,36	3,87	3,28
Andel elever som får spes.underv.	3,8		4,1		4,7	
Andel av de som får spesialundervisning som hovedsakelig får dette utenfor klassen	30		16		19	
Andel elever som får særskilt språkopplæring	6,4		6,0		6,2	

Tabell 23 Faglig inkludering 2015-2017

Elevene på **7.trinn** i Sola opplever at de mestret skolearbeidet. Denne indeksen har vært grønn de fire siste årene. Indeksen for felles regler har vært stabilt grønn de fem årene dette er oppgitt. Indeksen for motivasjonen består av to spørsmål og en påstand;

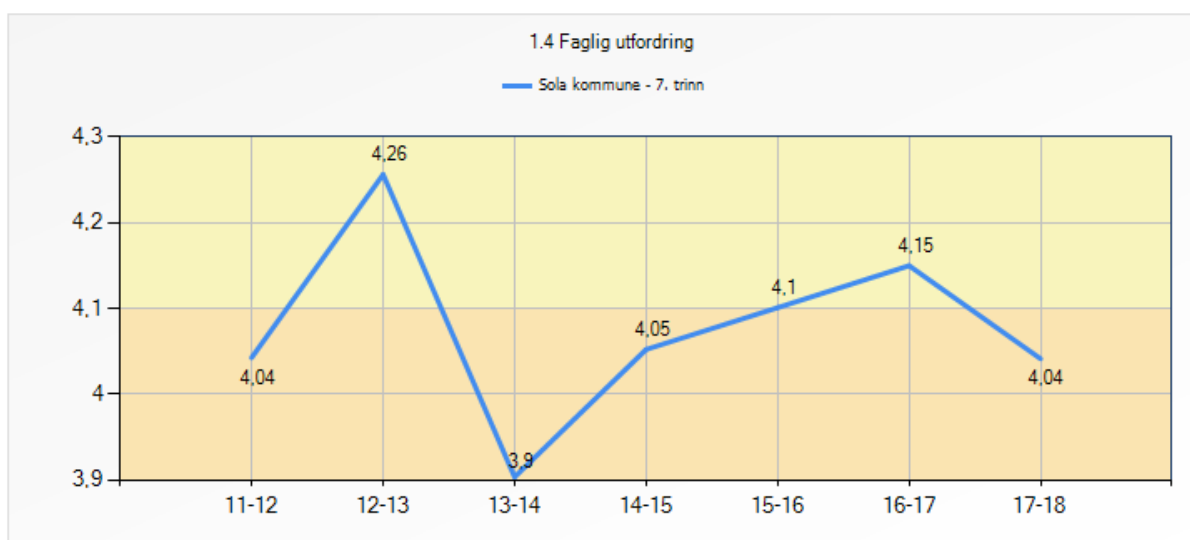

- er du interessert i å lære på skolen?
- hvor godt liker du skolearbeidet?
- påstanden Jeg gleder meg til å gå på skolen.

Tabell 24 Sola kommune 7.trinn Motivasjon for perioden 2006-2017

På 7. trinnet har denne indeksen vært relativt stabil og gul de fleste årene. Forskjellene fra år til år er så små at de kan skyldes tilfeldigheter. 78 % svarer at de er interessert i å lære på skolen i alle / de fleste eller mange fag. 2 % svarer i svært få fag. 66 % av elevene svarer at de liker skolearbeidet godt eller svært godt. Ni prosent svarer ikke særlig godt eller ikke i det hele tatt. 73 % sier de er enig eller helt enig i at de gleder seg til å gå på skolen. Knappt ti prosent var litt eller helt uenig i dette.

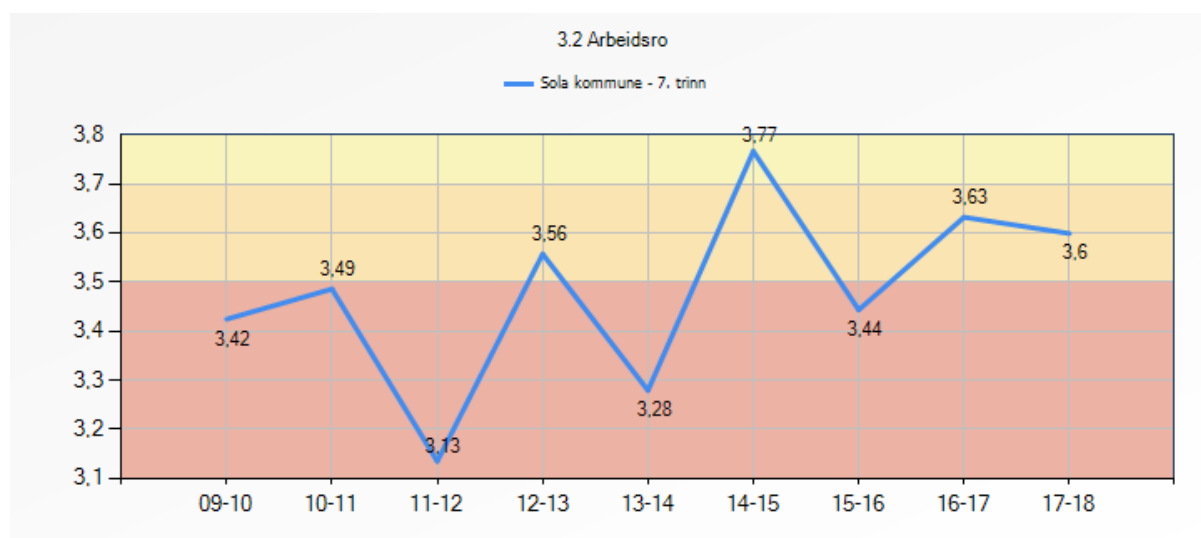
Tabell 25 Sola kommune 7.trinn Faglige utfordringer for perioden 2006-2017

Det er liten forskjell på hvor fornøyd elevene er fra år til år når det gjelder faglige utfordringer. Unntaket her er forskjellen i hvor fornøyd 7.trinns elevene var høsten 2012 og 2013. Skoleåret 2017-2018 oppgav 26 % av 7.trinnseleven i Sola og 25 % nasjonalt at de ikke fikk nok utfordringer i alle eller i mange fag.

Vinteren 2017/18 ble det utarbeidet en veileder for elever med stort læringspotensial til bruk i skoler og barnehager i Sola. Denne vil kunne være til hjelp for skolene i arbeidet med å gi elevene nok faglige utfordringer.

Når det gjelder indikatoren arbeidsro, går det sakte framover selv om skåren varierer mye fra år til år. De to siste skoleårene har indeksen fått fargen oransje.

Tabell 26 Sola kommune 7.trinn Arbeidsro for perioden 2009-2017

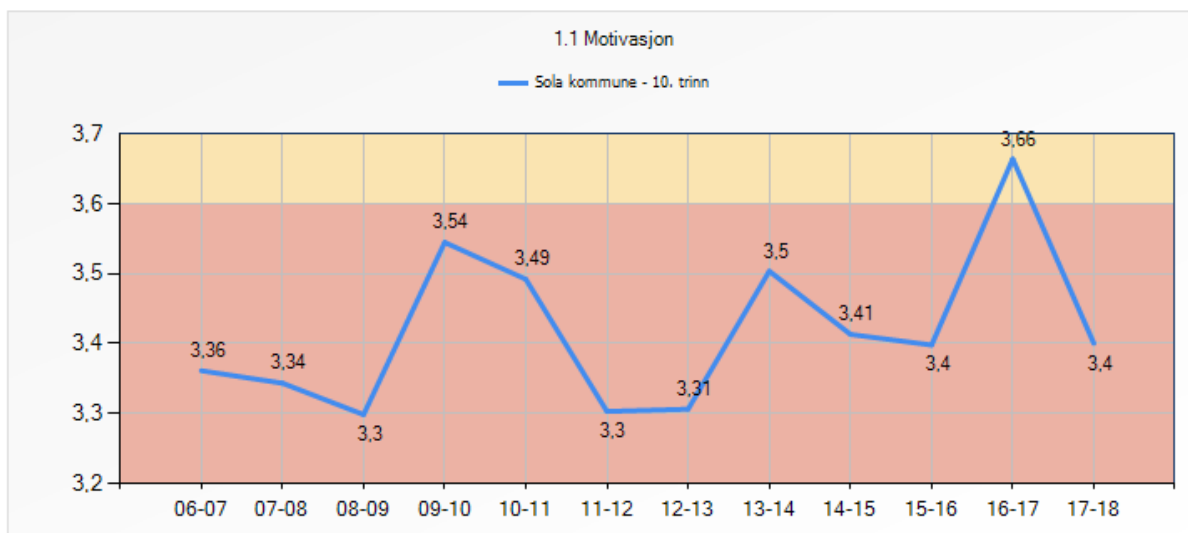
Elevene på 7. trinn oppgir at de er fornøyd med vurderingen som blir gitt. Alle år dette er målt, har indeksen vært grønn. Årets kull var mindre fornøyd med hvordan de får påvirke vurderingen (egenvurderingen) enn fjorårets kull.

	17-18	16-17	15-16	14-15	13-14
4. Vurdering					
4.1 Vurdering for læring	4,06 →	4,21 →	4,19 →	4,17 →	4,09 →
4.2 Egenvurdering	3,56 ↘	3,78 →	3,81 →	3,76 →	3,70 →
4.3 Vurdering for læring (Skoleporten)	3,87 →	4,03 →	4,05 →	4,02 →	3,94 →

Tabell 27 Sola kommune 7.trinn Vurdering for perioden 2013-2017

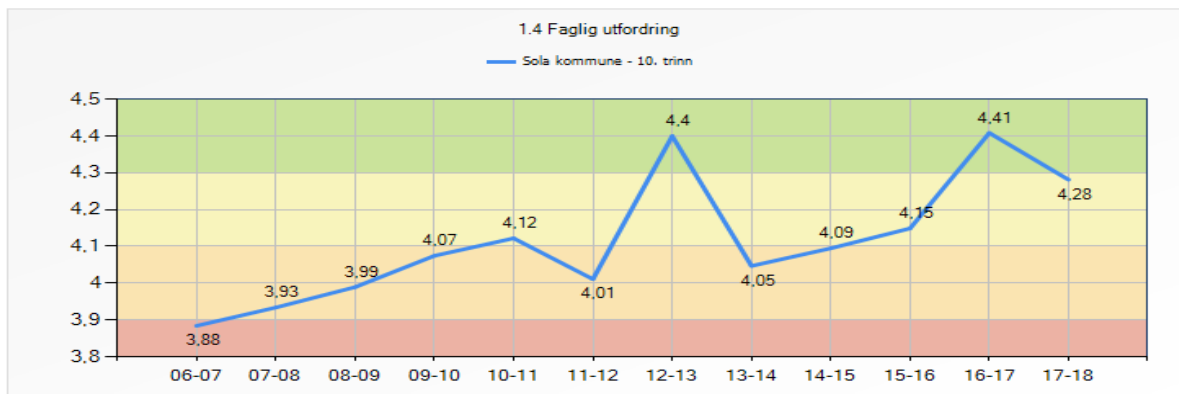
Elevene på **10.trinn** oppgir at de mestret skolearbeidet i litt mindre grad enn elevene på 7.trinn. Indeksen fikk fargen gul. Verdiene har variert de siste fem årene, men forskjellene er innenfor feilmarginen og kan skyldes tilfeldigheter. Indeksen felles regler var i 2017 gul, men forskjellen fra i fjor til i år er innenfor feilmarginen.

Tabell 28 Sola kommune 10.trinn Motivasjon for perioden 2006-2017

Indeksen for motivasjon er stabilt lav på 10.trinn både i Sola og nasjonalt og fikk igjen fargen rød. Solas 10.klassinger oppga i tre av de fem siste årene en noe lavere motivasjon for skolearbeidet enn nasjonalt snitt. Forskjellene er små og kan skyldes tilfeldigheter bortsett fra høsten 2016 da Solas avgangselever var mer motiverte enn nasjonalt snitt.

Høsten 2017 oppga 65 % av 10. klassingene i Sola at de var interessert i å lære på skolen. 41 % av elevene oppga at de likte skolearbeidet godt eller svært godt. 29 % likte ikke skolearbeidet særlig godt eller ikke i det hele. 28 % er helt eller litt enig i at de gledet seg til å gå på skolen. 21 % er litt eller helt uenig i påstanden.

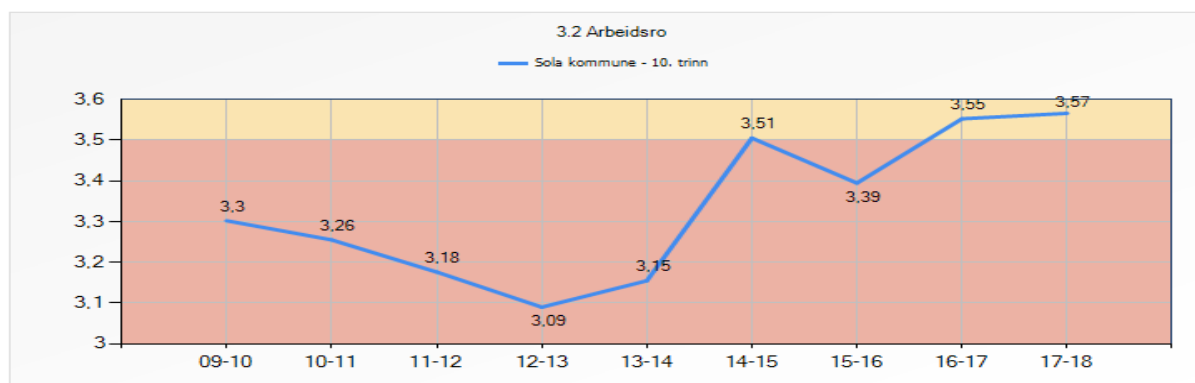

Tabell 29 Sola kommune 10.trinn Faglige utfordringer for perioden 2006-2017

Elevene på 10.trinn svarer i større grad enn elever på 7.trinn, positivt på spørsmålet om de får nok faglige utfordringer. Dette året oppga 18 % av 10.klassingene at de ikke fikk nok faglige utfordringer, mot 14 % i fjor. Over tid ses en større tilfredshet på dette spørsmålet.

På spørsmålet arbeidsro ses en fremgang de siste fem årene. Elevene på 10. trinn er likevel ikke fornøyd med graden av arbeidsro. Også på 10.trinn har indikatoren for arbeidsro variert, men ikke så mye som på 7.trinn.

Tabell 30 Sola kommune 10.trinn Arbeidsro for perioden 2009-2017

	17-18	16-17	15-16	14-15	13-14
4. Vurdering					
4.1 Vurdering for læring	3,63 →	3,69 ↗	3,46 →	3,36 →	3,54 ↗
4.2 Egenvurdering	2,69 →	2,81 ↗	2,43 →	2,32 ↘	2,64 ↗
4.3 Vurdering for læring (Skoleporten)	3,28 →	3,36 ↗	3,07 →	2,97 ↘	3,21 ↗

Tabell 31 Sola kommune 10.trinn Vurdering for perioden 2013-2017

Elevene på 10.trinn har over år oppgitt at de er svært misfornøyd med vurderingen som blir gitt. De siste årene ser vi en signifikant bedring, men ennå er det langt igjen.

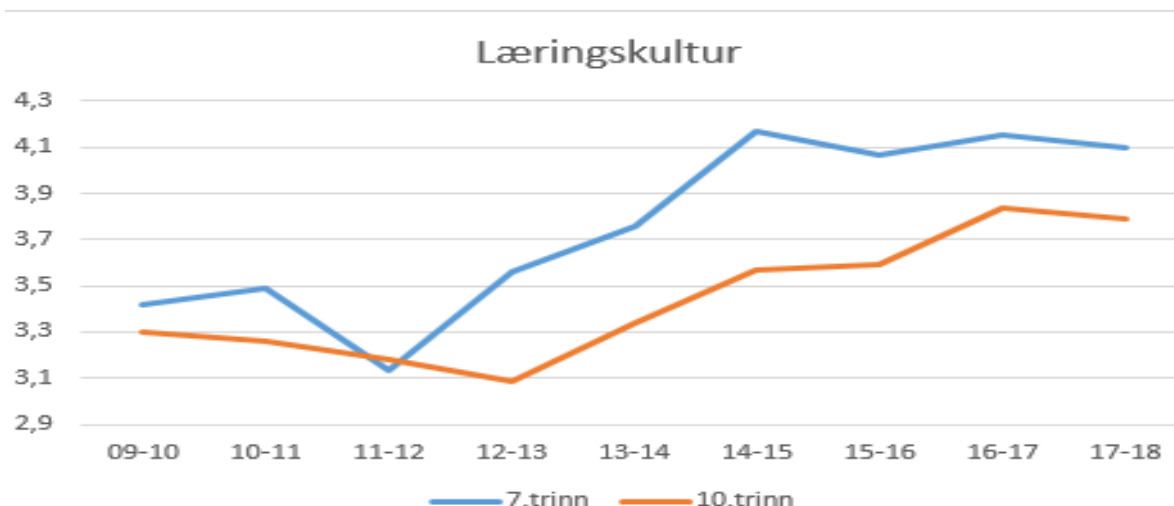
Skoleporten oppgir indekser for mestring, felles regler, motivasjon og vurdering for læring og indikator for faglige utfordringer. Solas skår på mestring, faglige utfordringer og felles regler var høyere i Sola enn nasjonalt både på 7. og 10.trinn. Forskjellene er innenfor feilmarginen og kan skyldes tilfeldigheter. Skår for motivasjonen og vurdering for læring er den samme i Sola og nasjonalt.

Indeksen **læringskultur** er satt sammen av påstandene

- det er god arbeidsro i timene
- i klassen min synes vi det er viktig å jobbe godt med skolearbeidet
- lærerne mine synes det er greit at vi gjør feil fordi vi kan lære av det.

På denne indeksen ser vi en positiv utvikling de siste fem - seks årene både på 7. og 10. trinn. Skåren er den samme i Sola som nasjonalt både på 7. og 10.trinn.

Tabell 32 Sola 7. og 10. trinn Læringskultur

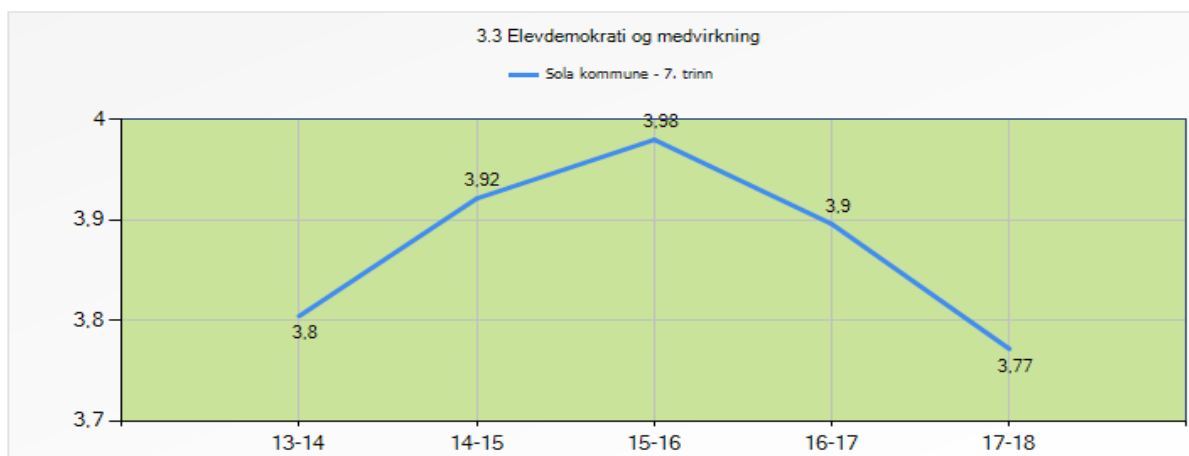
4.3. Kulturell inkludering

For å vurdere om elevene opplever at egen identitet og kultur er en viktig del av skolen, har en i denne tilstandsrapporten benyttet indeksene elevdemokrati og medvirkning og relevant opplæring og indikatorene for variert og praktisk opplæring på 10.trinn. Elevene på barne-skolen får bare spørsmål om elevdemokrati og medvirkning.

Kulturell inkludering	15-16		16-17		17-18	
	7.trinn	10.trinn	7.trinn	10.trinn	7.trinn	10.trinn
Elevundersøkelsen						
Relevant opplæring		3,54		3,68		3,33
variert opplæring		3,54		3,80		3,44
praktisk opplæring		2,72		3,06		2,9
elevdemokrati og medvirkning	3,98	3,16	3,90	3,44	3,77	3,33

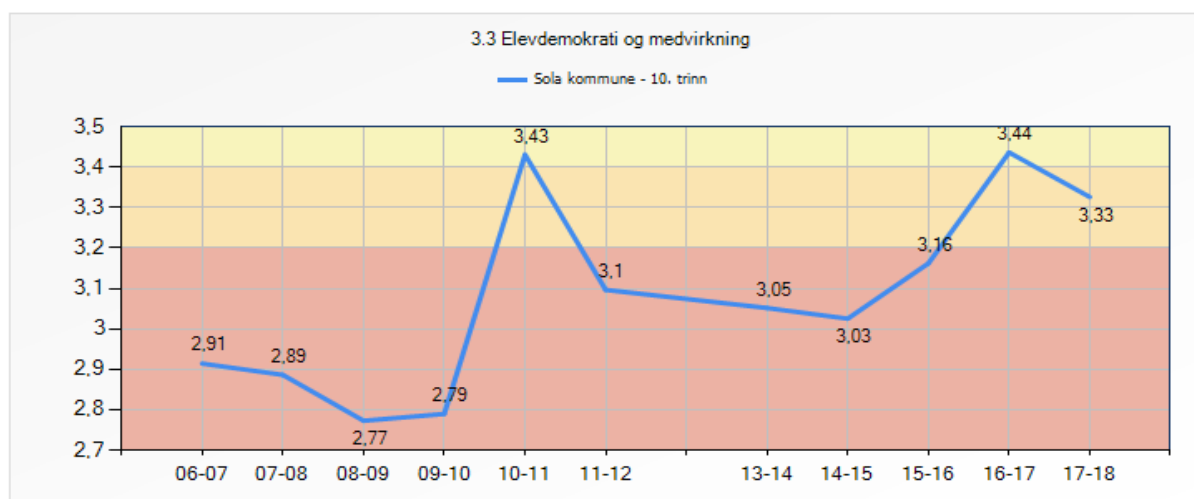
Tabell 33 Kulturell inkludering 2015-2017

På 7.trinnet er skåren for elevdemokrati og medvirkning grønn de fem årene den er oppgitt. Skoleåret 2017-2018 er skåren den samme i Sola som nasjonalt.

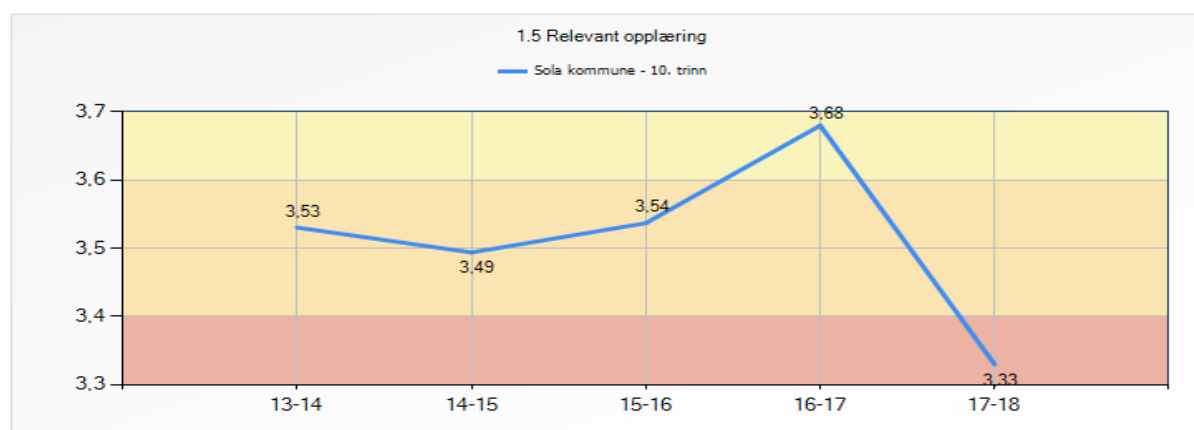

Tabell 34 Sola 7.trinn elevdemokrati og medvirkning 2013-2017

På 10.trinn var skåren for medvirkning lavere i 2017 og har fått fargen oransje.

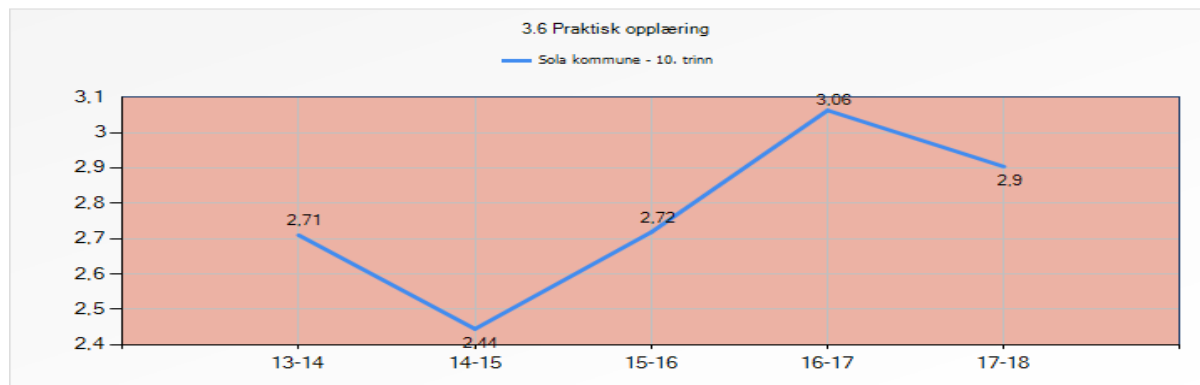
Tabell 35 Sola 10.trinn elevdemokrati og medvirkning 2006-2017

Tabell 36 Sola 10.trinn Relevant opplæring 2013-2017

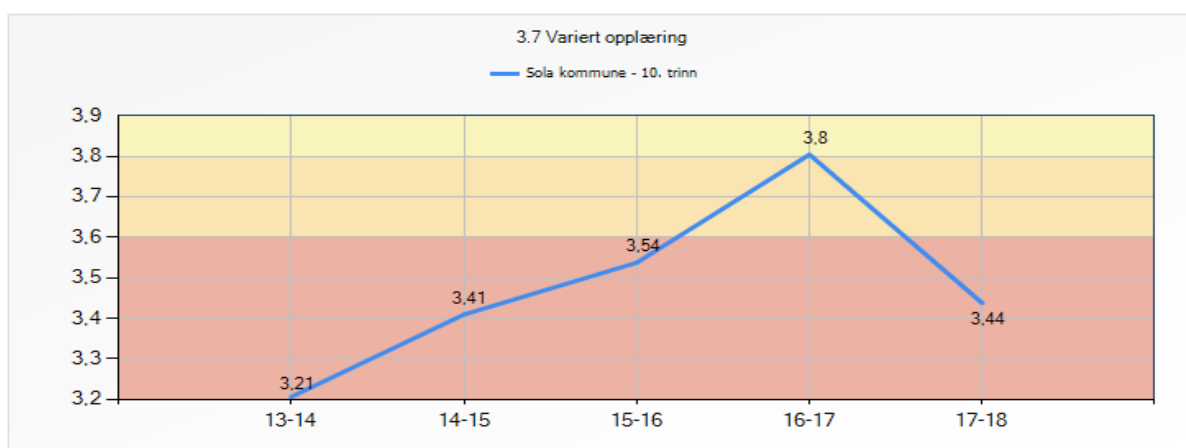

På 10.trinn får elevene også spørsmål om de synes skolearbeidet er relevant, viktig og nyttig. Årets kull var signifikant mindre fornøyd enn tidligere kull med opplæringsens relevans.

Tabell 37 Sola 10.trinn Praktisk opplæring 2013-2017

Elevene oppga også dette året at de i liten grad får bruke praktiske arbeidsmåter. Dette spørsmålet får fargen rødt i Sola.

Tabell 38 Sola 10.trinn Variert opplæring 2013-2017

Elevene opplever ikke at de jobber med det de skal lære på forskjellige måter. I Sola har dette spørsmålet fått fargen rød alle år bortsett fra i fjor.

Den nasjonale satsingen for noen år siden på ungdomstrinnet hadde som mål at elevene skulle oppleve undervisningen variert, praktisk, utfordrende og motiverende. Fra høsten 2013 var alle de tre skolene i Sola med ungdomstrinn, med i første fase av satsingen. Fokusområde her var klasseledelse, lesing og skriving i alle fag. Ut fra elevenes svar ser det ut til at satsingen på klasseledelse viser igjen, men ikke satsingen på å gjøre skolehverdagen mer relevant, praktisk og motiverende.

Mer informasjon om Solas resultat og nasjonale tall, finnes på [skoleporten](#).

4.4. Skolebibliotek

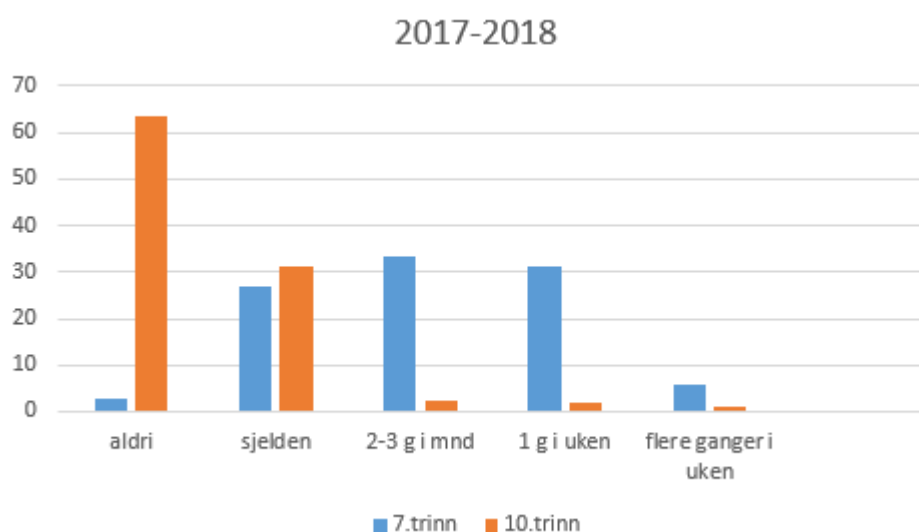
Kommunestyret har vedtatt at en skal ta med spørsmål om skolebibliotek i tilstandsrapporten.

Bemanning

Skoleåret 2017-2018 ble totalt 1,25 årsverk satt av til skolebibliotekarbeid, 0,11 av disse årsverkene var på ungdomstrinnet. De siste fire årene har årsverk satt av til formålet variert fra 0,96 årsverk til 1,25 årsverk. To til fire barneskoler og to skoler med ungdomstrinn har ikke satt av ressurser til dette. På de skolene som har satt av ressurser til skolebibliotekar varierer det fra 0,12 til 0,29 årsverk. I praksis betyr det at skolebiblioteket er betjent fra 4 – 8 timer hver uke. For ti år siden var det satt av 1,6 årsverk til skolebibliotekarere. Da hadde Solaskolene ti skoler og 370 færre elever.

Bruk

I elevundersøkelsen fikk elevene et spørsmål om de bruker skolebiblioteket. På dette spørsmålet svarte under halvparten av elevene på 7.trinn, så det er litt usikkerhet knyttet til i hvilken grad svarene representerer hele trinnet. På 10.trinn var svarprosenten 87.

Tabell 39 Sola 7. og 10. trinn Bruk av skolebibliotek 2017-2018

30 % av elevene på 7.trinn og 95 % av elevene på 10.trinn brukte sjelden eller aldri skolebiblioteket. Elevene blir ikke spurt om begrunnelse. En har heller ikke undersøkt om elevenes svar henger sammen med bemanning og erfaringer med bruk av skolebiblioteket.

Elevene fikk i 2017 spørsmål i elevundersøkelse om hva de ønsket at skolebiblioteket skal gjøre for dem. Både på 7. og 10. trinn får; et sted å gjøre lekser eller gruppearbeid høyest

skår med 19,5 % på 7.trinn og 21,8 % på 10.trinn. Deretter kommer; være et fristed / et sted for avkobling i skolehverdagen. (15,3 % / 14,9%) De andre forslagene er etter høyest svarprosent; gi tips til tilleggslitteratur, hjelp til å strukturere oppgaver, lære informasjonskompetanse, lære å bruke digitale verktøy, ha aviser/blader og være et sted for utstillinger.

4.5. Oppsummering

Alle elever skal oppleve seg inkludert både sosialt og faglig. De skal også kjenne at de hører til i klassefelleskapet og at deres meninger og kultur er viktig for skolen og felleskapet.

Elevene på både 7. og 10. trinn oppga at de trives og opplever støtte fra lærerne. På 10.trinn viser svarene en positiv utvikling de siste årene både når det gjelder trivsel, støtte fra lærerne, at lærerne har felles regler og at skolemiljøet oppleves tryggere. På 7.trinnet har indeksen trygt miljø vært grønn de siste fire årene. Likevel oppgir 8,1 % av 7.trinnselevne at de ble mobbet på skolen. Dette er en høyere andel enn nasjonalt. På 10. trinn oppga 6,9 % av elevene at de ble mobbet, noe som var en lavere andel enn nasjonalt. På begge trinn var det en nedgang i andelen elever som oppga at de ble mobbet.

På 7.trinn opplever elevene at de mestrer skolearbeidet, men 26 % av elevene får ikke nok faglige utfordringer. Elevene er fornøyd med vurderingen som blir gitt, graden av elevdemokrati og medvirkning. Elevenes motivasjon har fått fargen gul. Ut fra 7.klassingenes svar i Sola bør det i år som i fjor jobbes videre med mobbing, både av medelever, digitalt og voksne på skolen, motivasjon, faglige utfordringer i alle fag og arbeidsro.

På 10.trinn får 17,7 % av elevene ikke nok faglige utfordringer. På dette trinnet opplever elevene lavere grad av mestring. Avgangselevne er ikke fornøyd med vurderingen som blir gitt, men vi ser noe bedring de siste årene. Elevene er ikke fornøyd med graden av medvirkning. De opplever ikke at opplæringen er relevant, variert og praktisk. Indeksen motivasjon har fått fargen rød. Ut fra 10.klassingenes svar må det jobbes videre med motivasjon, arbeidsro, å gjøre opplæringen praktisk, variert og relevant og la elevene få medvirke i vurderingsarbeidet og generelt.

Hvor fornøyd elevene er med arbeidsroen varierer mye fra år til år, særlig på 7.trinn. Men over år ser vi en svak bedring og både på 7. og 10. trinn har skåren fått fargen oransje. I indeksen læringskultur inngår også arbeidsro. Denne indeksen har fått en gradvis høyere skår de siste fem-seks årene både på 7. og 10. trinn.

Solaskolen benyttet samlet sett fra 1 til 1,25 årsverk til skolebibliotek, men 2-4 barneskoler og to av skolene med ungdomstrinn har ikke satt av ressurser til dette. 95 % av elevene på 10. trinn og 30 % av elevene på 7.trinn benyttet sjelden eller aldri skolebiblioteket.

5. Læringsresultater

Dette kapitlet inneholder data om resultater på nasjonale prøver og grunnskolepoeng. I tillegg viser det noens kull utvikling på nasjonale prøver fra 8. til 9. trinn og et kulls utvikling fra 5. til 8. trinn.

For å kunne vurdere om elevene beveger seg i retning av målet, må en vite hva som er **grunnleggende ferdigheter**. Kunnskapsløftet definerer dette som **lesing, regning, uttrykke seg muntlig og skriftlig og digitale ferdigheter**. Disse ferdighetene er grunnleggende og nødvendige redskaper for læring i alle fag på alle trinn. I tillegg må en vite noe om **på hvilket nivå en må mestre disse** ferdighetene for å være i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv.

Elevenes grunnleggende ferdigheter måles ved hjelp av nasjonale prøver i lesing og regning og for faget engelsk. Det er ikke lagt opp til nasjonale målinger av ferdighetene å uttrykke seg muntlig og skriftlig eller i digitale ferdigheter.

Det er utarbeidet en frivillig nasjonal kartleggingsprøve i digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet i alle fag for 4.trinn. Våren 2018 kom den i ny versjon. Kartleggingsprøver blir utarbeidet for å kunne identifisere de 20 % svakeste elevene slik at skolene skal kunne følge dem opp i det videre læringsarbeidet. Resultatene på denne kartleggingsprøven varierer mye fra år til år.

Skoleår	Andel elever som deltok på prøven	Andel under kritisk grense
17-18	87,8 %	11,9 %
16-17	90 %	31,5 %
15-16	95 %	19,2 %
14-15	7 av 9 skoler	36 %

Tabell 40 Sola Digital kartleggingsprøve 4. trinn 2014 - 2018

I løpet av februar 2017 fikk alle skolene installert trådløst nettverk. Utvalg for oppvekst og kultur vedtok i juni 2017 IKT-strategi for Solaskolen som innføres fra august 2017. Strategien innebærer at også elever på mellomtrinnet får egen Chromebook. Her starter en med 5.klasse i august 2018. Vår 2019 vil Smartboards i klasserommene erstattes av interaktive tavler. På 1.- 4. trinn blir det klassesett av Chromebooks. Men ny IKT-strategi medfører også økt behov for kompetanseheving av ansatte. Skolesjefen arrangerte i januar 2018 fagsamling for skoleledere og IKT-ansvarlige på hver skole. Tema var å lede digital satsing i skolen og en ansatt fra IKT i utdanningen deltok.

Eksamenskarakterer henger i stor grad sammen med elevenes tidligere resultater på nasjonale prøver. Dette viser et visst samsvar mellom hvilke kunnskaper og ferdigheter

nasjonale prøver og eksamen måler. (SSB 2013b i Utdanningsspeilet 2013:49) Dermed velger rådmannen å legge fram gjennomsnitt og andel elever på ulike mestringsnivå på de nasjonale prøvene og gjennomsnittlig grunnskolepoeng når en skal si noe om elevenes læring.

5.1. Nasjonale prøver

De nasjonale prøvene i lesing og regning gjennomføres mellom september og november på 5. 8. og 9. trinn, og i engelsk på 5. og 8. trinn. Prøvene måler i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med målene for de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemålene i de ulike fagene i Kunnskapsløftet.

De nasjonale prøvene i **lesing** måler elevenes evne til å finne informasjon, forstå og tolke og å reflektere over og vurdere tekstens form og innhold.

Prøvene i **regning** tester tre områder; tall, måling og statistikk. Det måles om elevene kan løse en gitt utfordring, om de kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner, om de kan vurdere om svarene er rimelige og om de har effektive strategier for enkel tallregning.

Den nasjonale prøven i **engelsk** tar utgangspunkt i kompetansemålene for faget. **På femte trinn** måles elevenes evne til å finne informasjon, forstå hovedinnholdet i enkle tekster, forstå vanlig ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid, forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i og bruke vanlige grammatiske strukturer, småord og enkle setningsmønstre.

På åttende trinn er oppgavene knyttet til å finne informasjon, forstå og reflektere over innholdet i tekster av ulik lengde og forskjellige sjangre, beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner, forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i og forstå bruken av grunnleggende regler og mønstre for grammatikk og setningstyper.

Prøvenes pålitelighet

Prøvene har fram til skoleåret 2014-2015 variert fra år til år og resultatene kan dermed ikke sammenlignes direkte mellom år. Fra 2014 ble prøvene i engelsk og regning elektroniske. For å kunne måle utvikling over tid, løser et representativt utvalg av elevene såkalte ankeroppgaver. Ankeroppgaver blir gjentatt hvert år. Fra 2015-2016 ble prøvene i **engelsk og regning** lenket sammen med fjorårets prøver ved hjelp av disse ankeroppgavene. Fra dette året kan resultatene i regning og engelsk dermed sammenlignes fra år til år. Elevenes

resultater er regnet om slik at samme ferdighet gis samme verdi, uavhengig av om elevene tok prøven det ene eller det andre året.

Høsten 2016 ble også den nasjonale prøven i **lesing** elektronisk. Fra 2017 kan en da sammenligne også de nasjonale prøvene i lesing fra år til år. For engelsk og regning kan en dermed gå ut fra at en nedgang i andel elever på nivå 1, betyr en reell endring. I lesing kan dette først skje fra høsten 2017.

Elever som ikke gjennomfører prøvene

Elever som etter opplæringsloven har rett på spesialundervisning eller særskilt språk-opplæring, kan etter en individuell vurdering, få fritak fra de nasjonale prøvene dersom de ikke vil ha utbytte av å gjennomføre prøvene. Siden Sola har en lavere andel elever med vedtak om spesialundervisning og særskilt språkopplæring enn landsgjennomsnittet, bør det være en forholdsvis lavere andel av elevene i Sola som får fritak fra nasjonale prøver enn nasjonalt. For at elever ikke skal kunne identifiseres, publiseres ikke tall for deltatt/fritatt dersom disse baseres på lavt antall elever. Reglene for dette finnes på nettstedet;

[Skoleporten](#).

Sola kommune har hatt en lavere andel elever som er fritatt eller som ikke har deltatt på prøvene enn nasjonalt de siste sju årene, med unntak av to prøver i 2015-2016. (engelsk på 5.trinn og i lesing på 8.trinn) og i regning på 8. og 9.trinn i 2017-2018. Andelen som gjennomfører prøvene varierer mellom 94 -97 % på 5.trinn og mellom 94-95 % på ungdomstrinnet.

Presentasjon av resultatene

Analyseverktøyet Insight presenterer kommunens resultater i forhold til fire farger, grønt, gult, oransje og rødt. Fargebruken er en forenkling og et verktøy for å lettere kunne se sammenhenger. Forskjellen mellom resultater som får fargen grønn og rød er signifikante, dvs. det er 95 % sikkert at forskjellen ikke skyldes tilfeldig variasjon. Forskjellen mellom gul og grønn kan skyldes tilfeldigheter.

I Norge er det mindre forskjeller i læringsresultatene etter foreldrenes utdanning enn det er i andre land det er naturlig å sammenligne seg med. Likevel viser samtlige resultatmålinger at foreldrenes utdanning er den faktoren som i størst grad påvirker elevenes læringsresultater. Fra knapt ti til ca. tjue prosent av prestasjonsutviklingen i resultatene fra 5. til 8.trinn kan forklares av skoletilhørighet. (Utdanningsspeilet 2013:46 til 48)

For å få et mål på foresattes utdanningsbakgrunn, benytter verktøyet Insight andel foresatte med høyskoleutdanning minus andel foresatte med grunnskoleutdanning som høyeste utdanningsnivå. Data bygger på utdanningen til foresatte med elever på 5.-10. trinn på

skolene i kommunen. Grenseverdiene ble endret i august 2018 pga endret beregningsgrunnlag. Fra august 2018 endret fargeleggingen av utdanningsnivået til foresatte i Sola seg fra grønn til gul. Skoleåret 2017-2018 var verdien 26,7. Det vil si at det var 26,7 % flere foresatte med høyere utdanning enn foresatte med grunnskoleutdanning som høyeste utdanning i foreldregruppen i kommunen. Når det er 28 % flere foresatte på 5.-10.trinn med høyskoleutdanning enn med grunnskoleutdanning, blir skåren farget grønn. Det finnes ikke tilgjengelige tall nasjonalt.

Som vi ser av tabellene nedenfor er resultatene i Sola på nasjonale prøver som en kunne forvente ut fra foresattes utdanningsnivå. De fleste årene har resultatene fått fargen gul. Unntaket er nasjonale prøver på 5.trinn 2015-2016. På knapt 60 % av prøvene skårer Solas elever over nasjonalt snitt. På 6 av prøvene er forskjellene så store at vi med 95 % sikkerhet kan si at det ikke skyldes tilfeldige variasjoner. På 13 % av prøvene skårer elevene under nasjonalt snitt.

Grunnskolepoengene er over tid høyere enn en skulle forvente ut fra foresattes utdanningsnivå og høyere enn nasjonalt snitt. De tre siste årene har resultatene fått fargen grønn.

Sola kommunes snitt for nasjonale prøver og grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Sola kommune (17-18)	Snitt Sola kommune (16-17)	Snitt Sola kommune (15-16)	Snitt Sola kommune (14-15)	Snitt Sola kommune (13-14)	Snitt Sola kommune (12-13)	Snitt Sola kommune (11-12)	Snitt Sola kommune (10-11)
Foreldrenes utdanningsnivå	26,74 →	26,72 →	25,48 →	24,24 →	22,62 →	21,36 →	19,25 →	18,26 →
Nasjonale prøver, 5. trinn	50,2 ↘	51,2 ↗	50,0 ↘	51,5 →	-	-	-	-
Nasjonale prøver, 8. trinn	51,4 ↗	50,2 →	51,1 →	50,5 →	-	-	-	-
Nasjonale prøver, 9. trinn	53,5 →	54,4 →	54,6 →	53,7 →	-	-	-	-
Grunnskolepoengsum	42,73 ↘	43,28 ↗	42,49 ↗	41,82 ↘	42,84 ↗	41,7 ↗	40,85 ↘	42,4 ↗
Avvik standpunkt- og eksamenskarakterer	-0,2 →	-0,14 →	-0,21 →	-0,08 →	-0,27 →	-0,17 →	-0,15 →	-0,22 →

Tabell 41 Sola oversikt læringsresultat og foresattes utdanningsnivå 2010 - 2018

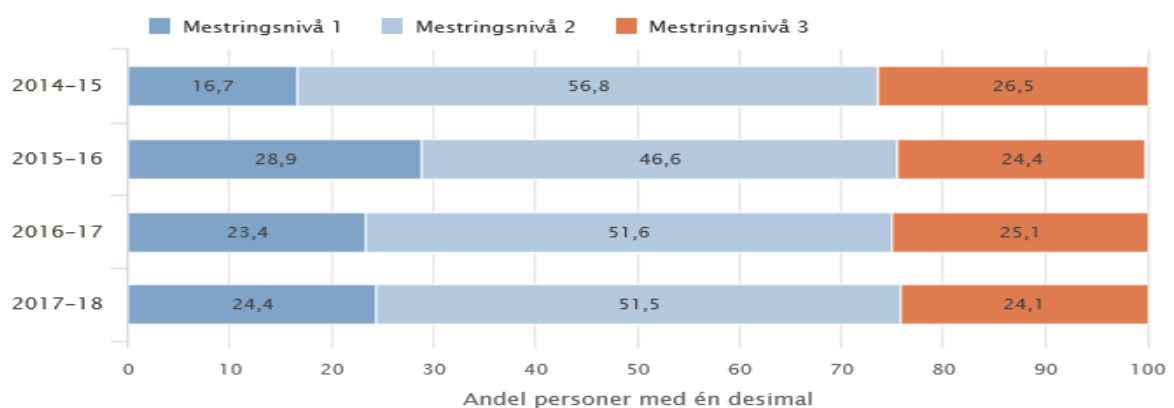
Hovedinntrykket fra de nasjonale prøvene også på 5. trinn er at elevene skårer som forventet ut fra foresattes utdanningsnivå. Snittet i Sola er over nasjonalt snitt på 7 av 12 prøver de siste fire årene. På en prøve skårer elevene under nasjonalt snitt. Noen av disse forskjellene er så store at vi med 95 % sikkerhet kan si at det ikke skyldes tilfeldige variasjoner. Dette gjelder resultatene i engelsk 16-17 og 14-15 og regning 14-15. Endringen i resultat fra år til år i Sola, er innenfor feilmarginer og kan skyldes tilfeldige variasjoner.

Ferdigheter i lesing 5.trinn fordelt på de tre mestringsnivåene

På femte trinn presenteres elevenes resultater på nasjonale prøver på tre mestringsnivå der nivå en er lavest.

Solas resultater i lesing fordelt på mestringsnivå.

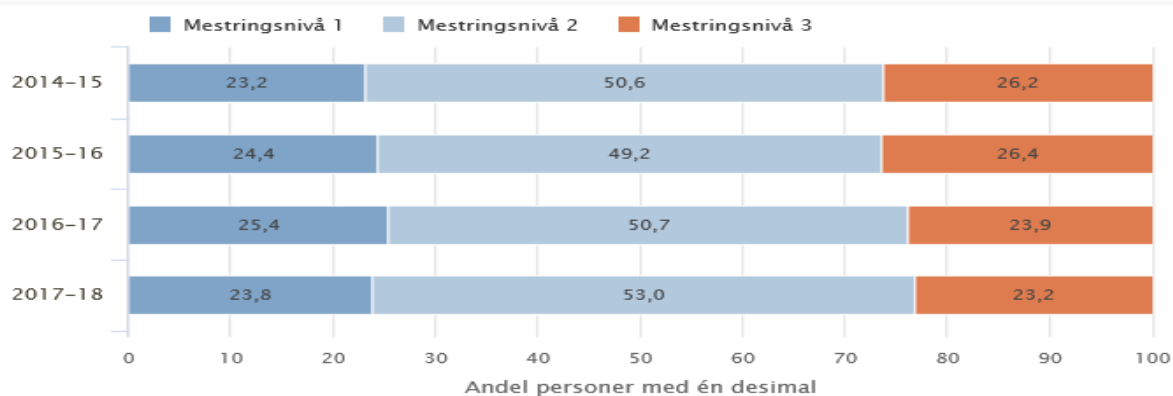
Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Tabell 42 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i lesing på 5. trinn 2014 - 2018

Høsten 2017 var resultatene i lesing på 5. trinn de samme i Sola som nasjonalt snitt. En kan nå sammenligne resultatene fra 2016 og 2017 direkte. Fordelingen på mestringsnivå er noenlunde de samme, med en prosent lavere andel på høyeste nivå og en prosent høyere andel på laveste mestringsnivå.

Sammenlignet med nasjonalt nivå har Sola færre elever på det midterste mestringsnivået. Spredningen er altså større i Sola enn nasjonalt. Høsten 2017 er det 75,6 % av kullet som leser på nivå to og tre.

Nasjonale resultater i lesing på 5.trinn fordelt på mestringsnivå.

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Tabell 43 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i lesing på 5. trinn 2014 - 2018

Andelen elever på laveste mestringsnivå i lesing varierer mye fra år til år, fra 17 % til 29 % de siste sju årene. Andelen på høyeste mestringsnivå er mer stabil, med variasjon fra 22 % til 27 % de siste sju årene. Variasjonen i resultatene kan tyde på at det må jobbes mer systematisk med de grunnleggende ferdighetene i lesing i alle fag på 1. - 4. trinn. Som del av fokusområdet inkluderende læringsmiljø, vil en gjennomgå skolens rutiner for systematisk oppfølging av elevers fremgang. Her vil en ha fokus både på elever som får lav skår og de som trenger større faglige utfordringer på sitt nivå. Fra august 2018 har Stortinget vedtatt plikt for skolene til å sette inn intensive tiltak dersom eleven står i fare for å bli hengende etter.

Seks skoler i Sola har deltatt i Lesesenterets 4-årige forskningsprosjekt på effekten av å ha to lærere i norskfaget på 1. - 4. trinn. Dette prosjektet blir avsluttet to år tidligere enn planlagt siden forutsetningene med prosjektet blir endret når lærernormen innføres fra august 2018.

Noen av skolene som var med i forskningsprosjektet benytter Lese- og Skrivesenterenes materiell: Språkløypa. Dette er gratis kompetanseutviklingspakker med fokus på minoritetsspråklige elever, høyt presterende elever, gutter og elever med språkvansker eller lese - og skrivevansker.

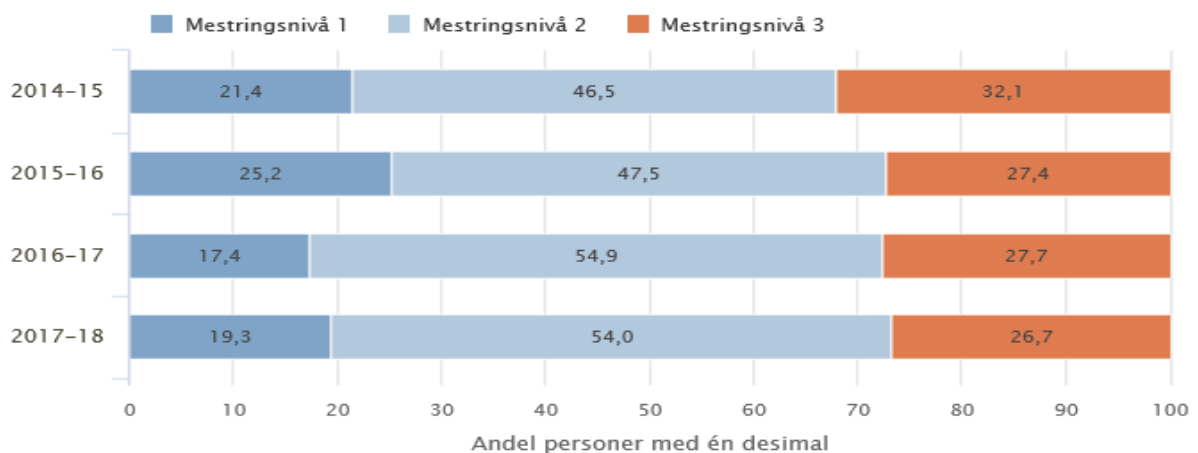
Ferdigheter i regning på 5.trinn fordelt på de tre mestringsnivåene

De nasjonale prøvene i regning ble elektroniske med ankeroppgaver høsten 2014 og kan etter dette sammenlignes fra år til år. På denne prøven er snittet i Sola som nasjonalt snitt dette året.

Knappt 81 % av elevene skårte dette året på mestringsnivå to og tre i regning. Dette var den nest høyeste andelen som er målt. Også høsten 2017 var det en høyere andel elever på høyeste mestringsnivå enn på laveste mestringsnivå. Selv om det var en økning på to prosentpoeng i andel elever på laveste mestringsnivå i forhold til i 2016, var andelen den nest laveste som er målt de siste ni årene. I samme periode har andelen elever på laveste mestringsnivå i regning variert fra 17,4 % til 29 %. Andelen elever på høyeste mestringsnivå var noenlunde som i 2016. Andelen på dette nivået varierer fra 23 til 33 % de siste ni årene.

Solas resultater i regning fordelt på mestringsnivå.

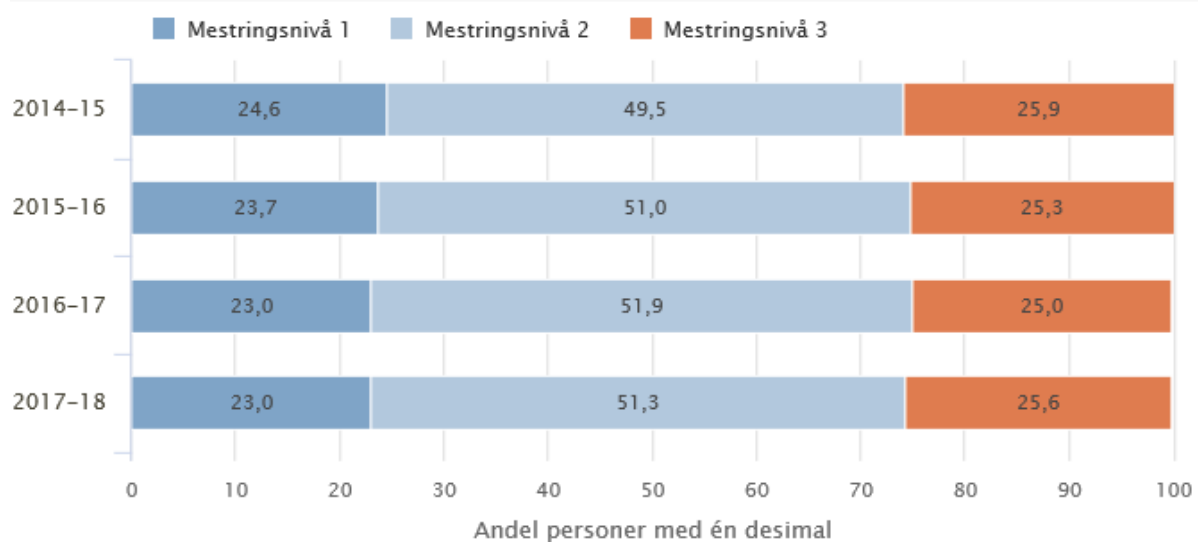

Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Regning, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Tabell 44 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i regning på 5. trinn 2014 - 2018

Fremdeles var Solas andel av elever på høyeste mestringsnivå så vidt høyere enn det nasjonale snittet. Solas andel på laveste mestringsnivå var også i år under nasjonalt nivå.

Nasjonale resultater i regning fordelt på mestringsnivå.

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Regning, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

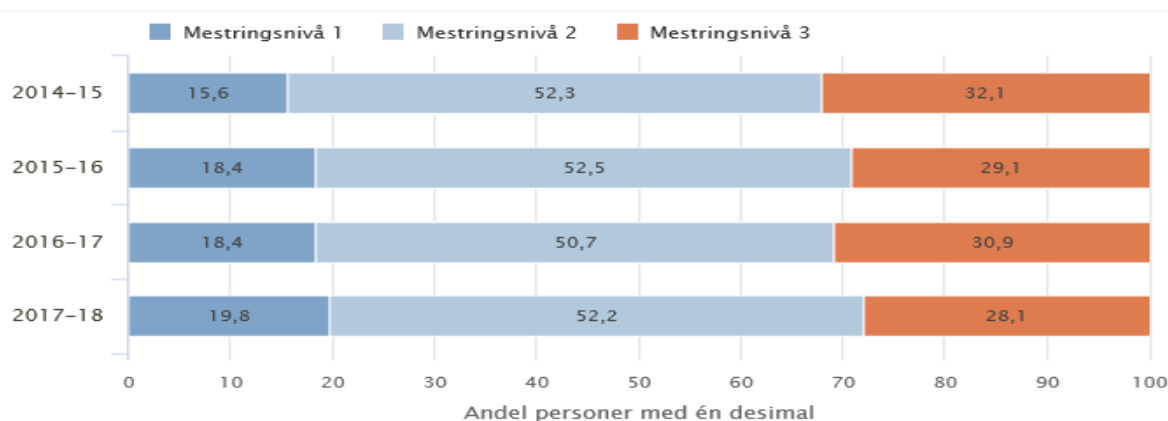
Tabell 45 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i regning på 5. trinn 2014 - 2018

Ferdigheter i faget engelsk på 5. trinn fordelt på de tre mestringsnivåene

De nasjonale prøvene i engelsk ble elektroniske med ankeroppgaver høsten 2014 og kan sammenlignes fra år til år.

Solas resultater i engelsk fordelt på mestringsnivå.

Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

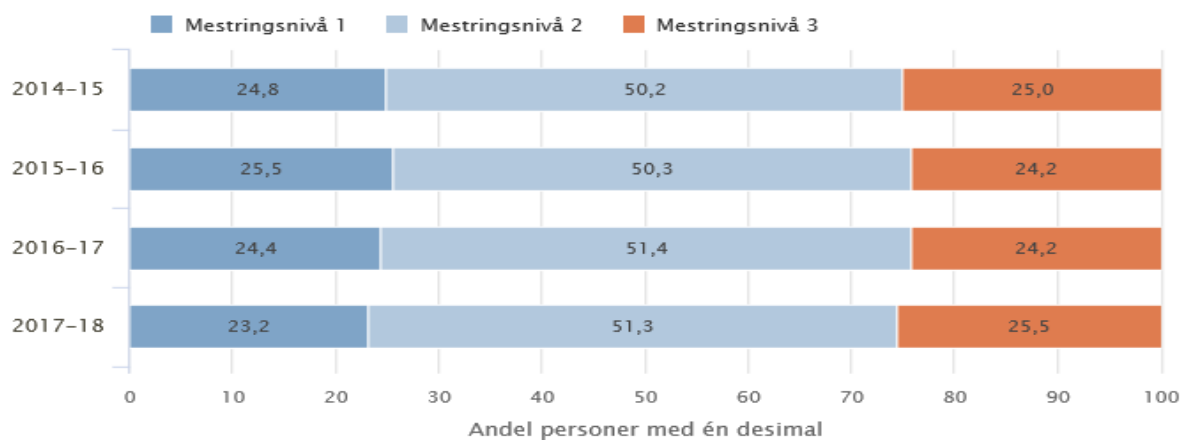
Tabell 46 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i engelsk på 5. trinn 2014 – 2018

Også høsten 2017 var resultatene fra nasjonale prøver i engelsk i Sola, bedre enn nasjonalt, slik det har vært de siste fire årene. Høsten 2017 var ikke forskjellen signifikant. Sola hadde en lavere andel elever på laveste mestringsnivå og en høyere andel elever på høyeste mestringsnivå enn nasjonalt snitt. Som i regning var det også i engelsk, en lavere andel elever på det laveste mestringsnivået enn på det høyeste mestringsnivået.

I Sola økte andel elever som skårer på det laveste mestringsnivået fra 15,6 % for fire år siden til 19,8 % i år. Åtti prosent av elevene skårer i 2017 på mestringsnivå to og tre i engelsk. Det er det laveste som er målt de siste fire årene. Variasjonen mellom andel elever på laveste og høyeste mestringsnivå de siste årene, er likevel mindre i faget engelsk enn i de grunnleggende ferdighetene i regning og lesing i alle fag.

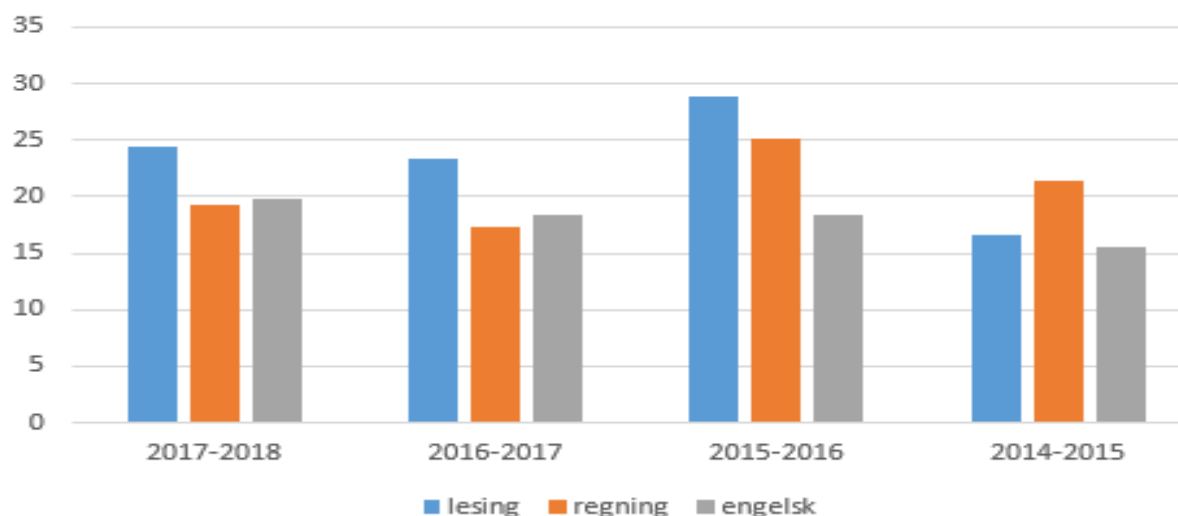
Nasjonale resultater i engelsk fordelt på mestringsnivå.

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Tabell 47 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i engelsk på 5. trinn 2014 - 2018

Andel elever på laveste mestringsnivå

Tabell 48 Sola Andel elever på de to laveste mestringsnivåene på de tre nasjonale prøvene fra 2014 - 2017

Det er store forskjeller på hvor stor andel av ett kull som skårer på laveste mestringsnivå på de ulike prøvene samme år. Dette kan tyde på at det er stort potensial for å redusere denne andelen. Lavest andel elever på lavest mestringsnivå finner vi i faget engelsk, selv om andelen her er økende. I de grunnleggende ferdigheter i lesing og regning som skal undervises i alle fag, ser vi en høyere andel av elever på laveste mestringsnivå. Men høsten 2014 var også andelen på laveste nivå i lesing, nesten like lav som i faget engelsk.

Kullene er ulike men variasjonen i resultatene kan tyde på at det må jobbes mer systematisk med alle elevers faglige fremgang, særlig i grunnleggende ferdighet i lesing i alle fag.

Oppsummering nasjonale prøver på 5.trinn

Hovedinntrykket fra de nasjonale prøvene på 5. trinn er at elevene skårer som forventet ut fra foresattes utdanningsnivå. Snittet i Sola er over nasjonalt snitt alle år i engelsk, to av årene i regning og ett år i lesing. Noen av disse forskjellene er så store at det ikke skyldes tilfeldigheter. Dette gjelder resultatene i engelsk 16-17 og 14-15 og regning 14-15.

Endringen i resultat fra år til år i Sola, er innenfor feilmarginer og kan skyldes tilfeldige variasjoner. De siste årene har andelen elever på laveste mestringsnivå vært økende i engelsk. Høsten 2017 var andelen elever på laveste mestringsnivå i regning det nest laveste som er målt de siste ni årene. I regning og engelsk mestrer 80 til 81 % av elevene på mestringsnivå 2-3 dette året. I lesing gjelder dette knapt 76 prosent.

Når en sammenligner andel elever på lavest mestringsnivå, ser en store variasjoner både i ett kulls andel på de ulike prøvene og fra år til år. Størst variasjon er det i lesing og minst i faget engelsk. Dette kan tyde på at det er potensial for å bedre undervisningen i de grunnleggende ferdighetene i alle fag slik at flere elever mestrer de grunnleggende ferdighetene.

Ferdigheter i lesing på 8. og 9.trinn fordelt på de fem mestringsnivåene

På ungdomstrinnet presenteres resultatene på fem nivå der nivå en er lavest kompetanse.

8.trinn

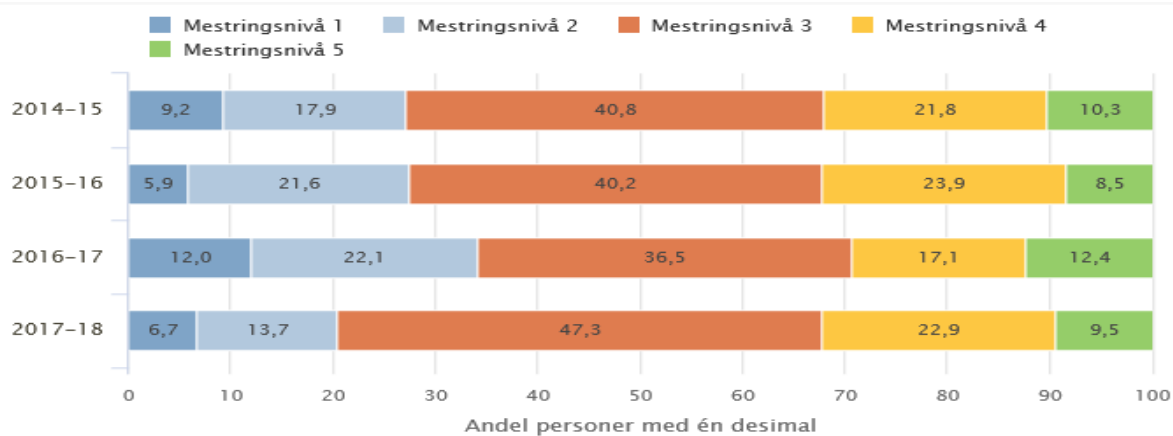
Høsten 2016 ble de nasjonale prøvene i lesing elektroniske med ankeroppgaver slik at prøvene kan sammenlignes på tvers av år fra høsten 2017.

Som på 5.trinn er det nasjonale snittet på de nasjonale prøvene satt til 50. Høsten 2017 var Solas snitt i lesing 0,1 over nasjonalt snitt, etter å ha vært 0,1 under nasjonalt snitt året før. Forskjellen er innenfor feilmarginene og kan skyldes tilfeldigheter.

Ved å summere andel elever på de tre øverste mestringsnivåene på de ulike prøvene, kan en få et bilde på hvor stor andel av elevene som mestrer grunnleggende ferdigheter i lesing. Knapt 80 % mestrer nå på de tre øverste nivåene. Andelen har ikke vært høyere på ni år. Høsten 2016 hadde aldri andelen vært lavere. Andelen har ligget mellom 66 % og 79 %. Høsten 2017 var det igjen en høyere andel elever som presterte på mestringsnivå 5 enn på laveste nivå. Det var nå like stor variasjon i kullenes mestring på 8. trinn som på 5.trinn.

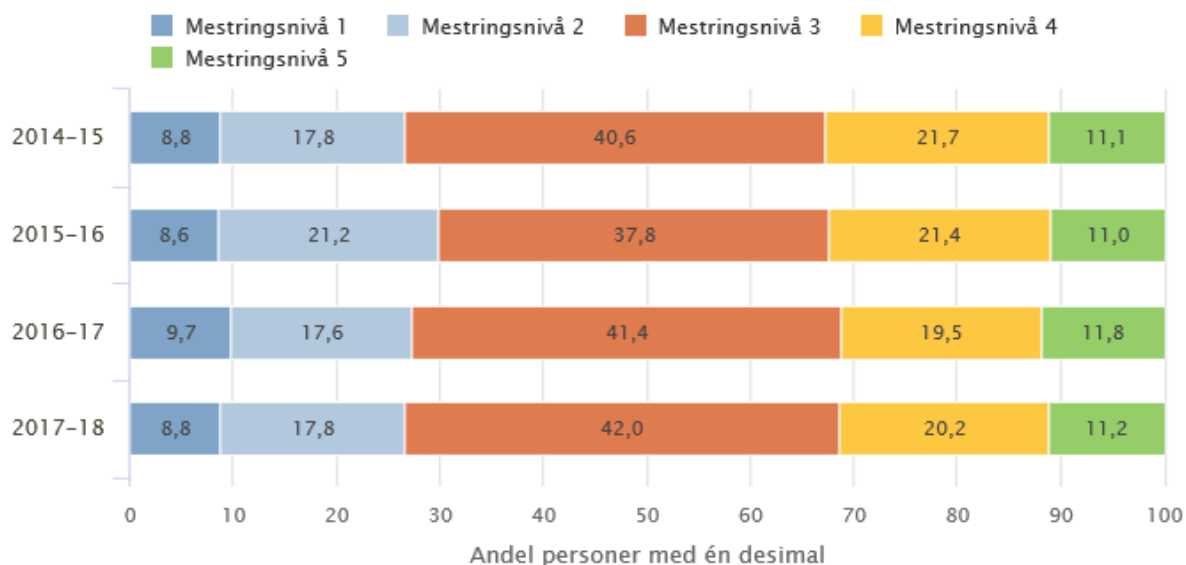
Solas resultater i lesing fordelt på mestringsnivå

Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Alle eierformer, Trinn 8, Begge kjønn

Tabell 49 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i lesing 8.trinn 2014-2017

Nasjonale resultater i lesing 8.trinn fordelt på mestringsnivå

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Alle eierformer, Trinn 8, Begge kjønn

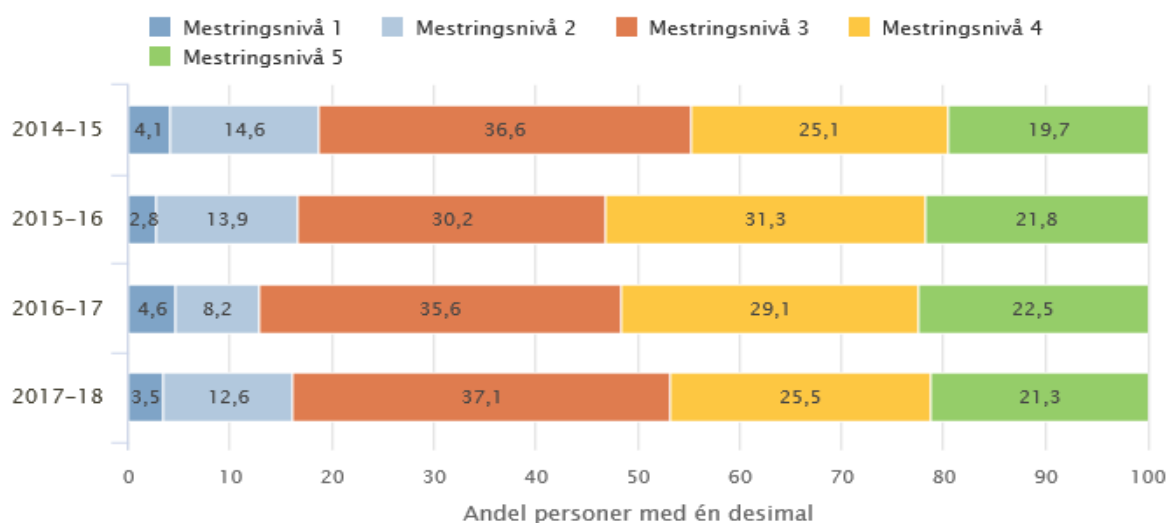
Tabell 50 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i lesing 8.trinn 2014-2017

9.trinn

De nasjonale prøvene i lesing og regning for 8. og 9. trinn er identiske. Siden elevene er eldre og har gått ett år lenger på skolen, forventes et høyere gjennomsnitt på prøvene på 9. trinn. Dermed er det nasjonale snittet for lesing satt til 54 i 2017, 2016 og 2014 og 53 i 2015.

Solas resultater i lesing på 9. trinn fordelt på mestringsnivå

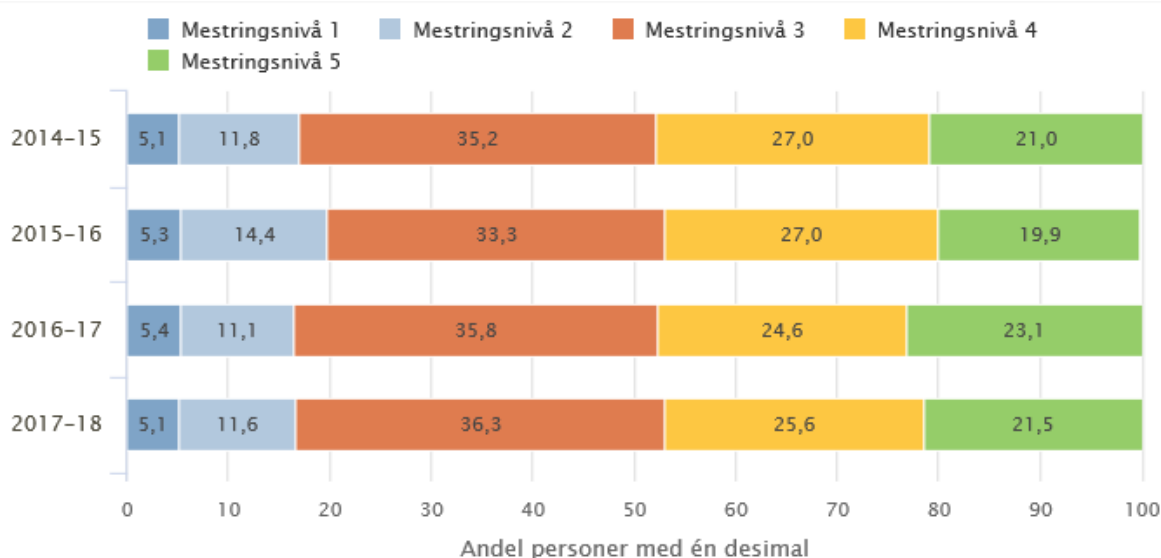

Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Alle eierformer, Trinn 9, Begge kjønn

Tabell 51 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i lesing 9.trinn 2014-2017

I Sola har snittet i lesing på 9.trinn vært under nasjonalt snitt ett år, over nasjonalt snitt i to år og identisk med nasjonalt snitt i 2017. Disse forskjellene mellom Solas snitt og nasjonalt snitt er alle år innenfor feilmarginene og kan skyldes tilfeldig variasjon. Forskjellen mellom resultatene fra ett år til et annet år i Sola er også innenfor feilmarginene, men forskjellen fra høst 2014 til høst 2016 var signifikant.

Nasjonale tall lesing 9.trinn fordelt på mestringsnivå.

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Lesing, Alle eierformer, Trinn 9, Begge kjønn

Tabell 52 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i lesing 9.trinn 2014-2017

De fire siste årene har Sola hatt en høyere andel elever på det høyeste mestringsnivået enn på de to laveste nivåene. Andelen elever som mestrer på nivå 3-5, er 8 - 15 % høyere på 9.trinn enn på 8. trinn. Høsten 2017 skårer 83,9 % av elevene på 9. trinn på de tre øverste mestringsnivåene. Kullenes andel på nivå 3-5, varierer med knapt 10 % og variasjonene er dermed mindre enn på 8.trinn. De tre siste årene ser vi en økning fra 8. til 9. trinn i andel elever som mestrer på nivå 3-5 med 10-18 %. Dette tyde på at det arbeides godt med lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag på ungdomstrinnet.

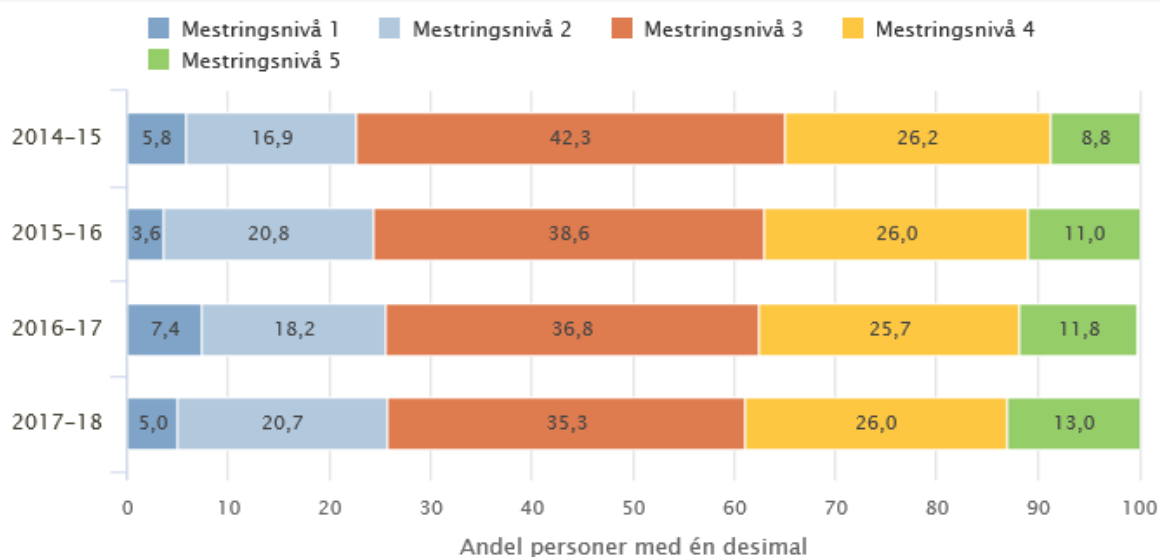
Alle skolene med ungdomstrinn, hadde lesing som ett av to områder for kompetanseutvikling da de deltok i den nasjonale satsingen Ungdomstrinn i utvikling skoleåret 2013-2014. Det kan være en av årsakene til en bedring i resultatene.

Regning 8. trinn

Ferdigheter i regning på 8.trinn fordelt på de fem mestringsnivåene

Som på 5.trinn er det nasjonale snittet på prøvene på 8.trinn satt til 50. I regning har Solas snitt vært 51, men høsten 2017 var snittet 52 og signifikant over nasjonalt snitt. Som en ser av tabellen nedenfor har Sola kommune også i regning på 8.trinn en lavere andel elever på det laveste mestringsnivået enn på det høyeste mestringsnivået. Slår en sammen andelen elever på mestringsnivå 3-5, ser en at fra 74 - 77 % av elevene mestrer på dette nivået de siste fire årene.

Solas resultater i regning på 8. trinn fordelt på mestringsnivå

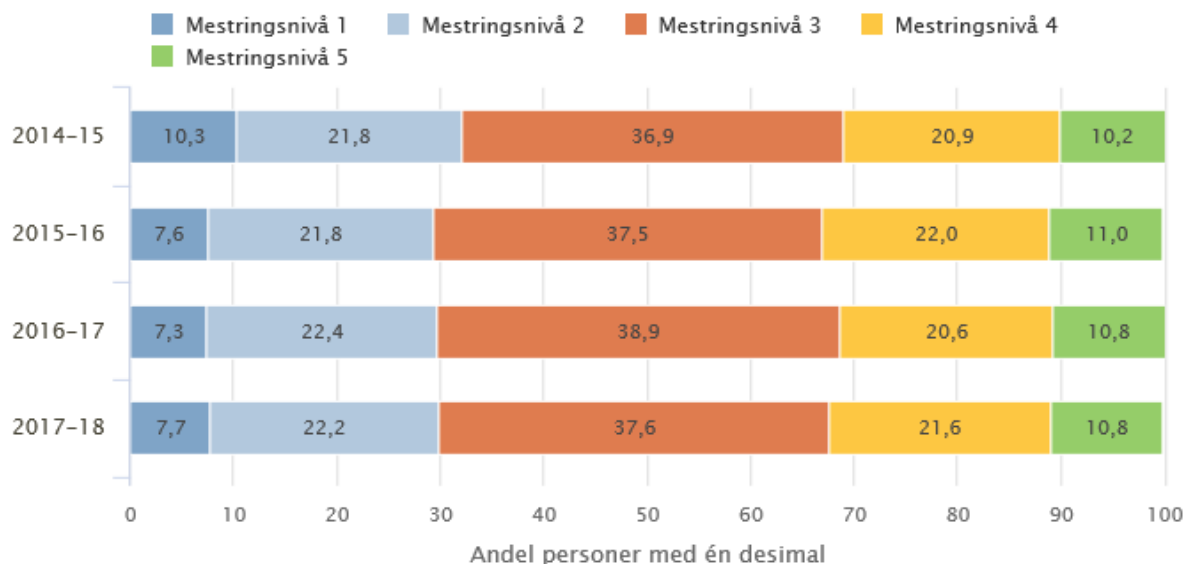

Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Alle eierformer, Trinn 8, Begge kjønn

Tabell 53 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i regning 8.trinn 2014-2017

Nasjonale resultater i regning på 8. trinn fordelt på mestringsnivå

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Alle eierformer, Trinn 8, Begge kjønn

Tabell 54 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i regning 8.trinn 2014-2017

Sola kommune har tre av fire siste årene hatt en lavere andel elever på laveste mestringsnivå enn nasjonalt. Andel elever på høyeste mestringsnivå har vært økende i Sola de fire siste årene.

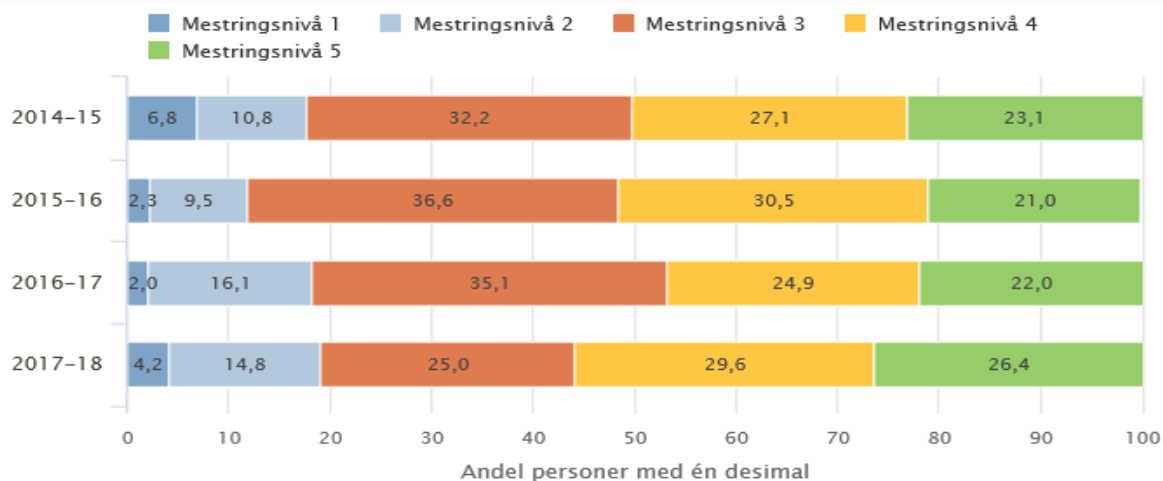
Ferdigheter i regning på 9.trinn fordelt på de fem mestringsnivåene

På 9.trinn ble det nasjonale snittet i regning satt til 54 de tre siste årene. I 2014 var det nasjonale snittet 53 på denne prøven. Høsten 2017 var snittet i Sola igjen 0,1 over nasjonalt snitt slik det har vært tre av de fire siste årene. Høsten 2016 var snittet det samme i Sola som nasjonalt. Variasjonene er innenfor feilmarginene og kan skyldes tilfeldigheter.

Andelen elever på de to laveste mestringsnivåene var også i 2017 lavere enn andelen elever på det høyeste mestringsnivået. Andel elever på høyeste mestringsnivå har økt de to siste årene. Slår en sammen andel elever som mestrer på nivå 3- 5, skårer fra 72 – 88 % av elevene på dette nivået. Dette året hadde den nest laveste andelen de siste ni årene.

Solas resultater i regning på 9. trinn fordelt på mestringsnivå

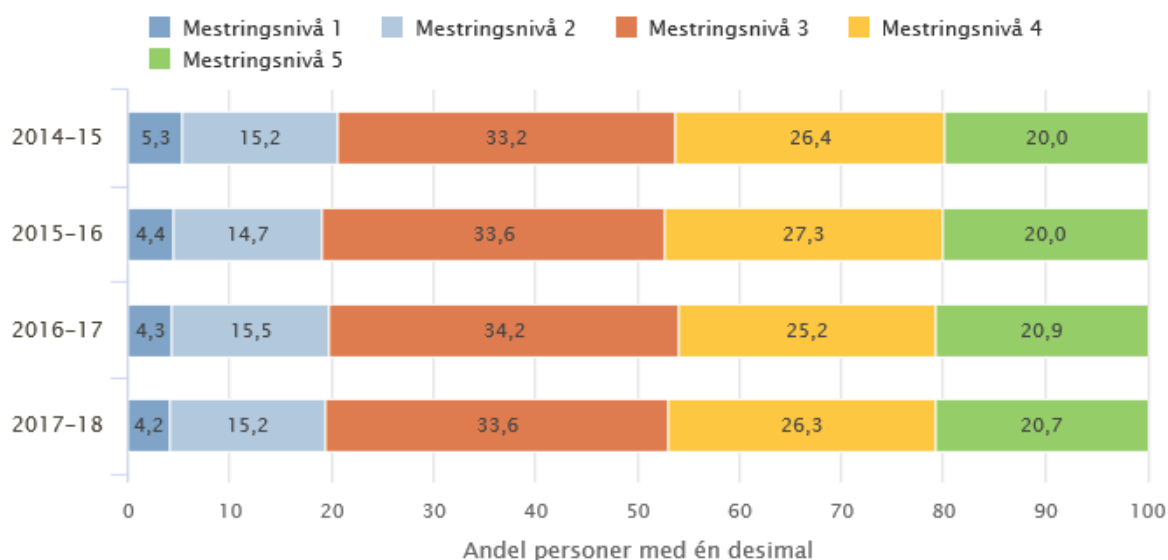

Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Alle eierformer, Trinn 9, Begge kjønn

Tabell 55 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i regning 9.trinn 2014-2017

Som en ser av tabellen nedenfor er andelene elever på de to laveste mestringsnivåene, lavere i Sola enn nasjonalt de tre siste årene. Andelen elever på det øverste mestringsnivået er høyere i Sola enn nasjonalt.

Nasjonale resultater i regning på 9. trinn fordelt på mestringsnivå

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Regning, Alle eierformer, Trinn 9, Begge kjønn

Tabell 56 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i regning 9.trinn 2014-2017

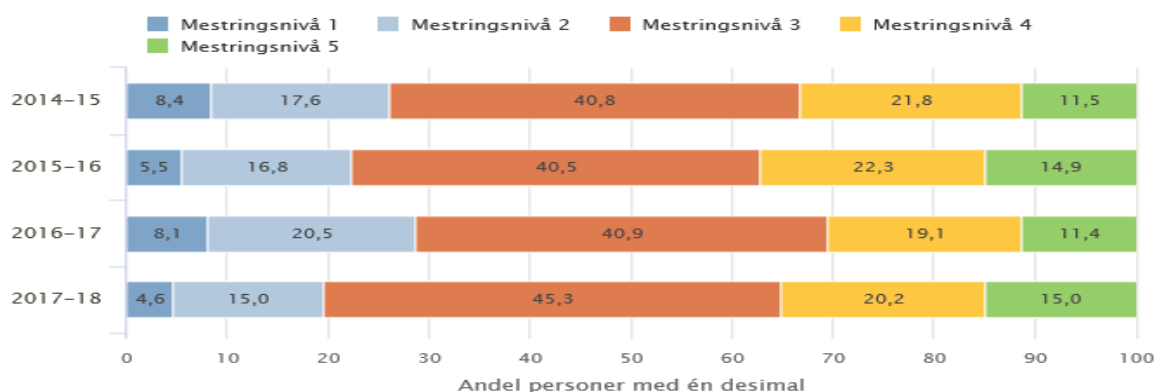

Ferdigheter i faget engelsk på 8.trinn fordelt på de fem mestringsnivåene

Som på 5.trinn er det nasjonale snittet på dette trinnet, satt til 50. I engelsk har Solas snitt vært over nasjonalt snitt tre av de fire siste årene. I 2016 var snittet i Sola som nasjonalt snitt. Høsten 2017 og høsten 2015 var snittet 0,2 over nasjonalt snitt og signifikant bedre enn nasjonalt resultat.

Tabellen nedenfor viser at også i engelsk var det en lavere andel elever på laveste mestringsnivå enn på høyeste mestringsnivå. Slik har det vært de siste fem årene. Høsten 2017 mestret 80,5 % av elevene på nivå 3-5. Dette er den høyeste andelen som er målt de siste ni årene. De siste fem årene har andelen elever som mestrer på nivå 3-5 ligget mellom 71 % - 80,5 %.

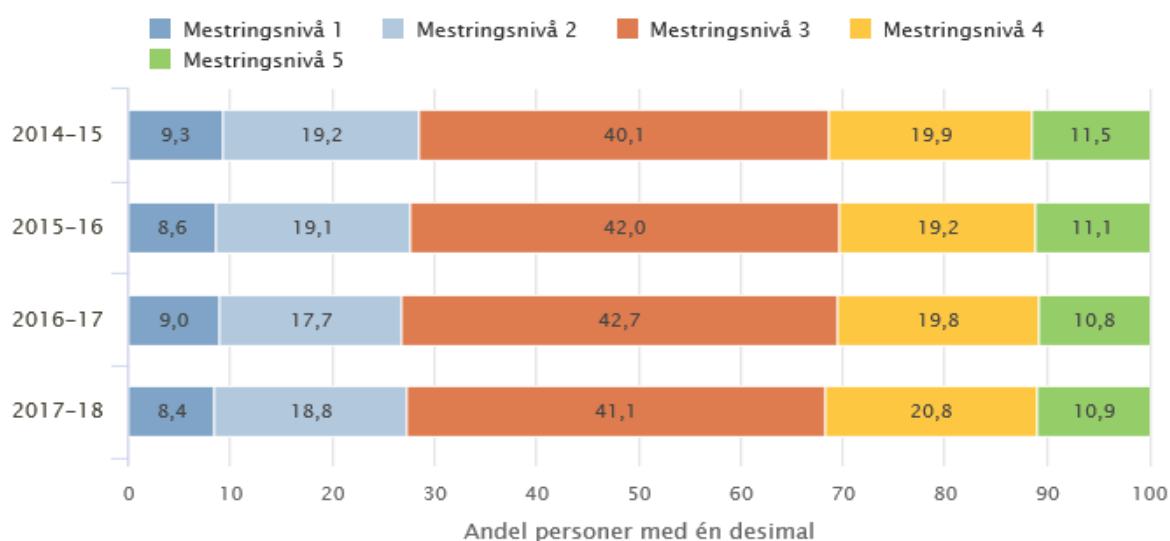
Solas resultater i engelsk på 8. trinn fordelt på mestringsnivå

Sola kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Alle eierformer, Trinn 8, Begge kjønn

Tabell 57 Sola fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i engelsk 8.trinn 2014-2017

Nasjonale resultater i engelsk på 8. trinn fordelt på mestringsnivå

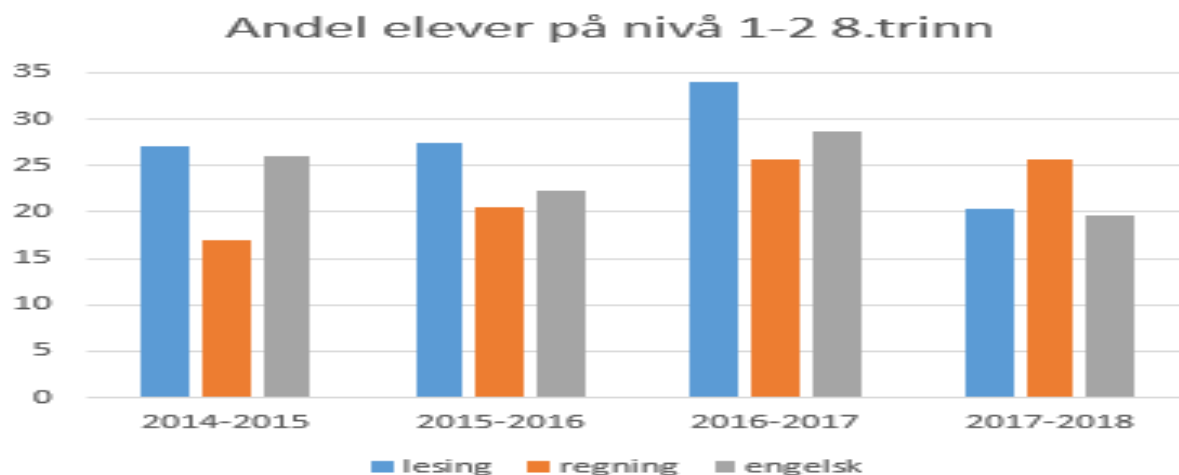

Nasjonalt, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Engelsk, Alle eierformer, Trinn 8, Begge kjønn

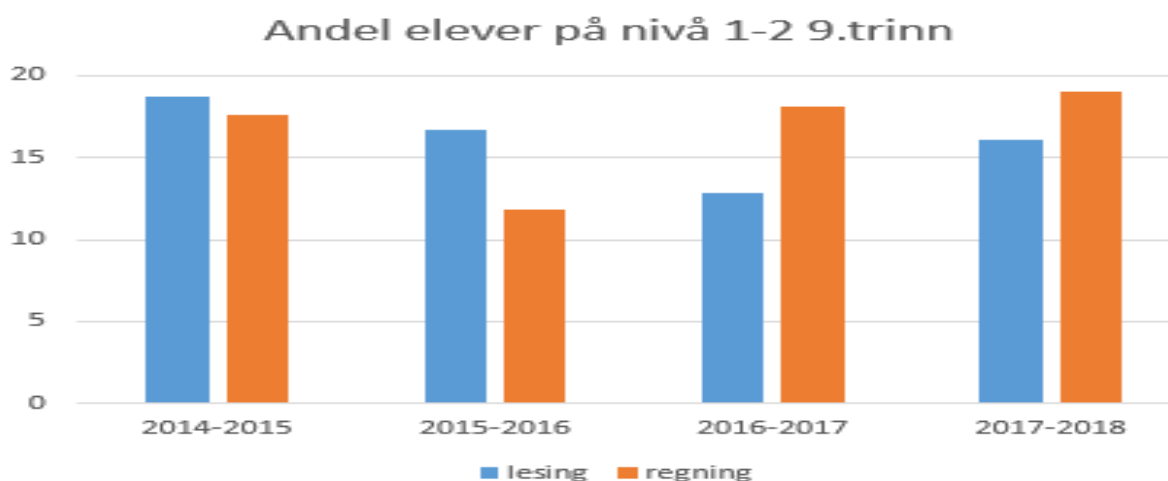
Tabell 58 Nasjonalt fordeling på mestringsnivå nasjonale prøver i engelsk 8.trinn 2014-2017

Tabellene nedenfor viser hvor stor andel av kullene som mestret på de to laveste mestringsnivåene på de tre prøvene på 8. trinn og på de to prøvene på 9.trinn.

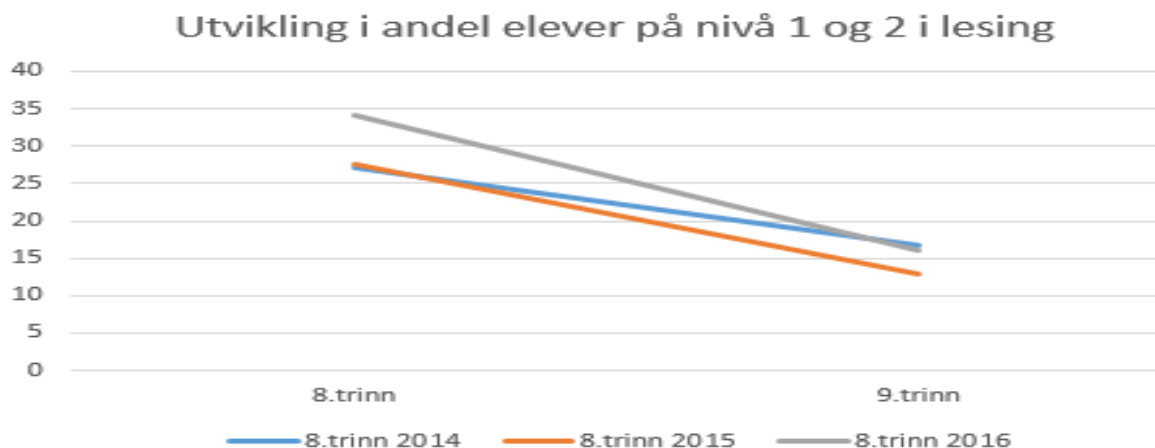
Tabell 59 Sola Andel elever på de to laveste nivåene på de tre nasjonale prøvene på 8. trinn fra 2014 - 2017

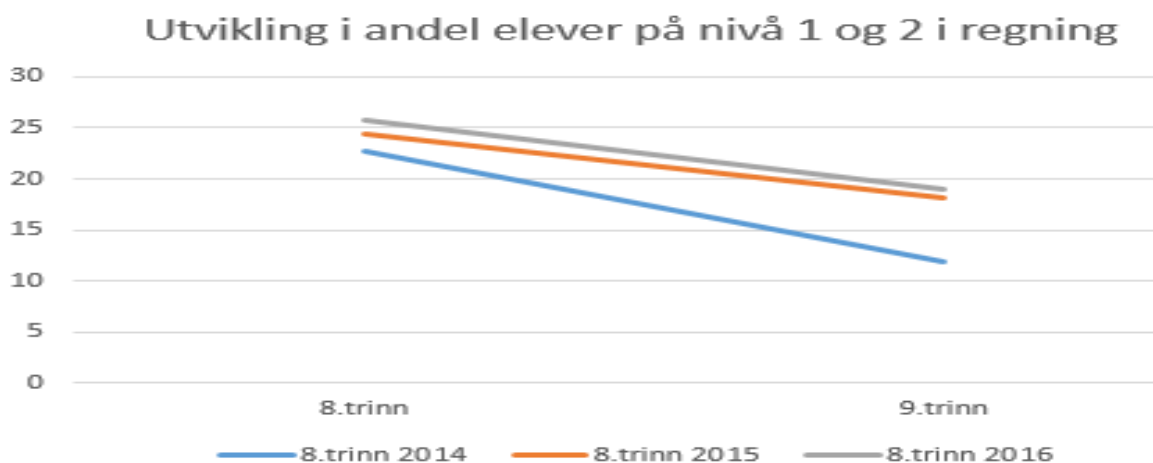
Tabell 60 Sola Andel elever på de to laveste nivåene på de to nasjonale prøvene på 9. trinn fra 2014 - 2017

Det er også på disse trinnene, store variasjoner i hvor stor andel av et kull som skårer på lavt nivå. Variasjonen er størst på 8. trinn. Dette gir potensiale for at flere elever skal kunne mestre på høyere nivå. Siden det er samsvar mellom resultater på nasjonale prøver og grunnskolepoeng, er det grunn til å anta at disse elevene kan komme til å få lave grunnskolepoeng og dermed få utfordringer med å gjennomføre videregående opplæring. Dermed blir det svært viktig å redusere andel elever som i liten grad mestrer de grunnleggende ferdighetene i løpet av ungdomsskoletiden.

For kullene som gjennomførte de nasjonale prøvene i lesing og regning på 8. trinn høsten 2014, 2015 og 2016 finnes det nå resultater for samme prøve året etter.

Tabell 61 Sola Utvikling i andel elever på de to laveste nivåene i lesing fra 8. til på 9. trinn for tre kull

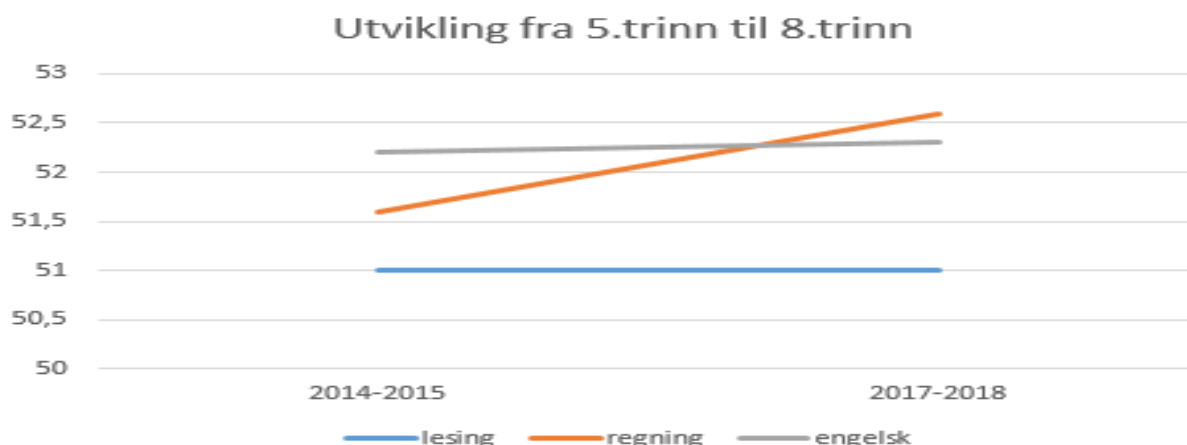

Tabell 63 Sola Utvikling i andel elever på de to laveste nivåene i regning fra 8. til på 9. trinn for tre kull

For begge de grunnleggende ferdighetene ser vi en forbedring fra 8. til 9. trinn. Andelen som skårer på mestringsnivå 1 og 2 har sunket med 10 -18 % i lesing og 6 -11 % i regning. Nasjonalt var det 7-13 % nedgang i lesing og 10-13 % nedgang i regning. Størst forbedring ser vi i Sola i lesing, særlig de to siste årene. Nasjonalt er det størst forbedring i regning.

Utvikling fra 5. til 8.trinn

Kullet som gjennomførte nasjonale prøver på femte trinn høsten 2014 har nå gjennomført nasjonale prøver på 8. trinn. På begge disse trinnene er det nasjonale snittet satt til 50. I regning økte Solakullets gjennomsnitt fra 51,6 til 52,6, mens snittet var uforandret i lesing. Dette kan tyde på at undervisningen i regning i alle fag har bidratt mer til økning av kompetansen enn undervisningen i lesing i alle fag. Her vil data for flere kull gi sikrere informasjon om hvordan kullenes mestring utvikler seg i løpet av mellomtrinnet.

Tabell 64 Sola Utvikling i andel elever på laveste nivå på 5. trinn til de to laveste nivåene på 8. trinn for ett kull.

Oppsummering nasjonale prøver på ungdomstrinnet

Hovedinntrykket også fra de nasjonale prøvene på ungdomstrinnet er at elevene skårer som forventet ut fra foresattes utdanningsnivå. I engelsk og regning har resultatene, med et par unntak, ligget noe over nasjonalt nivå de fire siste årene. I lesing har resultatene variert mer, både på 8. og 9.trinn. Høsten 2017 var resultatene over nasjonalt nivå på 8.trinn og i regning på 9.trinn. I lesing på 9.trinn var snittet i Sola som nasjonalt snitt. Forskjellene er de fleste år så små at de kan skyldes tilfeldigheter, bortsett fra høsten 2017 da resultatene er signifikant over nasjonalt snitt i regning og engelsk på 8.trinn.

Høsten 2017 mestrer knapt 80 % av elevene på 8.trinn på de tre høyeste nivåene i **lesing**. Det er den høyeste andelen som er målt de siste fem årene. På 9.trinn er tilsvarende tall knapt 84 %. De siste fem årene har andelen ligget mellom 66 % og 79 % på 8. trinn og mellom 81 % og 87 % på 9.trinn. Variasjonen mellom de ulike kullenes snitt er mindre på 9.trinn enn på 8.trinn.

Høsten 2017 mestret 74,3 % av elevene på 8.trinn på de tre øverste nivåene i **regning**. På 9.trinn er tilsvarende tall 81 % høsten 2017. De fem siste årene har andelen ligget mellom 74 % og 77 % på 8.trinn og mellom 72 % og 88 % på 9.trinn. Også i regning er variasjonen mellom kullene skår mindre på 9.trinn enn på 8.trinn.

Høsten 2017 mestret 80,5 % av elevene på 8.trinn på de tre øverste nivåene i **engelsk**. Dette er den høyeste andelen som er målt de siste fem årene. På 8. trinn varierer denne andelen fra 71 % til 80,5 %.

Store variasjoner i samme kulls andel på nivå 1 og 2 på de ulike prøvene på de ulike trinnene, gir muligheter for å bedre resultatene. Lavest variasjon finner vi på 9.trinn. Andel elever fra samme kull som mestrer på de to laveste nivåene, synker fra 8. til 9. trinn. På ungdomstrinnet

ser vi størst bedring i kullenes mestring i lesing i Sola og i regning nasjonalt. På mellomtrinnet i Sola øker elevenes mestring mest i regning.

Økt fokus på de grunnleggende ferdigheten, særlig i lesing på mellomtrinnet og i regning på ungdomstrinnet, kan gi flere elever mulighet til å mestre grunnleggende ferdigheter slik at de kan lære mer.

5.2. Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er gjennomsnittet av elevenes standpunkt – og eksamenskarakterer i ungdomsskolen, ganget med ti. Grunnskolepoeng er et mål på kunnskapsgrunnlaget elevene har med seg fra grunnskolen og brukes ved opptak til videregående opplæring.

(Utdanningsspeilet 2014:73)

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt					
Sola kommune	42,8	⚡ 41,8	42,5	43,3	42,7
Rogaland fylke	40,3	⚡ 40,6	41,1	41,5	41,7
Nasjonalt	40,4	⚡ 40,8	41,2	41,4	41,8

Sola kommune, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Alle eierformer, Trinn 10, Begge kjønn

Tabell 65 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng i Sola, i fylket og nasjonalt i perioden 2013-2018.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sola	41,7	42,8	41,8	42,5	43,3	42,7
Sandnes	39,4	40,4	40,4	41,3	41,3	41,7
Stavanger	40,9	41,2	41,6	42	42,5	42,5
Klepp	39,6	40	40,5	40	40,7	40,6

Tabell 66 Gjennomsnittlig grunnskolepoeng i nabokommunen og Kostragruppe 13 i perioden 2013-2018.

De siste seks årene har de gjennomsnittlige grunnskolepoengene i Sola variert fra 41,7 til 43,3. Skoleåret 2017-2018 var poengsummen 42,7. Fire av de fem siste årene har gjennomsnittet ligget over 42,7 og blitt rubrisert som grønn i analyseverktøyet Insight. Det betyr at kommunens elever skårer mellom de 25 % beste kommunene i landet. Gjennomsnittet i Sola er alle år høyere enn landsgjennomsnittet og nabokommunene Sandnes, Stavanger og Klepp.

Pålitelighet

Det er lite avvik mellom standpunkt og eksamenskarakterer for elevene i Sola. De siste åtte årene er variasjonen mellom standpunkt og eksamen rubrisert som grønn, dvs. Sola kommune er blant de kommunene med minst forskjell mellom standpunkt- og eksamenskarakter. Samtidig ser en at det varierer noe mellom kullene hvor stort avvik kommunens

elever har i grunnskolepoeng og karakterer etter ett år på videregående skole. Her er resultatutviklingen rubrisert som grønt to av de siste sju årene, gult fire av de siste sju årene og oransje ett år. En kan lese mer om avgangselevenenes eksamenskarakterer i ulike fag over tid på skoleporten.

5.3. Oppsummering

Elever skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse. Elever på de / det laveste mestringsnivået på nasjonale prøver eller med lave grunnskolepoeng vil kunne få problemer med å mestre videre utdanning. I Sola mestret fra 76 % til 81 % av elevene på de to øverste mestringsnivåene på 5.trinn og fra 74 til 84 % på de tre øverste nivåene på ungdomstrinnet. Andelen varierer noe med hvilket trinn og hvilken grunnleggende ferdighet en snakker om. Andelen elever som mestrer på de tre øverste mestringsnivåene på 9.trinn, er gjennomgående høyere enn samme andel på 8. trinn.

På **9.trinn** skårte 83,9 % av elevene på de tre øverste mestringsnivåene i lesing i 2017. De siste fem årene har fra 81 - 87 % av elevene ligget på de tre øverste mestringsnivåene på denne prøven. I regning har andelen elever på 9. trinn som skårer på de tre øverste nivåene, ligget mellom 72 og 88 % de siste fem årene. Andelen var 81 % i 2017. Forskjellene fra år til år er så små at de kan skyldes tilfeldigheter. Det samme kan forskjellen mellom Solas snitt og nasjonalt snitt bortsett fra i lesing høsten 2017. På denne prøven var forskjellen så stor at den er signikant.

På **8.trinn** skårte 79,7 % av elevene på de tre øverste mestringsnivåene i lesing i 2017, noe som er den høyeste andelen som er registrert. Resultatene har variert mellom 66 % til 79 % de siste fem årene. I regning skårte 74 % av elevene på de tre øverste mestringsnivåene i 2017, samme andel som i 2016. De siste fem årene har resultatene her variert mellom 74 og 77 %. I faget engelsk skårte 80,5 % av elevene på de tre øverste mestringsnivåene i 2017, noe som er den høyeste andelen som er registrert. I dette faget har resultatene variert mellom 71 % og 80,5 % de siste fem årene. Forskjellene mellom kullenes resultater i Sola er stort sett så små at det kan skyldes tilfeldigheter. Unntaket er forskjellene i engelsk i Sola de to siste årene. Forskjellen på Sola kommunes snitt og nasjonalt snitt er alle år, stort sett så små at det kan skyldes tilfeldigheter. Unntaket her er engelsk høsten 2015 og 2017 og regning 2017, da Soals resultat var 52.

På **5. trinn** mestrer 75,6 % av elevene på de to øverste mestringsnivåene i lesing i 2017. Her har resultatene ligget mellom 71 % og 83 % de siste fem årene. I regning mestret 80,7 % av elevene på de to øverste mestringsnivåene i 2017. Dette er den nest høyeste andelen som er målt. I regning har andelen ligget mellom 71 – 83 % de siste fem årene. I faget engelsk mestret 80,3 % av elevene på de to øverste mestringsnivåene i 2017. Resultatene har variert

mellom 78 - 85 % de siste fem årene. Forskjellene mellom resultatene fra ett år til ett annet er små og kan skyldes tilfeldigheter bortsett fra forskjellen mellom resultatene i regning høsten 2014 og 2015. Forskjellene mellom Solas snitt og nasjonalt snitt er signifikante i engelsk i høsten 2016 og 2014 og i regning 2014.

Andel elever på de to laveste mestringsnivåene i lesing og regning synker fra 8. til 9.trinn. Størst forbedring ses i lesing. På mellomtrinnet ses en forbedring i regning.

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng i Sola var 42,7 i 2017. De siste fem årene har gjennomsnittlig grunnskolepoeng ligget mellom 41,8 og 43,3. Alle årene er snittet høyere i Sola enn i de andre kommunen en sammenligner seg med og nasjonalt.

6. Gjennomføring i videregående opplæring

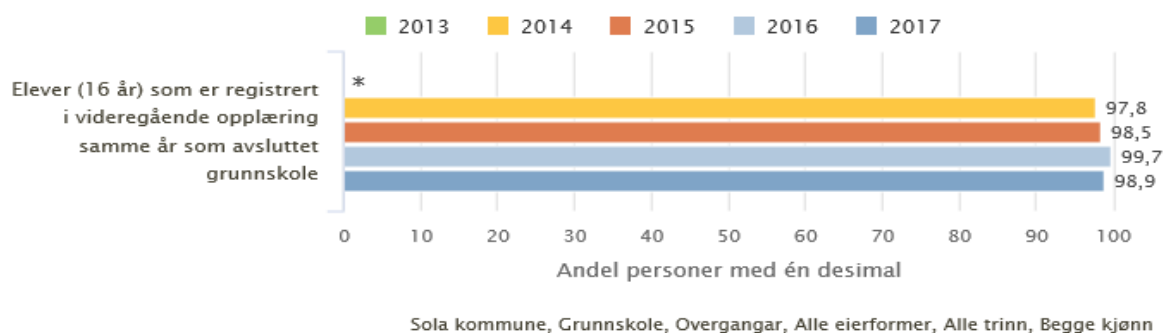
Dette kapitlet omhandler data om oppstart og gjennomføring i videregående skole. Til slutt presenteres elevenes egen opplevelse om de har fått et godt grunnlag til å velge videre utdanning.

«Personer som faller ut av utdanningssystemet før fullført videregående opplæring har betydelig dårligere forutsetninger for videre utdannings- og arbeidslivskarriere (Falch/Nyhus 2009). Mindre frafall i videregående opplæring kan være viktig for å bedre arbeidsmarkeds-tilknytningen. Det kan redusere inntektsforskjellene i samfunnet og redusere omfanget på bruk av offentlige trygde- og stønadsordninger (OECD, 2008). Redusert frafall synes derfor å ha et stort potensial til økt velferd.» (Analyseverktøyet Insight)

I tillegg kommer det faktum at «Helsen er jevnt over dårligere og levealderen kortere blant mennesker med kort utdanning, lav inntekt og lav yrkesstatus» (Sosial ulikhet i helse- en norsk kunnskapsoversikt Høgskolen i Oslo og Akershus 2014:13)

Vedtatt Folkehelsestrategi for Sola kommune har derfor satt opp frafall i videregående skole som en av to hovedutfordringer for kommunen.

Oppstart i videregående opplæring høsten etter avslutning av grunnskolen.

Tabell 67 Andelen elever med oppstart i videregående skole høsten etter avsluttet grunnskole for 2013-2017.

Tallene for 2013 er unntatt offentlighet for å ivareta personvernet ved å hindre direkte eller indirekte identifisering av enkeltelever. En kan lese mer om publiseringsregler på skoleporten og om gjennomføring på SSBs sider om [dette](#).

Oppstart i videregående skole

De fire siste årene har fra 98,0 % til 98,4 % av avgangskullene på landsbasis startet opp i videregående skole høsten etter avsluttet grunnskoleeksamen. I Sola er tallene som er offentlige fra 97,8 til 99,7 %. De to til tre prosentene som ikke er registrert, kan gå på

folkehøyskole, ta et skoleår i utlandet, starte i lære etter 1.oktober, gå på språkforberedende norskkurs og lignende. Elevene kan også være utenfor opplæring eller arbeid.

Ungdomsretten

Elevene har rett til tre års videregående opplæring eventuelt utvidet med så lang opplærings-tid som læretiden krever. For noen fagbrev kan opplæringen ta 4,5 år. I tillegg har en rett på påbygg til generell studiekompetanse. Dersom en har rett på spesialundervisning, kan en også ha rett på inntil to år ekstra for å fullføre opplæringen. Retten må benyttes før en er 24 år. Dermed medfører ungdomsretten at elevene kan bruke fra 3 - 7 år på å fullføre videregående skole.

6.1. Gjennomføring i Sola

Målemetoder

Det er to måter å måle gjennomføring i videregående opplæring på. SSB, Utdanningsdirektoratets gjennomføringsbarometer og fylkeskommunene måler hvor stor andel av elevene som **startet opp i videregående skole høsten etter avsluttet grunnskoleeksamen** som fullfører og består videregående skole **fem år** etter.

Målet nasjonalt ble satt til at 75 % av de **som startet opp** i videregående skole høsten 2010, skulle fullføre og bestå videregående opplæring. **Fylkestingets mål for gjennomføring** er nå at 78 % av elevene som startet opp, skal fullføre i løpet av 5 år.

(Kvalitetsmelding for videregående opplæring 2016)

I 2017 hadde 77 % av 2012-kullet i Rogaland fylke gjennomført videregående opplæring. Med denne gjennomføringsgraden oppnådde 2012-kullet i Rogaland nasjonalt mål, men ikke fylkets mål. Av 2012-kullet oppnådde 15 kommuner i Rogaland det nasjonale målet, mens 9 kommuner oppnådde også fylkets mål. (Statistikk fra SSB)

Tre kull i Sola har hatt over 80 % gjennomføring og dermed oppnådd både fylkets- og nasjonalt mål. Ser en bare på gjennomføring de 3 siste årene, ser en dessverre at andelen av kullet som gjennomfører, synker med 0,1 prosentpoeng hvert år.

2010-kullet	80,4 %	2011-kullet	80,3 %	2012-kullet	80,2 %
-------------	--------	-------------	--------	-------------	--------

Fire årskull (2008, 2010, 2011 og 2012) oppnådde nasjonalt mål om minimum 75 % gjennomføring. I perioden 2006 til 2012 lå andelen som fullfører innen fem år, mellom 70 % og 80,4 % i Sola.

Av de 19,8 % av 2012- årskullet i Sola som ikke fullførte, sluttet 10,7 % underveis. Resten fullførte med planlagt grunnkompetanse (3%), eller fullførte, men bestod ikke (3%). 6,2 % er fortsatt i videregående opplæring.

Det andre målet for gjennomføring har vi i **verktøyet Insight**. Her måles andel elever av **grunnskolenes avgangskull** som har fullført og bestått videregående skole. Her telles også med de elevene som ikke gikk direkte over fra grunnskole til videregående skole. Tabellen nedenfor er hentet fra Insight.

Fullført og bestått videregående opplæring i Sola

Indikatorer	Snitt Sola kommune (17-18)	Snitt Sola kommune (16-17)	Snitt Sola kommune (15-16)	Snitt Sola kommune (14-15)	Snitt Sola kommune (13-14)	Snitt Sola kommune (12-13)	Snitt Sola kommune (11-12)	Snitt Sola kommune (10-11)	Snitt Sola kommune (09-10)	Snitt Sola kommune (08-09)	Snitt Sola kommune (07-08)	Snitt Sola kommune (06-07)
Fullført og bestått Vg1	0	90,88	91,32	90	89,75	91,46	86,39	90,73	84,64	83,54	83,98	83,63
Fullført og bestått Vg2	0	0	78,78	86,67	83,54	86,08	83,43	79,55	78,37	77,02	72,65	71,05
Fullført og bestått Vg3	0	0	0	57,88	71,74	79,75	77,22	80,83	77,74	76,4	74,59	71,64

Tabell 68 Andelen elever som har fullført og bestått videregående opplæring 2006-2017.

Tabellen ovenfor viser **andel elever av grunnskolenes avgangskull i Sola det enkelte år**, som i oktober 2018 har fullført og bestått videregående opplæring. Normert tid for en yrkesutdannelse kan være 4,5 år. Dermed kan et kull trenge 6,5 år før en kan vurdere andel elever som har fullført. Når en venter med å vurdere gjennomføringsgraden til at kullene har fått normert tid pluss to år, er det bare seks årskull som har fått tilstrekkelig tid til å fullføre videregående opplæring i tråd med ungdomsretten. (2006, 2007, 2008 2009, 2010 og 2011) Etter **6,5 år** er andelen av avgangskullet som fullfører og består videregående opplæring i Sola fra 72 – 81 %, noe som er kategorisert som grønt i analyseverktøyet Insight.

Fra 2006 til 2010-kullet fullførte og bestod en stadig større andel av kullene i Sola. 2011-kullets fullføringsgrad brøt denne tendensen med en noe lavere fullføringsgrad.

I løpet av de siste fem årene har fra 90 -91 % av kullene fullført første året og fra 79-87 % fullfører 2.året på videregående.

6.2. Det nasjonale bildet

«Av 2012-kullet fullfører nå 74,5 prosent¹ av elevene med oppnådd studie- eller yrkeskompetanse i løpet av fem år. Dette er en økning på 1,4 prosentpoeng sammenlignet med forrige kull. Ved innføring av Kunnskapsløftet høsten 2006 og noen år etter lå andelen elever

som gjennomførte med studie- eller yrkeskompetanse, stabil på om lag 70 prosent. Siden startkullet 2006 og spesielt siden 2009 har nevnte andel økt med henholdsvis 4,8 og 3,6 prosentpoeng.» (SSB flere gjennomfører videregående)

Det er betydelige kjønnsforskjeller i gjennomføringsgraden. 67 % av guttene og 78 % av jentene fullfører i løpet av 5 år. Flere elever på studiespesialiserende utdanningsprogrammer enn på yrkesfag fullfører. Her er tallene 86 % mot 58 % på yrkesfag. Denne forskjellen forsvinner dersom en kontrollerer for grunnskolepoeng. Overgangen til læreplass er kritisk siden ikke alle elever får læreplass. Det faglige utgangspunktet elevene har når de begynner i videregående opplæring er den faktoren som har størst betydning for gjennomføring. Elever som slutter oppgir at ensomhet, mobbing og psykiske problemer var hovedårsaken til at de slutter. Norskfødte elever med innvandrereforeldre fullfører videregående skole i like stor grad som unge generelt. Elever som ikke er født i Norge, fullfører i mindre grad. Unge med høyt utdannede foreldre fullfører i større grad på normert tid enn unge med foreldre med lavere utdanning. (Gjennomføring og frafall i skolen Bufdir.no)

Andelen elever som gjennomfører og består innen fem år for 2012-2017-kullene varierer likevel mellom fylkene fra 45 % i Finnmark til 67 % i Akershus og Oslo. Tilsvarende tall for gjennomføring i Rogaland var 61 %. (SSB Gjennomføring i videregående)

6.3. Samarbeid mellom stat, fylke og kommune

De siste årene har det vært et økende samarbeid mellom fylke og kommuner om gjennomføring. Fra høsten 2011 ble Sola kommune innlemmet i det treårige statlige prosjektet NY GIV der de ti prosent svakest presterende elevene på 10.trinn, fikk tilbud om 10 timers intensiv opplæring i lesing, regning og skriving våren i 10.klasse. Deretter ble de fulgt opp gjennom overgangen til videregående skole. Prosjektet er nå avsluttet.

Fylkeskommunen har etablert et samarbeid med enkelte kommuner om bedre gjennomføring for enkeltelever med helse- og levekårsutfordringer, kalt Glidelåsen. Målet er best mulig samhandling mellom aktørene og forvaltningsnivåene slik at ungdommene klarer å gjennomføre videregående opplæring. Elever og foresatte som samtykker til å bli med, får opprettet heiagjeng og får systematisk oppfølging fra våren på 10.trinn og inn i videregående opplæring. 30 - 40 ungdommer i fylket deltar i Glidelåsen årlig. Sola har fra 2016 hatt flere elever med i dette opplegget.

Rogaland fylke har opprettet oppfølgingstjeneste som følger opp elever som faller ut av videregående skole i løpet av skoletiden. Alle kommunene i Rogaland har årlige samlinger med fylkeskommunen for å følge med på hvordan gjennomføringen utvikler seg og for å kunne sette inn tiltak. Rektorene på ungdomstrinnet og i videregående skole har en felles årlig regional rektorsamling der gjennomføring er tema.

Ett av de viktigste tiltakene skolene i Sola kommune kan gjøre for å redusere frafall i videregående skole, blir å redusere andelen elever som har lave grunnskolepoeng. Har elevene grunnskolepoeng rundt 30 poeng, eller lavere, har de like stor sjanse for å fullføre opplæringen som å avslutte den.

I perioden 2008 til 2017 manglet 2,2 % - 5,3 % av elevene i Sola grunnskolepoeng. Våren 2017 gjaldt det 4,4 % av elevene. Andelen elever med lavere grunnskolepoengsum enn 35 er synkende og var 16 % våren 2017. I 2016 var andelen 21 % og i 2015 24 %.

Elever som skårer under kritisk grense på kartleggingsprøver og som presterer på de laveste mestringsnivåene på nasjonale prøver, kan ende opp med lave karakterer og dermed få vansker med å gjennomføre videregående skole. Skolenes systematiske oppfølging av disse elevene gjennom hele grunnskolen, vil være viktig for å øke andelen elever som mestrer og fullfører videregående opplæring.

6.4. Grunnlag for å ta utdanningsvalg

I tillegg til å gi elevene et godt grunnlag i de ulike fagene, kan informasjon om videregående opplæring gjennom faget Utdanningsvalg og ungdomsskolenes rådgivningstjeneste bidra til økt gjennomføring. Fra høsten 2013 inneholder elevundersøkelsen på 10. trinn spørsmålet om elevene har fått et godt grunnlag for videre utdannings – og yrkesvalg på ungdomstrinnet.

	17-18	16-17	15-16	14-15	13-14
5. Veiledning og rådgivning					
5.1 Skolehelsetjenesten	3,88 →	4,00 ↗	3,64 →	3,82 ↗	3,30 ↘
5.2 Rådgivning	3,91 →	3,90 ↗	3,63 →	3,68 →	3,83 ↘

Tabell 69 Sola 10. trinn – tilfredshet med skolehelsetjeneste og rådgivning

Utdannings- og yrkesrådgivning

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt	Snitt
Jeg har fått et godt grunnlag for videre valg av utdanning og yrke, så langt på ungdomsskolen.						
Sola kommune - 10. trinn (Høst 2017)	35,9%	34,8%	17,4%	8%	3,8%	3,9
Sola kommune - 10. trinn (Høst 2016)	32%	37,5%	21,1%	7%	2,3%	3,9
Sola kommune - 10. trinn (Høst 2015)	16,4%	46,9%	22,9%	10,3%	3,4%	3,6
Sola kommune - 10. trinn (Høst 2014)	23,7%	36,9%	25,1%	12,5%	1,7%	3,7

Tabell 70 Sola 10. trinn – Tilfredshet med utdannings- og yrkesrådgivning

Elevene på 10.trinn er de to siste årene mer fornøyd med utdannings- og yrkesrådgivningen enn tidligere år. Skoleåret 2017 -18 svarte 70,7 % av elevene at de hadde fått et svært godt eller godt grunnlag for videre valg av utdanning og yrke. Andelen som oppgir at de i liten grad eller ikke i det hele tatt har fått et grunnlag for videre valg, er det nest laveste på fire år. De to siste årene har Solaelevne vært litt mer tilfreds med utdannings- og yrkesrådgivningen enn avgangselevne nasjonalt. Nasjonalt snitt har ligget på 3,8 de fire siste årene.

8.5. Oppsummering

Flere elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring. Fokus på økt gjennomføring øker som følge av at arbeidsmulighetene for ansatte uten annen utdanning enn grunnskolen, forventes å minke i tiden framover. De siste årene har over 80 % av elevene i Sola som begynte i videregående opplæring høsten etter grunnskoleeksamen, fullført og bestått opplæringen innen 5 år. Likevel går andelen ned med 0,1 prosentpoeng i forhold til forrige kull for 2011-2012-kullet. Regnes alle elevene fra avgangskullet med, har fra 77 % til 81 % av 2010-2012- kullene fullført og bestått utdanningen etter normert tid pluss to år.

Andel av avgangskullet som har gjennomsnittlig grunnskolepoeng under 35 poeng har sunket de to siste årene. Avgangskullets tilfredshet med veiledning og rådgivning i Sola er økende. Høsten 2017 oppgir 70,7 % av elevene at de hadde fått et svært godt eller godt grunnlag for videre valg av utdanning og yrke. 12 % oppgir at de i liten grad eller ikke i det hele tatt har fått et grunnlag for videre valg.

Gode overganger mellom grunnskole og videregående opplæring er viktig, særlig for ungdommene med størst utfordringer. Sola kommune har etablert tettere samarbeid med fylkeskommunen rundt både enkeltelever med helse- og levekårsutfordringer og på systemnivå. Fremdeles får ikke alle lærlinger lære plass etter fullført skolegang. Dette medfører at en del elever ikke får fullført utdanningen sin.

Siden elevenes faglige grunnlag er avgjørende for om elevene gjennomfører videregående opplæring eller ikke, er det viktig at en gjennom hele skoleløpet systematisk følger opp de elevene som strever med å tilegne seg lærestoffet. Utfordringen ligger i at en må ha et svært langsiktig perspektiv når en jobber med utdanning og gjennomføring. Først femten år etter at førsteklassingene har begynt på skolen og fått systematisk oppfølging, vil det vise seg om skolen har lyktes i å gi elevene et godt faglig grunnlag for videre utdanning og arbeidsliv.

7. System for oppfølging av skolene

Opplæringsloven § 13-10 pålegger skoleeier å ha et forsvarlig system for å vurdere om og følge opp, at skoleeier etterlever opplæringsloven. Den Gode Solaskolen inneholder et rammeverk og de overordnede lover, forskrifter og andre dokumenter som skolens arbeid bygger på. Hovedformålet med dokumentet er å tydeliggjøre og å avklare de sentrale krav og forventninger som stilles til skolens arbeid. I tillegg er intensjonen at dokumentet kan skape refleksjon og gode drøftinger omkring kvalitetsbegrepet i skolen. Dokumentet inneholder også åtte kvalitetsområder. På områdene klasseledelse og vurdering er det utviklet kriterier i samarbeid med skolene. Våren 2017 ble det utarbeidet observerbare tegn på at alle elever opplever seg inkludert, faglig, sosialt og kulturelt.

Kommunen har i flere år benyttet Insight- kommune som blant annet er et nettbasert ledelsesverktøy for å følge med utvikling over tid i læringsmiljø, læringsresultat og gjennomføring i videregående skole. Fra høsten 2017 tok kommunen også i bruk ledelsesverktøyet I310.no. Dette er et nettbasert verktøy som gir oversikt over alle gjøremål skoleledelse og skoleeier har som følge av kravene i Opplæringsloven med forskrifter. Verktøyet er en sikring av at intensjonene i Den Gode Solaskolen følges opp.

Skolesjefen har som en del av oppfølgingen, kvalitetssamtaler med skolene. Innhold her er skolens utviklingsarbeid innenfor kommunens fokusområde. Målet med samtalene er læring og organisasjonsutvikling og dermed økt kvalitet på grunnskoleopplæringen i Sola. Momenter fra kvalitetssamtalene blir fulgt opp i ledersamtalene mellom rektor og skolesjef. Skolesjefen følger også opp skolene gjennom rektormøter og fagsamlinger. Fra 2017 av deltar skolelederne og arbeidsplassutvalgte også på felles ledernetverk for de 8 samarbeidende kommunene i Midt-Rogaland et par ganger i året.

8. Oppsummering, vurdering og veien videre

Også tilstandsrapporten 2017-18 viser at det er stabilt god kvalitet på skoledriften i Sola kommune. Likevel viser tilstandsrapporten også noen utviklingstrekk som må følges tett opp.

Lærerne og skolelederne i Sola er godt kvalifisert, noe som er en forutsetning for å kunne gi god opplæring. En høy andel av kommunens lærere har godkjent utdanning. Kommunen sender om lag 30 lærere på videreutdanning årlig. Så selv om 100 lærere manglet faglig ferdypning i norsk, matematikk og engelsk i fjor høst, vil kommunen kunne oppnå kravene om faglig ferdypning i disse fagene innen 2025. Siden Sola kommune har en høy andel lærere over 60 år, må kommunen fortsatt å ha fokus på gode rekrutteringstiltak, samarbeid med Universitetet om grunnskoleopplæring og gi god veiledning til nyutdannede lærere.

Sola kommune har en skolestruktur som legger til rette for effektiv drift og kommunen hadde en nedgang i driftsutgifter per elev fra 2016 til 2017. Solaskolen har de siste fire årene fått over 300 flere elever. Kommunen hadde i 2017 flere elever per skole og per lærer i ordinær undervisning enn nasjonalt snitt. Inkluderes undervisningen gitt til elever med behov for særskilt språkopplæring og spesialundervisning, har kommunen samme lærertetthet som nasjonalt snitt på barnetrinnet og flere elever per lærer på ungdomstrinnet. Selv om skolene de siste årene er blitt tilført statlige midler til økt lærertetthet, skjer dette samtidig som kommunen skal tilpasse seg reduserte inntekter. Rådmannens forslag til Handlings- og økonomiplan legger opp til reduserte rammer også for skolene i 2019. Rådmannen arbeider nå sammen med skolene med å finne ut hvordan en kan oppfylle lærernormen for ordinær undervisning samtidig som en får reduserte rammer og økt elevtall.

Andelen elever i Sola som ikke har tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen øker, og har ikke vært høyere på 15 år. Likevel var andelen elever som hadde behov for spesialundervisning lavere i Sola enn nasjonalt. I 2017 brukte kommunen 3,5 flere årsverk til dette arbeidet enn to år tidligere. Spesialundervisningen gis hovedsaklig i klassen, men andelen som hoveskkelig blir undervist alene, øker. Andelen som hovedsakelig blir undervist i en gruppe, gikk ned fra 2016 til 2017. Behovet for særskilt språkopplæring er mer stabilt, men økte med 0,2 prosentpoeng det siste året. Når målet er at alle elever skal oppleve inkludering i fellesskapet, er det en utfordring at flere elever har behov for undervisning utenfor den ordinære opplæringen. Denne tendensen vil også påvirke kommunens ressursbruk og muligheter til å oppfylle lærernormen som ble innført fra august 2018.

Elever skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse. På de nasjonale prøvene skårer elevene som forventet ut fra foresattes utdanningsnivå, mens gjennomsnittlig grunnskolepoeng har vært svært gode de siste tre årene. For å få et best mulig grunnlag for

videre opplæring, er det viktig at andelen på de to/tre øverste mestringsnivåene er høy. Andelen som mestrer øker oppover trinnene og er høyest på 9.trinn. Flest elever skårer på de øverste nivåene i lesing på 9.trinn og i regning og engelsk på 5. trinn. Likevel varierer kullenes skår mye. Nasjonale prøver viser at skolene må jobbe mer med lesing på barne-trinnet og regning på ungdomstrinnet og å tilpasse undervisningen til ulike elever.

Flere elever skal fullføre videregående opplæring. Med høye grunnskolepoeng øker sannsynligheten for at det kan skje. Da er det gledelig at andelen elever med lave grunnskolepoeng har sunket de siste to årene. Avgangskullenes tilfredshet med veiledning og rådgivning er økende. Over 80 % av kullene som startet opp i videregående skole høsten 2010-2012 fullfører innen 5 år. Selv om det er over fylkets og nasjonalt snitt, ser vi likevel en nedgang med 0,1 prosentpoeng for hvert år i forhold til kullet året før. Kommunen fortsetter arbeidet sammen med fylket for å hjelpe elever med levekårsutfordringer med overgangen inn i videregående opplæring.

Alle elever skal mestre og oppleve seg inkludert; sosialt, faglig og kulturelt. Elevene på 7.trinnet i Sola oppgir at de opplever seg mer inkludert enn elevene på 10.trinnet, selv om vi på mange områder ser en positiv utvikling på 10. trinn. Elevene på begge trinn trives og opplever støtte fra lærerne. Det siste året ser vi en nedgang på 7. og 10. trinn i andelen elever som oppgir at de blir mobbet på skolen. Nedgangen er størst på 7.trinn, selv om andelen fremdeles er høyere i Sola enn nasjonalt. På 10.trinn oppgir en lavere andel i Sola enn nasjonalt at de blir mobbet på skolen.

De siste årene har kommunen utarbeidet anbefalte rutiner for å bygge inkluderende læringsmiljø i skole og SFO og forebygge og stoppe mobbing. I tillegg til skolering i VI i Sola de tre siste årene, har skolesjefen også gjennomført opplæring for skoleledere og avdelingsledere i privat og kommunal SFO. Skolene og SFO rapporterer årlig på hvilke rutiner de har på dette feltet. I tillegg har kommunen utarbeidet felles skjema for aktivitetsplaner som benyttes når skole eller hjem ser at elevens læringsmiljø ikke er trygt. Forrige skoleår ble det utarbeidet 104 slike aktivitetsplaner. Foresatte valgte å kontakte fylkesmannen i 8 av sakene. I fire av sakene mener fylkesmannen at Sola kommune ikke fullt ut hadde oppfylt plikten til å gi elever et godt læringsmiljø.

På 7.trinnet opplever elevene at de mestrer skolearbeidet, men en av fire får ikke nok faglige utfordringer. Elevene er fornøyd med vurderingen som blir gitt, graden av elevdemokrati og medvirkning. På 10.trinn får knapt en av fem elever ikke nok faglige utfordringer. Elevene oppgir lavere grad av mestring enn på 7.trinn. Selv om det er en bedring de siste årene, er ikke elevene fornøyd med vurderingen som blir gitt. De er heller ikke fornøyd med graden av medvirkning og de opplever ikke at opplæringen er relevant, variert og praktisk. Elevene er ikke motivert for skolearbeidet. Hvor fornøyd elevene er med arbeidsroen varierer selv

om det er en svak bedring både på 7. og 10. trinn. Arbeidsro inngår også i indeksen læringskultur som har fått en gradvis høyere skår på begge trinn de siste fem årene.

Solaelevne oppgir at de stort sett er mer fornøyde enn elevene nasjonalt. Unntaket her er motivasjon på 10. trinn der elevene noen år oppgir lavere motivasjon i Sola enn nasjonalt. Ut fra elevenes svar må det jobbes videre med inkludering, motivasjon, arbeidsro og faglige utfordringer i alle fag. På 10.trinn må det også jobbes mer med å gjøre opplæringen praktisk, variert og relevant og la elevene få medvirke i vurderingsarbeidet og generelt.

Fra og 2016 svarer lærerne årlig på en spørreundersøkelse der de tar stilling til i hvilken grad de underviser i tråd med utarbeidede kjennetegn på god klasseledelse og undervisvurdering. Dette gir skoleledelsen et bedre grunnlag for å følge opp dette arbeidet.

Skolenes systematiske arbeid med å øke alle elevers faglige utvikling er viktig for å sikre alle elevers læring, mestring, utvikling og vekst. Å gjøre opplæringen god for alle elever er en stor utfordring. Dette gjelder alt fra relevant og nyttig yrkes- og utdanningsrådgivning til at barn med ulike evner og ulike morsmål opplever at de og deres kompetanse er verdifull og viktig i skolen og for Solasamfunnet.

Den stabilitet og kvalitet denne rapporten formidler, gir skolene i Sola et godt fundament til å møte de utfordringer og endringskrav som skolen går i møte de kommende årene.

Litteraturliste

Barne- ungdoms og familiedirektoratet: gjennomføring og frafall i skolen

Dahl, Bergsli og van der Wel: Sosial ulikhet i helse: En norsk kunnskapsoversikt Høgskolen i Oslo og Akershus 2014

Folkehelsestrategi for Sola kommune

Kommunebarometeret Sola 2018:6

Kvalitetsmelding for videregående opplæring i Rogaland 2018

Opplæringsloven

Sjøberg i Røvik m.fl. 2014:199

Skandsen, Wærness og Lindvik: Entusiasme for endring – en handbok for skoleledere Gyldendal 2011

Skoleporten

SSB s rapport 2015/19. Langørgen, Løkken og Aaberge: Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2013

SSB s Rapport 2017/ 2 Er det forskjeller i skolars og kommuners bidrag til elevenes læring i grunnskolen? s 37 -38)

Utdanningsdirektoratet stemmer det at en av tre faller fra videregående opplæring?

Utdanningsdirektoratet: Vi endrer elevundersøkelsen.

Utdanningsdirektoratet: Utdanningsspeilet 2013

Utdanningsdirektoratet: Utdanningsspeilet 2014

Utdanningsdirektoratets årsrapport 2016, del 3

Veileder – barn med stort lærings-potensial Sola mars 2018

www.1310.no